

ترویج و حمایت‌گری در محیط‌های پرمخاطره: راهنمایی برای سازمان‌های جامعه‌ی مدنی

FOR EMBATTLED CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS

فهرست مطالب

«صندوق کمک رسانی به سازمان‌های تحت فشار جامعه‌ی مدنی، لایف‌لاین» صندوقی است که کمک مالی فوق‌العاده برای سازمان‌های جامعه‌ی مدنی تحت خطر یا مورد حمله ارائه می‌دهد. این صندوق کمک‌هزینه‌های پاسخ سریع ترویج، حمایت‌گری و تاب‌آوری برای حمایت از سازمان‌های جامعه مدنی و فضای مدنی در واکنش به تهدیدهای گسترده‌تر فراهم می‌کند/

برای اطلاعات بیشتر به <https://www.csolifeline.org> مراجعه کنید، یا با info@CSOLifeline.org تماس بگیرید.

صندوق کمک رسانی به سازمان‌های تحت فشار جامعه‌ی مدنی، لایف‌لاین، کنسرسیومی به رهبری خانه‌ی آزادی و متشکل از شش سازمان بین‌المللی دیگر است که عبارتند از: سیویکوس (CIVICUS)، فرانٹ لاین دیفنדרز (Front Line Defenders)، فروم آسیا، مرکز بین‌المللی حقوق غیرانتفاعی (ICNL)، مردمان نیازمند (PIN)، و مرکز لیبرال بین‌المللی سوئد (SILC).

ترجمه فارسی این مجموعه راهنما توسط **موسسه کنشگران داوطلب Volunteer Activists** انجام شده است.

عکس بالا: یک تظاهرکننده مقابل کنسولگری چین در استانبول به رفتار حکومت چین با مسلمانان ترک‌تبار اویغور اعتراض می‌کند.
عکس از: OZAN KOSE/AFP via Getty Images

۳	مقدمه
۴	تعاریف
۵	استفاده از این راهنما
۶	بخش اول: برنامه‌ریزی ترویج و حمایت‌گری
۶	گام اول: هدف و غایت‌تان را مشخص کنید
۷	گام دوم: ذینفعان، گروه‌های مقصد، و «خواسته‌هایتان» از آنها را تعریف کنید
۸	گام سوم: خطرها را ارزیابی کنید و استراتژی ترویجی‌تان را بر اساس آن بپروید
۱۱	گام چهارم: به پیام شکل بدهید
۱۱	گام پنجم: تاکتیک‌های ترویج و حمایت‌گری‌تان را برگزینید
۱۲	گام ششم: اجرا کنید و ارزیابی.
۱۳	بخش دوم: تاکتیک‌هایی برای محیط‌های پرمخاطره و محدودکننده
۱۳	تاکتیک الف: استفاده از یک ورودی بدیل برای اثرگذاری
۱۶	تاکتیک ب: یافتن «روزنه‌ای» که کمتر تحریک کننده باشد
	تاکتیک ج: استفاده از مکانیسم‌های بین‌المللی یا منطقه‌ای برای بالابردن فشار روی
۱۸	نهادهای ملی
۲۱	تاکتیک د: ارتباط برقرار کردن با متحدان دوران ذهن
۲۴	تاکتیک ه: توجه به دروغ‌پراکنی‌ها، کلیشه‌ها و انگ‌زنی‌ها
۲۷	تاکتیک و: همکاری با دیاسپورا و خارج‌نشینان
۲۸	تاکتیک ز: کاربرد خلاقانه‌ی فناوری‌های دیجیتال
۳۱	تاکتیک ح: به‌کارگیری ترویج و حمایت‌گری شواهدمحور
۳۲	تاکتیک ط: دادخواهی استراتژیک در محیط‌های پرمخاطره و محدودکننده
۳۵	تاکتیک ی: مقاومت فرهنگی-هنری خلاق
۳۸	بخش سوم: منابع
۳۸	پیوست الف: خطرسنجی
۳۹	پیوست ب: چک‌لیست گام‌های امنیتی کاربردی
۴۰	پیوست ج: چک‌لیست امنیت دیجیتال و آنلاین
۴۲	پیوست د: بهترین رویه‌ها برای سلامت روانی
۴۳	پیوست ه: ترسیم نقشه‌ی ذینفعان و تحلیل قدرت آنها
۴۴	پیوست و: منابع تکمیلی

عکس پشت جلد مربوط است به جنبش جوانان تونس در اعتراض به هزینه‌های بالای زندگی که اسمش هست «فاش نستناو» (منتظر چه هستیم؟)
عکس از: Yassine Gaidi/Anadolu Agency/Getty Images

مقدمه

FOR EMBATTLED CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS

صندوق کمک‌رسانی به سازمان‌های تحت فشار جامعه‌ی مدنی، لایف‌لاین در سال ۲۰۱۱ تاسیس شد تا از گروه‌هایی که به خاطر فعالیت‌های حقوق بشری خود هدف تهدید و خطر قرار گرفته‌اند، حمایت کند. از آن زمان تاکنون، در بسیاری از کشورها محدودیت‌های وارده بر جامعه‌ی مدنی بیشتر شده است. گزارش آزادی در جهان که خانه‌ی آزادی اخیراً تهیه کرده، افول دموکراسی و آزادی‌های بنیادین را در سطح جهانی در ده سال گذشته مستند کرده است. دولت‌ها، اشخاص قدرتمند و سایر گروه‌ها بیش از گذشته سازمان‌های جامعه‌ی مدنی و افرادی را که مروج و حامی آزادی‌های بنیادین هستند هدف قرار می‌دهند. محدودیت‌هایی که بر فضای مدنی اعمال می‌شوند عبارتند از:

👊 قانون‌گذاری‌های محدودکننده‌ی تأمین مالی از خارج کشور

👊 مقررات ثبت سخت‌گیرانه

👊 سواستفاده از قوانین ضد تروریسم برای فشار بر نهادهای مدنی

👊 ممنوعیت‌های مسافرتی

👊 کارزارهای هتک آبرو و آزار آنلاین

این‌ها فقط معدودی از تاکتیک‌هایی هستند که برای ساکت و مرعوب کردن سازمان‌های جامعه مدنی و مدافعان حقوق بشری به کار می‌روند که می‌خواهند وضع موجود را به چالش بکشند. این راهنما برای ایشان است؛ فعالان، سازمان‌های جامعه مدنی و جنبش‌های اجتماعی که به دنبال تاکتیک‌ها و استراتژی‌هایی‌اند تا، در زمینه‌های پرمخاطره فزاینده در سراسر جهان، این محدودیت‌ها را به عقب برانند.

فرض کنید شما به این خاطر که دولت‌تان اجتماع بیش از پنج نفر را ممنوع کرده نمی‌توانید در عرصه‌ی عمومی همدیگر را ملاقات کنید. در اینصورت شما

چطور در فعالیت‌های ترویج و حمایت‌گری داخل کشور خود مشارکت می‌کنید و آیا اصلاً چنین کاری ممکن است؟ ما قصد داریم راهی برای پاسخ «بله» به این سوال در چنان شرایطی فراهم کنیم!

این راهنما بر اساس تجربیات واقعی شرکای کنسرسیوم صندوق لایف‌لاین و سایر سازمان‌های جامعه مدنی تنظیم شده و قصد دارد تا فهرستی از انتخاب‌های پیش روی شما از تاکتیک‌های مختلفی فراهم کند که می‌توان از آن‌ها در زمینه‌های دشوار یا تحت فشار بهره گرفت. این دفترچه مطالعات موردی و نمونه‌های عملی الهام‌بخشی ارائه می‌کند که نشان می‌دهند حمایت‌گری در شرایط دشوار هم امکان‌پذیر است و راه‌هایی هست که بر اساس آنها بدون قرار دادن افراد در معرض خطر زیاد ترویج و حمایت‌گری کرد.

این راهنما چه هست: سیاهه‌ی از انتخاب‌ها که ایده‌های جدیدی را برای پیشبرد حمایت‌گری در شرایط دشوار بر می‌انگیزند.

این راهنما چه نیست: یک شیوه همه‌فن‌حریف برای ترویج و حمایت‌گری که می‌توان همه جا به کارش برد.

لایف‌لاین چیست؟

«صندوق کمک‌رسانی به سازمان‌های تحت فشار جامعه‌ی مدنی، لایف‌لاین» در

سال ۲۰۱۱، با مشارکت یاری‌کنندگان متعدد و در واکنش به بسته شدن و افول

جهانی فضاهای مدنی و آزادی‌های بنیادین شکل گرفت. این صندوق در حال

حاضر از سوی ۱۶ دولت حمایت می‌شود: استرالیا، جمهوری بنین، کانادا، شیلی،

جمهوری چک، دانمارک، استونی، فنلاند، لتونی، لیتوانی، لوگزامبورگ، مغولستان،

هلند، نروژ، لهستان، سوئد، بریتانیا، ایالات متحده و اوروگوئه. لایف‌لاین تحت

مدیریت کنسرسیومی از هشت سازمان مردم‌نهاد بین‌المللی اداره می‌شود و

کمک‌هزینه‌هایی کوتاه‌مدت برای سازمان‌های جامعه‌ی مدنی، که بواسطه

فعالیت‌های حقوق بشری و فعالیت در محیط‌های تحت فشار با خطر و تهدید

مواجهند، فراهم می‌کنند. تا امروز، لایف‌لاین بیش از ۱۲ میلیون دلار در حمایت

از بیش از دو هزار سازمان جامعه مدنی در ۱۰۷ کشور هزینه کرده است.

۱ توجه داشته باشید که دامنه پروژه‌های ترویج و حمایت‌گری که در این راهنما مورد تأکید قرار گرفته‌اند، غالباً گسترده‌تر از انواع ابتکارعمل‌هایی است که صندوق لایف‌لاین قادر به حمایت از آن‌هاست. در واقع، حمایت لایف‌لاین محدود به ابتکارعمل‌هایی است که از آزادی تجمع و گردهمایی (FOAA) برای سازمان‌های جامعه‌ی مدنی دفاع می‌کنند یا ایندو را ارتقا می‌دهند.

تعاریف مفاهیم پایه

ترویج و حمایت‌گری مجموع استراتژی‌ها و تاکتیک‌هایی برای:

- رسیدن به یک تغییر مطلوب در سیاست‌گذاری و عمل،
- تأثیرگذاری بر فرآیند تصمیم‌گیری در سطح محلی، منطقه‌ای یا بین‌المللی، و یا،
- به چالش کشیدن و کوشش برای تغییر پنداشت شهروندان یا رهبران جامعه از مسائل کلیدی.

درهم‌تنیدگی:

- درهم‌تنیدگی را هم می‌توان ذره‌بینی برای دیدن دنیای سرکوب و هم ابزاری برای از میان برداشتن آن دانست.
- درهم‌تنیدگی تأثیرهمزمان و همپوشان اشکال چندگانه‌ی تبعیض جنسیتی، نژادی، قومیتی، طبقاتی، جنسی و تبعیض مبتنی بر معلولیت را در نظر می‌گیرد.

این راهنما تعریف گسترده‌ای از فضای «پرمخاطره و محدود کننده» برای جامعه‌ی مدنی را مد نظر دارد: شرایطی که در آن توانایی سازمان‌های جامعه‌ی مدنی برای تجمع، گردهمایی آزادانه و بیان آزادانه اندیشه‌هایشان به میزان قابل توجهی محدود است. این محدودیت‌ها می‌تواند اشکال مختلفی به خود بگیرد:

👉 دولت‌ها ممکن است قوانین سرکوبگرانه‌ای برای محدود کردن فعالیت جامعه مدنی یا جرم‌انگاری آن تصویب کنند؛ مانند محدودیت در دریافت کمک‌های مالی خارجی، قوانین محدودکننده‌ی تجمعات، یا قوانین ضدتروریسم که علیه گروه‌های صلح آمیزی که ارتباطی با تروریسم ندارند ازشان سؤاستفاده می‌شود.

👉 حکومت‌ها ممکن است از آزارهای حقوقی یا اداری برای متوقف کردن فعالیت سازمان‌های جامعه‌ی مدنی و گرفتن وقت، انگیزه و منابع‌شان استفاده کنند.

👉 در موارد مستقیم‌تر، پلیس یا نیروهای امنیتی ممکن است از خشونت، بازداشت و زندان علیه نیروهای جامعه مدنی استفاده کنند.

👉 در جاهایی هم ممکن است گروه‌های غیردولتی همچون باندهای تبهکار، قاچاقچیان مواد مخدر و ذینفعان تجاری فاسد بکوشند فعالیت‌های نهادهای جامعه‌ی مدنی را با استفاده از اتهامات حقوقی دروغین، ارباب و تحت نظر قرار دادن، و خشونت مستقیم محدود کنند.

بسیاری از شرکای ما بر اهمیت رویکرد درهم‌تنیدگی (اینترسکشنالیتی) در درک مسائل مربوط به زمینه‌ی ترویج و حمایت‌گری تأکید کردند. رویکرد درهم‌تنیده یعنی درک این که چگونه تلاقی هویت‌های مختلفی (همچون نژاد، جنسیت و هویت جنسی، سن، معلولیت یا عدم معلولیت، و غیره) بر آسیب‌پذیری اکتیویست‌ها و کارزارهای ترویج و حمایت‌گری تأثیر می‌گذارد. در بسیاری از موارد، هنگامی که جنبش‌های اجتماعی رویکرد درهم‌تنیده را درپیش گرفته‌اند، بواسطه افزایش تکثر و تعداد کنشگران اتخاذ این روش به افزایش قدرت و ایمنی جنبش‌های فوق هم کمک کرده است. جالب آنکه کشورهایی وجود دارند که در حالت کلی چه بسا محیط‌های تشویق‌کننده‌ی برای فعالیت جامعه‌ی مدنی دارند، اما همزمان موانعی را برای اقلیت‌ها و گروه‌های در حاشیه ایجاد می‌کنند. ترویج و حمایت‌گری درهم‌تنیده و اینترسکشنال در چنین زمینه‌هایی می‌تواند به تحقق اهداف و سیاست‌گذاری‌هایی کمک کند که اقلیت‌ها و گروه‌های به حاشیه رانده شده را هم در برگیرد.

زن دهقان راهپیمایی یکصد هزار نفره را در برازیلیای برزیل رهبری می‌کند.
عکس از: Andressa Zumpano via Midia Ninja!
Collaborative Media Coverage

استفاده از این راهنما

جزوه راهنمای PACT توضیح مفصل‌تری برای هریک از گام‌های مورد اشاره در راهنمای ما به دست می‌دهد و ما بدین وسیله از PACT به خاطر تهیه این منبع ارزشمند صمیمانه سپاسگزاریم.

در **بخش اول**، چارچوبی برای برنامه‌ریزی ترویج و حمایتگری ارائه می‌دهیم. در **بخش دوم** این راهنما مجموعه‌ای از تاکتیک‌ها ارائه شده که می‌توان در بستریهای محدودکننده و پرمخاطره برای جامعه‌ی مدنی به کارشان گرفت. در **بخش سوم**، منابع تکمیلی برای کمک بیشتر به برنامه‌ریزی شما به عنوان خواننده فراهم شده. تمرکز اصلی این راهنما در بخش دوم آنست، جایی که با مطالعات موردی و جزئی ۱۰ تاکتیک کلیدی که می‌توان از آنها در زمینه‌های متنوعی سود جست، را تشریح کرده‌ایم.

منابع ارزشمند بسیاری وجود دارند که چگونگی پیش بردن ترویج و حمایتگری را به صورت گام‌به‌گام و جزئی را ارائه می‌دهند و بهترین روش‌ها برای شناسایی ذینفعان و مخاطبان، توسعه یک پیام کنشگرانه یا برنامه‌ریزی زمانی را توضیح می‌دهند. ما به صورت عمقی و همه‌جانبه وارد این موضوعات نخواهیم شد، بلکه هدفمان بیشتر ارائه یک چارچوب مقدماتی است که به سازمان‌های مدنی در اندیشیدن به تهیه‌ی یک برنامه‌ی عملی ترویج و چگونگی آن کمک کند. (برای اطلاعات بیشتر در زمینه‌های فوق به **پیوست ۵** مراجعه کنید.)

من ما برای تهیه‌ی این چارچوب برنامه‌ریزی تا حد زیادی به جزوه «ترویجی که از نظر سیاسی هوشمند است: راهنمایی برای حمایتگری کارآمد و سازگار با توسعه‌ی پایدار» اتکا داریم که در سال ۲۰۱۸ از سوی نهاد PACT منتشر شده و در آدرس زیر قابل دسترسی است:

<https://www.pactworld.org/library/politicallysmart-advocacy-manual>

معتضان ضدحکومتی در میدان لولو (دوار اللؤلؤ) شهر منامه بحرین علامت پیروزی نشان می‌دهند.
عکس از: JOSEPH EID/AFP via Getty Images

بخش اول

برنامه‌ریزی ترویج و حمایت‌گری

هدف و غایت‌تان را مشخص کنید. تغییری که به دنبالش هستید چیست؟ چه اهداف میانه‌ای به پیشبرد هدف کلی و غایی شما کمک می‌کنند؟

اجرا کنید و ارزیابی. برنامه را پی بگیرید و بعد کاری را که انجام شده بسنجید و ببینید برای این که پیشروی بازدهی بیشتری داشته باشد، چه تغییراتی باید صورت گیرد.

تاکتیک‌های ترویج و حمایت‌گری‌تان را انتخاب کنید. چگونه می‌توانید با پیام‌های مناسب به مخاطبان منتخب خود نزدیک شوید، طوریکه همزمان مطمئن باشید کارآمدترین برد دسترسی را داشته‌اید؟

به پیام‌تان شکل دهید. چگونه می‌توانید درباره‌ی تغییر مطلوب خود حرف بزنید و پیامی بسازید که مردم و مخاطبان را به عمل برمی‌انگیزاند؟

ذینفعان، گروه‌های مقصد و «خواسته‌ها» را

تعیین کنید. آیا پیشروان و متحدانی در حرکت شما وجود دارند؟ گروه مقصد و مخاطب ترویج و حمایت‌گری شما چه کسی باید باشد؟ در این کمپین از مردم می‌خواهید دقیقاً چه کار کنند؟

خطرها را ارزیابی کنید و بر اساس آن

استراتژی ترویج و حمایت‌گری خود را توسعه

دهید. با در نظر گرفتن سطح خطر، منابع موجود و اهداف و غایات میانه، چه استراتژی‌هایی از همه مناسب‌ترند؟ اینرا «برنامه‌ی عملی ترویج و حمایت‌گری» شما می‌خوانیم.

پرمخاطره فعالیت می‌کنید که طبیعتاً بستر مشکلات است؛ وضعیتی که احساس شکست خوردن و بی‌انگیزگی براحتی ممکن است درش غالب شود.

هدف را بر حسب فرصت‌ها تنظیم کنید

بگذارید مثالی در این زمینه بزنیم: یک سازمان جامعه مدنی می‌تواند به جای آغاز یک کمپین حمایت‌گری که کمال‌طلبانه خواهان خلاصی از همه قوانین سرکوب‌کننده سازمان‌های مردم‌نهاد یا NGOهاست، بر یافتن متحدانی در ادارات دولتی تمرکز کند که برثبت NGOها نظارت می‌کنند. متحدان اثرگذار در بوروکراسی می‌توانند در تغییر شرایط لازم برای ثبت سازمان‌ها سودمند باشند.

یجب آن تکنون الأهداف مرکزة وقابلة للتحقیق

مثال در این زمینه: به جای کمپین با هدف دشوارتر الغای قوانین ضدتروریسمی که آزادی بیان در فضای مجازی را محدود می‌کنند، سازمان‌های مردم‌نهاد

گام اول: هدف و غایت‌تان را مشخص کنید

این مرحله از کار مستلزم آنست که مشکل را به‌دقت تشخیص دهید و اهداف واقع‌بینانه و قابل‌دستیابی، آنهم طی یک مدت زمان معین، برای غلبه بر آن تعیین کنید. برای موفقیت هر ابتکارعملی در ترویج و حمایت‌گری هدف‌گذاری واضح و متمرکز ضروری است، خصوصاً وقتی در محیط‌های پرمخاطره قرار داریم و محدودیت‌های اعمال‌شده بر سازمان‌های جامعه‌ی مدنی شدید است. این بخش از راهنما به چگونگی تعیین هدف در بسترهای محدودکننده‌ی و پرمخاطره برای جامعه‌ی مدنی می‌پردازد. هرچند اندیشیدن به تصویر بزرگ‌تر مهم است، موفق‌ترین تلاش‌های حمایت‌گری با محدود کردن یک هدف کلان به چیزی متمرکزتر و در دسترس‌تر آغاز می‌شود. ریز کردن هدف بزرگ یعنی تعیین اهداف کوتاه‌مدت، و ترسیم نقشه راه و گام‌های رسیدن به اهداف درازمدت‌تر. این کار به‌ویژه وقتی مهم است که شما در یک وضعیت محدودکننده و

مارکیان ماتسک (Markiyan Matsekh) در کیف اوکراین در برابر پلیس ضد شورش پیانو می‌نوازد. عکس از: © Andrew Meakovsky, Oleg Matsekh and Marikiyan Matsekh

مخاطب کاملاً مشخص نخستین قدم در استراتژی شماست و به شما کمک می‌کند بفهمید که چه افراد یا موسساتی مخاطب شما برای تغییر هستند.

تعیین ذینفعان و گروه‌های مخاطب. تحلیل ذینفعان به شما کمک می‌کند که بفهمید چه کسی احتمالاً به صورت مثبت یا منفی تحت تأثیر کمپین شما قرار می‌گیرد و چه کسانی خارج از حلقه‌ی نزدیکان امکان دارد از کارزار شما حمایت کنند. شیوه‌ها و ابزارهای گوناگونی برای تشخیص و ارزیابی ذینفعان وجود دارد. یک تحلیل ساده و سراسر از موقعیت با فهرست کردن ذینفعانی آغاز می‌شود که پیوندهای روشن و واضحی به مسأله دارند. بکوشید به گروه‌هایی فکر کنید که بصورت مثبت یا منفی تحت تأثیر مسأله هستند، و همینطور کسانی که بر سیاست‌گذاری در مورد کارزار شما اثرگذارند. اسم هر ذینفع را در ستونی بنویسید که بصورت تقریبی هم که شده موضع‌اش را مشخص می‌کند (برای نمونه‌ی به جدول زیر نگاه کنید. برای نمونه‌ی جزئی‌تری از ترسیم نقشه‌ی ذینفعان به پیوست ه این جزوه مراجعه کنید).

مثلاً نمونه‌ی زیر می‌تواند نقشه‌ی کارزاری برای پیشبرد یک لایحه‌ی جدید برای حمایت از مدافعان حقوق بشر باشد.

موافق	نامعلوم	مخالف
اعضای جامعه محلی	فرماندار محلی	رهبران مذهبی سنتی
گروه‌های مدافع حقوق زنان	وزیر دولت محلی یا ایالتی	نمایندگان مجلس عضو حزب حاکم
اتحادیه‌های کارگری	مدیران عالی رتبه تجاری	

می‌توانند خواهان ایجاد یک چارچوب و مصوبه تنظیمی جداگانه باشند که از آزادی بیان آنلاین محافظت می‌کند.

گام‌های کوچک‌تر را مشخص کنید

مثال در این زمینه: کارزاری یا کمپینی که می‌خواهد برداشت مردم از جامعه‌ی مدنی را تغییر دهد و با کلیشه‌های منفی که سازمان‌های جامعه‌ی مدنی را «عاملان بیگانه» معرفی می‌کنند مبارزه کند، می‌تواند بکوشد با یکی دو رسانه شناخته شده رابطه برقرار کند و برای اعتماد و اعتبارسازی در خروجی این رسانه‌ها کارزار خود را منعکس کند.

مثلاً کشوری را تصور کنید که در آن فعالان محیط زیست در خطرند، چون شرکت‌های خصوصی می‌خواهند ساکت‌شان کنند. چه بسا هدف درازمدت یک سازمان مردم‌نهاد زیست‌محیطی محلی این است که متجاوزان به حقوق محیط زیستی مسئول شناخته شوند و حقوق زمین بومیان آن سرزمین رعایت شود. اما چنین هدفی در چنین بستری زیاده‌جاه طلبانه است. ان جی او‌ها برای محدود کردن اهداف خود بر اساس فرصت‌های موجود چه می‌توانند بکنند؟

اگر کشور مورد بحث دارای نظام حکمرانی غیرمتمرکز باشد، یک هدف قابل‌دستیابی می‌تواند ایجاد حمایت در سطح استانی برای صیانت از مدافعان حقوق بشر باشد. سازمان مردم‌نهاد می‌تواند به مقامات منتخب یا منتصب محلی رو بیاورند و از آنها تعهد در سطح محلی یا منطقه‌ای برای حفاظت از مدافعان بومی را بخواهند. اگر این گام کوچک اولیه موفق بود، گام بعدی کارزار می‌تواند کسب حمایت اعضای پارلمان و مجلس در سطح ملی باشد. تنها پس از این که سازمان مردم‌نهاد و شرکایش به این موفقیت‌های کوچک اولیه رسیدند و متحدان سیاسی ساختند، در گام بعدی می‌توانند خاطیان حقوق را مجبور به پاسخگویی کنند.

گام دوم: ذینفعان، گروه‌های مقصد و مخاطب، و «خواسته‌ها» را تعیین کنید

محدود کردن هدف و تعیین غایت به شما کمک می‌کند که تشخیص دهید باید چه کسانی را در کارزار ترویج و حمایت‌گری خود مقصد و مخاطب قرار دهید. در برخی موارد، ابتکار عمل‌های ترویج و حمایت‌گری ممکن است مقامات منتخب یا منصوب را مقصد و مخاطب بگیرند. موارد دیگری ممکن است رهبری حزب سیاسی، رهبران جماعات سنتی و رهبران مذهبی، موسسات دینی و روحانیت، دانشگاه، رسانه یا سایر اثرگذاران را مدنظر قرار دهند. تعیین یک مقصد و

مجبور شوید دست از کار بکشید و در مورد راهکارهایی که کار می‌کند و جواب می‌دهد، و آنچه کار نمی‌کند، بازاندیشی کنید و همزمان انعطاف لازم برای تغییر مسیر به سمت هدف‌تان در صورت لزوم را داشته باشید.

وقتی دارید استراتژی خود می‌چینید پرسش‌های زیر را در ذهن داشته باشید:

👉 ما به عنوان سازمان جامعه مدنی می‌کوشیم چه چیزی را تغییر دهیم؟

👉 برای ایجاد آن تغییر چه کسانی را باید قانع کنیم؟

👉 به آن تصمیم‌گیرندگان و اثرگذاران چطور می‌شود دسترسی پیدا کرد؟

👉 آیا به واسطه‌ها و پادرمیان‌کنندگان برای دسترسی به این پرنفوذان فوق نیاز داریم؟

👉 کارآمدترین (و همزمان ایمن‌ترین) راه برای رساندن پیام‌مان به مخاطبان چیست؟

خلاصه آنکه هدف از استراتژی ترویج و حمایتگری ایجاد یک چارچوب پایه برای تصمیم‌گیری درباره‌ی محتوای اهداف، غایات، گروه‌های مقصد، خواسته‌ها و پیام‌رسانی کارزار ماست. این چارچوب زمینه‌ی سیاسی محلی را در نظر می‌گیرد و قرار است به کمینه کردن خطرات کمک می‌کند. استراتژی که خطوطش به دقت ترسیم شده کمک خواهد کرد که کارزار به چالش‌های نامنتظره در برابرش—که در بسته‌های سیاسی محدودکننده و پرخطر و غالباً در حال تغییر انتظارشان را داریم—پاسخ دهد.

به محض این که نقشه‌ی خود را تکمیل کردید، می‌توانید گروه‌های مقصد و خواسته‌های اصلی خود را تشخیص دهید.

گروه‌های مقصد افراد و گروه‌های معینی هستند که بر دستیابی به هدف یا غایت ترویج و حمایتگری تأثیر مستقیم می‌گذارند.

خواسته‌ها یعنی چیزهایی که از هر مقصد و مخاطبی می‌خواهیم انجام دهد تا در دستیابی به هدف کارزار کمک‌مان کند. خواسته‌ها ممکن است ساده باشند، مانند اینکه از یک قانون‌گذار و نماینده مجلس بخواهیم به یک لایحه پیش رو رأی «منفی» بدهد. برخی خواسته‌ها ممکن است پیچیده‌تر باشند، مثلاً وقتی قرار است از یک ائتلاف سیاسی موجود بخواهید چارچوب مورد نظر شما را برای سیاستگذاری درپیش بگیرد.

پرسش‌های زیر را در نظر بگیرید:

👉 مایلید بر چه کسانی اثر بگذارید؟

👉 چه کسی قبول خواهد کرد با شما کار کند؟

👉 چه همکاری‌ها و شرکایی به کارزار شما ایمنی و محافظت بیشتری خواهد داد؟

👉 چه کس یا کسانی با اقدامات شما مخالفت خواهند کرد؟

👉 آیا عامه مردم از کارزار شما حمایت خواهند کرد؟

تعیین گروه‌های مقصد و مخاطب و خواسته‌ها فرآیندی نیست که یک‌بار برای همیشه انجام دهیم. این کار باید در طول عمر یک کارزار حمایتگری، و به موازات تغییر احتمالی در اهداف کمپین و بروز مشکلات ناخواسته و ایجاد فرصت‌های جدید، تکرار شود.

گام سوم: خطرها را ارزیابی کنید و بر اساس آن استراتژی ترویج و حمایتگری خود را توسعه دهید.

وقتی هدف خاص خود را تعیین کردید و گروه‌های مقصد و مخاطب خود را تشخیص دادید، باید به دقت به ریسک کار و نحوه‌ی تأثیرش بر استراتژی‌تان فکر کنید. استراتژی مسیری است که شما برای دست یافتن به هدف خود می‌پیمایید. مهم‌ترین پیام این بخش از این قرار است: استراتژی نهادهای مردم‌نهادی که در بسته‌های محدودکننده و پرمخاطره عمل می‌کنند، به خاطر وجود ریسک باید انطباق‌پذیر و منعطف باشد. انطباق‌پذیری استراتژی به این معناست که باید در مورد شرایطی برنامه‌ریزی کنید که شاید درشان

روستاییان در استان سیم ریپ (Siem Reap) کامبوج منتظر تصمیم دادگاه درباره‌ی ۱۲ فعال بومی حق بر زمین (land rights) هستند.

عکس از: Witness ©

در ادامه مثالی می‌زنیم از «تیم ۲۹»، سازمانی مردم‌نهاد در روسیه که از این رویکرد برای تعیین استراتژی خود در محیطی پرمخاطره (و متغیر از جهت خطر) استفاده کرد:

مونه‌ی اول: «تیم ۲۰» و کم کردن خطر

در سال ۲۰۱۵ میلادی انجمنی غیررسمی از وکلا و روزنامه‌نگاران روس به نام تیم ۲۹، در واکنش به فضای مدنی روبه‌وخامت روسیه تشکیل شد. هدف اصلی آنها این بود که راه‌هایی بیابند که بر اساس شان بتوان مطمئن بود که شهروندان روس به اطلاعات و دانش درباره‌ی موضوعات حساسی مانند فساد و سوءاستفاده از قدرت در دستگاه حاکمه دسترسی دارند. یکی از مؤسسان این انجمن می‌گوید که به هنگام تشکیل تیم ۲۹ موسسان تازه فهمیدند کوشش برای انجام کاری که آنها ده سال پیش می‌توانستند انجام دهند حالا «هدر دادن وقت» بود، چون «گروه‌هایی که ده سال پیش می‌توانستند تحت تاثیرشان قرار دهند امروز تأثیری بر محیط سیاسی روسیه نداشتند». با اینحال با تعیین یک هدف در دسترس و استفاده از یک استراتژی انطباق‌پذیر و سازش‌پذیر تیم ۲۹ توانست به یکی از مؤثرترین سازمان‌های جامعه‌ی مدنی در روسیه بدل شود.

هدف: افشاکاری و کاهش فساد در کنشگران دولتی و تضمین دسترسی به اطلاعات برای عامه مردم روسیه درباره‌ی فساد و سوءاستفاده از قدرت.

استراتژی: تیم ۲۹ به نحو سنجیده‌ای تصمیم گرفت که از تلاش برای اثرگذاری بر سیاستمداران یا بوروکرات‌ها فاصله بگیرد و در عوض کار خود را بر بالا بردن دانش عمومی و مطالبه‌گری درباره نظام قضایی متمرکز کند و از مردم بخواهد عمل نشدن به قانون از سوی کنشگران دولتی را به چالش بکشند. اولویت تیم ۲۹ آنست که از امنیت و حفاظت اعضایش در محیط بسیار پرمخاطره سیاسی روسیه مطمئن شود. با توجه به حساسیت داده‌هایی که تیم ۲۹ با آن سروکار دارد، این گروه پروتکل ارتباطی سختگیرانه‌ای دارد که نحوه و محتوای ارتباطات را برای اعضایش تشریح می‌کند و اسناد خود را در خارج از روسیه نگهداری می‌کند. با توجه به تجربیات گذشته تیم ۲۹ تصمیم گرفت به صورت رسمی به عنوان یک ان‌جی‌او داخل روسیه ثبت نشود، چون ثبت رسمی به دولت این امکان را می‌داد با قانونی که کنشگران متصل به خارج از کشور را هدف قرار می‌داد، آنها را سرکوب کند.

تاکتیک و روش: تیم ۲۹ برای اجرای استراتژی خود از آنچه دادخواهی راهبری خوانده می‌شود، با تکیه بر تکنولوژی نوآورانه در حوزه دیجیتال و اینترنت، بهره گرفتند و بدین ترتیب در دفاع از پرونده‌های سیاسی حساسی که در آنها افرادی به دروغ به عنوان خائن به وطن از سوی دولت مورد اتهام و شیطان‌سازی قرار گرفتند، موفق بودند. تیم ۲۹ همچنین با همکاری گروه مدیازونا پروژه‌ی مشترکی به نام جعبه سیاه ایوازوف به راه انداختن که در آن کارمندان دادگاه‌های روسیه می‌توانستند به صورت ناشناس درباره‌ی نقض حقوق و قانون در دادگاه‌ها حرف بزنند. این پروژه پلتفرم ایمنی به راه می‌انداخت که اطلاعاتی را از منشی‌های دادگاه گردآوری می‌کرد ناظر بر زیر پا گذاشته شدن حقوق شهروندان در دادگاه، یا تحت فشار قرار گرفتن منشیان برای انجام کاری خلاف قانون. در محیطی که فساد همه‌گیر است و حکومت قانون ضعیف، جمع آوری این نوع اطلاعات بسیار حساس و در عین حال موثر است. تیم ۲۹ از پلتفرم‌های دیجیتال امن (در اصطلاح اینترنت) برای گردآوری چنین داده‌هایی با اهداف حمایتگری استفاده می‌کرد و می‌کند که می‌تواند مطالبه‌گری و فشار افکار عمومی را افزایش دهد.

تأثیر: تا انتهای سال ۲۰۱۹ تیم ۲۹ سالانه حدود ۶۰ پرونده‌ی دادخواهی راهبردی بر عهده گرفته. بطور متوسط حدود ۱۵ تا ۲۰ تای این موارد درباره‌ی افراد شناخته‌شده است و توانسته توجه رسانه‌های شناخته شده و افکار عمومی را در مورد افشای فساد و سوءاستفاده از قدرت توسط مقامات دولتی جلب کند. دفاع موفق از سوتلانا داویدوا از جمله‌ی این پرونده‌ها بود. داویدوا از سوی مقام‌های روس به جاسوسی و خیانت به وطن متهم بود، ولی در نتیجه‌ی تلاش‌های تیم ۲۹ پرونده علیه او نهایتاً مختومه اعلام شد. حداقل ۳۰ هزار نفر به صورت متوسط ماهانه مطالب منتشره از سوی تیم ۲۹ را می‌خوانند که پرمخاطب‌ترین مطالب حتی بیش از ۱۰۰ هزار بار بازدید می‌شوند. در نتیجه‌ی دادخواهی راهبری این گروه سیاسی‌سازی فرآیند قضایی در روسیه مورد توجه عموم قرار گرفته است.

راهبردهای کاهش خطر

در برنامه‌ریزی برای مواجهه با خطر باهوش باشید. ترویج و حمایت‌گری در یک محیط محدودکننده یا مخاطره‌آمیز به این معناست که شما به عنوان کنشگر باید مدام ارزیابی خطر کنید و به ایجاد تاب‌آوری برای سازمان و کارکنان‌تان فکر کنید. (برای جزئیات بیشتر در این زمینه به پیوست‌های این راهنما مراجعه کنید.) در طول کارزار شاید متوجه شوید که رویکرد خاصی موجب توجه ناخواسته عوامل خطرزا شده یا آسیب‌پذیری‌های جدید و بی‌حفاظ به بارآورده است. در ادامه برخی شیوه‌ها برای برنامه‌ریزی برای چنان روزی، پیش از وقوعش، آمده است.

ارزیابی کل‌نگرانه خطر. ارزیابی خطر یک فرآیند نظام‌مند از واریسی ریسک‌ها و خطراتی است که محتملاً شما در نتیجه‌ی کارزار ترویج و حمایت‌گری‌تان با آنها مواجه شوید. این ارزیابی به شما کمک می‌کند تا خطرات پیرامون خود، سازمان‌تان، خانواده و افرادی را که با شما کار می‌کنند تشخیص دهید. این ارزیابی گام فوق‌العاده مهمی است که در آن شما نسبت به عوامل مخاطره‌آمیزی که ممکن است ادامه‌ی فعالیت‌تان را دشوار کنند آگاهی پیدا می‌کنید. منابع جزئی‌تر درباره‌ی نحوه‌ی اجرای ارزیابی خطر در پیوست الف آمده است.

امنیت فیزیکی و امنیت دیجیتال: یکی از مهم‌ترین حوزه‌هایی که باید در ارزیابی خطر واریسی‌شان کرد امنیت فیزیکی و دیجیتال شماست. این اقدام می‌تواند شامل بالا بردن حفاظ‌های خانه یا دفتر کار، یا استفاده از شیوه‌های ایمن‌تر رفت‌وآمد باشد. از آن‌جا که فعالیت ترویج و حمایت‌گری ممکن است شما و کارکنان‌تان را بیشتر به چشم بیاورد، شاید آموزش دفاع شخصی هم لازم باشد. اگر از هرگونه تکنولوژی دیجیتال و اینترنت استفاده می‌کنید، امنیت دیجیتال برای ایمن نگه داشتن ارتباطات با مخاطبان‌تان و همچنین حفظ اطلاعات خودتان ضروری است. بهبود امنیت دیجیتال می‌تواند شامل استفاده از رمزهای عبور قوی‌تر برای جلوگیری از هک شدن، حفاظت از فایل‌های حساس و استفاده از پیام‌رسانی اینترنتی رمزگذاری شده باشد.

ممکن است لازم باشد کارگاه آموزش امنیتی کل‌نگرانه هم برای کارکنان‌تان پیش از آغاز کارزار برگزار کنید تا تضمین کند که تیم‌تان آماده مواجهه با خطر و کاهش ریسک است. منابع جزئی‌تر درباره‌ی بهترین اعمال برای امنیت دیجیتال و فیزیکی را می‌توان در پیوست‌های الف، ب، ج و د بیابید.

حمایت در زمینه سلامتی و حمایت روانی-اجتماعی. فعالیت در شرایط دشوار و پرمخاطره می‌تواند بر سازمان و کارکنانش فشار و استرس وارد کند. رسیدگی

به خستگی و استرس مزمن کارکنان و اینکه حواس‌مان باشد آنها چه بسا در معرض تروما هستند، برای تاب‌آوری و پایداری سازمان ضروری است. بسیاری سازمان‌های جامعه‌ی مدنی در دنیای امروز به جای اینکه تنها پس از وقوع مشکل به سلامت کارکنان بپنداشند، می‌کوشند فضایی خلق کنند که در آن کارکنان آزادانه از خستگی و ترومایشان صحبت می‌کنند و پشتیبانی روانشناختی هم در دسترس است. در برخی موارد مشاوره‌ی فردی مناسب و موثر است، و در مواردی مشاوره گروهی، یعنی پشتیبانی و مشاوره گروه‌های هم‌تا از هم، منابع جزئی‌تر درباره‌ی بهترین اقدامات در راستای پشتیبانی روانی و سلامت را می‌توان در ضمیمه‌ی این راهنما یافت.

نکاتی مختصر و مفید برای کاهش خطر

مرئی باشید- در فعالیت‌های حقوق بشری در چشم عموم بودن می‌تواند در تاب‌آوری نقش داشته باشد. حمایت اجتماع و باهمستان‌تان به حفاظت بیشتر شما منتهی می‌شود. در چشم بودن هم‌چنین می‌تواند با این تصور که سازمان‌های جامعه‌ی مدنی مخفیانه برای خارجی‌ها کار می‌کنند مقابله کند.

با فرهنگ محلی خودتان را سازگار کنید- وقتی مرئی بودن جزو گزینه‌ها نیست، فعالان حقوق بشر می‌توانند با استفاده از عرف‌های مقبول اجتماعی یا مذهبی محلی مرزهای مخالفت مجاز را به عقب برانند تا موضوعات و پیام‌های ترویج و حمایت‌گری را به اشتراک بگذارند. مثلاً، مراسم تدفین عمومی یا جشن‌های مذهبی می‌توانند فرصت‌هایی برای به اشتراک گذاشتن پیام و سازمان‌دهی باشند.

فشار خطر را توزیع کنید- با سازمانی‌های دیگر جامعه‌ی مدنی هماهنگ شوید تا به صورت مشترک کارزاری را به راه بیاورند یا به صورت مشترک گزارشی حساس را منتشر کنید؛ اینگونه حساسیت‌ها از یک سازمان خاص دور می‌شود.

با خطر مواجه شوید- اگر ایمن و عملی و ممکن باشد، با ناقضان حقوق بشر گفتگو کنید؛ البته از به تله افتادن و تلاش احتمالی آنها برای مجبور کردن‌تان به مصالحه اجتناب کنید.

از خطر دوری کنید- در اینجا شما موقتاً از انجام کاری که دارد توجه منفی مخالفان را جلب می‌کند خودداری می‌کنید (یا تظاهر به خودداری می‌کنید). موقتاً به جای امن‌تری نقل‌مکان کنید.

بسیار شفاف باشید- حکومت‌های اقتدارگرا امروزه بیش‌ازپیش سازمان‌های جامعه‌ی مدنی را با اتهامات مالی و اتهام کلاهبرداری هدف می‌گیرند. در چنین وضعیتی برخی از آن‌جی اوها در دنیا از شفافیت افراطی در مورد تمام منابع مالی‌شان، و همچنین رعایت دقیق مقررات سازمان‌های جامعه‌ی مدنی در کشور متبوع‌شان به عنوان نوعی محافظت بهره می‌گیرند.

گروه‌های به‌حاشیه‌رانده‌شده با خطرات بیشتری مواجه‌اند

مقامات می‌کوشند تا مدافعان حقوق بشر از گروه‌های به‌حاشیه رانده شده مانند زنان، ال‌جی‌بی‌تی‌آی (LGBTI) و سایر گروه‌های اقلیت یا نمایندگان آن‌ها را در واکنش به هم هویت آنها و هم فعالیت‌های حقوق بشری‌شان، به انزوا بکشانند یا تهدید کنند. اعضای خانواده و اجتماع/باهمستان هم می‌توانند به این روند انگ‌زنی ملحق شوند و به خطرات بیشتر برای این فعالان دامن بزنند. به خاطر سپردن این نکات در ذهن هنگام نوشتن یک برنامه‌ی تاب‌آوری ضروری است. بسیاری از این گروه‌ها چه بسا سازوکارهای حفاظتی توسعه‌یافته و پیچیده‌ای دارند که می‌تواند به عنوان الگویی در پاسخ به ریسک مقابل چشم سایر مدافعان حقوق بشر قرار بگیرد.

گام چهارم: به پیام شکل بدهید

کارزارهای ترویج و حمایت‌گری کارآمد به‌روشنی با مخاطبان گوناگون حرف می‌زنند: هدف از پیام‌های عمومی دسترسی به اجتماع بزرگ‌تر یا عموم مردم است، در حالی که پیام‌های هدفمند «خواسته‌هایی» را به ذینفعان خاص منتقل می‌کند. برای رسیدن به اهداف پیام‌رسانی خود، باید بدانید چه می‌خواهید بگویید (اهداف و خواسته‌ها) و به چه کسانی می‌خواهید بگویید (گروه‌های مقصد).

یک پیام ترویج و حمایت‌گری برای اثرگذار بودن باید مستقیماً به مخاطب ربط داشته باشد. فارغ از این که مخاطبان مقامات دولتی هستند، یا عموم مردم یا رسانه‌ها، اگر پیوند مستقیمی وجود داشته باشد مخاطبان بیشتر به پاسخ‌دهی ترغیب می‌شوند. مثلاً اگر مسأله‌ی کمپین شما ترویج و حمایت‌گری درباره‌ی حقوق دسترسی محلی به آب است و مخاطب شما وزیر کشاورزی، اگر پیام در لفافه پروژه جدیدی که وزارت کشاورزی به راه انداخته مطرح شود، احتمال بیشتری هست که وزیر به آن پاسخ دهد. به همین ترتیب، عامه مردم معمولاً به داستان‌هایی که افرادی همچون خودشان را روایت می‌کند یا به مسائل آن‌ها می‌پردازد بیشتر واکنش نشان می‌دهند. یعنی هرچه شما بیشتر بتوانید خلاقانه پیام ترویج و حمایت‌گری خود را برای مخاطبان خاص خود به زبان شان ترجمه کنید، احتمال موفقیت‌تان بیشتر است.

بعدتر در بخش مربوط به تاکتیک‌ها از ترویج شواهدمحور بیشتر بحث خواهیم کرد. ولی مهم است به یاد داشته باشیم که گاهی ممکن است مخاطبان تحت تاثیر حقایق و آمارهای در حالت عادی انکارناپذیر قرار نگیرند. این به این معنا نیست که باید منطق شواهدمحور خود برای تغییر را کنار بگذاریم، بلکه به این معناست که احتمالاً باید شواهد را با رویکردی عاطفی‌تر و در قالب یک داستان شخصی که مخاطب با آن ارتباط برقرار می‌کند مطرح کنیم.

گام پنجم: تاکتیک‌های ترویج و حمایت‌گری تان را برگزینید

وقتی هدف خود را تعیین کردید و استراتژی‌ای انتخاب کردید، آماده‌اید تا طراحی تاکتیک‌های یک کارزار را آغاز کنید. تاکتیک‌های شما باید مطابق با خطرات موجود در محیط‌تان تغییر کنند.

تعیین استراتژی نقشه‌ی راهی برای رسیدن به هدف در اختیارتان می‌گذارد. تاکتیک‌هایی که انتخاب می‌کنید باید بازگام فرصت‌ها، چالش‌ها و ریسک‌های موجود در زمینه و محیط خاص شما باشند. تاکتیک‌ها اعمالی هستند که برای اجرای استراتژی خود و رسیدن به نتایج مطلوب در پیش می‌گیرید.

انتخاب تاکتیک‌های ترویج و حمایت‌گری اغلب با برقراری توازن میان مجموعه‌ای از گزینه‌ها صورت می‌گیرد و هیچ پاسخ ساده و سراسری ندارد. شما و کارزارتان باید بهترین قوه‌ی تشخیص خود را برای انتخاب بهترین تاکتیک ممکن، با در نظر گرفتن درک فعلی‌تان از زمینه و بافتار، منابع در دسترس و خطرات به کار بگیرید.

با خواندن بقیه این جزوه چیزهای بیشتری درباره‌ی تاکتیک‌های مختلف خواهید آموخت. برخی از ایده‌های مطرح شده ممکن است در زمینه و محیط شما عملی نباشند، ولی بقیه احتمالاً به دردتان بخورند. استراتژی‌های حمایت‌گری موفق از بیش از یک تاکتیک استفاده می‌کنند و در آنها چه بسا لازم باشد تاکتیک را با تغییر زمینه یا تغییر خطرات، یا صرفاً به این خاطر که تاکتیک مورد نظر آن طور که تصور می‌کردید کارایی ندارد، تغییر دهید.

در بخش دوم این راهنما ده تاکتیک زیر را توضیح می‌دهیم و نمونه‌های عملی موفق برای هر یک ارائه می‌کنیم:

تاکتیک الف: استفاده از یک ورودی بدیل برای اثرگذاری

تاکتیک ب: یافتن «روزنه‌ای» که کمتر تحریک کننده باشد

تاکتیک ج: ارتباط برقرار کردن با متحدان دوراز ذهن

تاکتیک د: استفاده از مکانیسم‌های بین‌المللی یا منطقه‌ای برای بالابردن فشار روی

نهادهای ملی

تاکتیک ه: توجه به دروغ‌پراکنی‌ها، کلیشه‌ها و انگ‌زنی‌ها

تاکتیک و: همکاری با دیاسپورا و خارج‌نشینان

تاکتیک ز: کاربرد خلاقانه‌ی فناوری‌های دیجیتال

تاکتیک ح: به‌کارگیری ترویج و حمایت‌گری شواهدمحور

تاکتیک ط: دادخواهی استراتژیک در محیط‌های پرمخاطره و محدود کننده

تاکتیک ی: مقاومت فرهنگی-هنری خلاق

گام ششم: اجرا کنید و ارزیابی

اطلاعات می‌تواند کاری زمان‌بر و منابع‌سوز و انرژی‌بر باشد، بنابراین خوب است از آغاز بدانید که قرار است چه چیزی را و به چه منظوری جمع‌آوری کنید.

مهم است که بین **خروجی‌ها** و **نتایج** تمایز قائل شوید. نتایج یعنی میزانی که فعالیت‌های معین کارزار را به اهداف خود نزدیک کرده است. خروجی و نتیجه می‌توانند آمیزه‌ای از داده‌های کمی و کیفی باشند. مثلاً، توزیع x عدد بروشور میان مردم به‌خودی‌خود «نتیجه» نیست. تعداد بروشورهای پخش‌شده یک «خروجی» است که ثبت کردنش اهمیت دارد، اما درباره‌ی این که آیا این فعالیت در نزدیک‌تر شدن شما به اهدافتان مؤثر بوده یا نه چیزی نمی‌گوید. یافتن شاخص‌هایی که بتوانند به شما در ارزیابی کارآمدی کارزارتان بگویند، در هدایت فرآیند بسیار مهم است.

تلاش‌های موفق در راستای ترویج و حمایت‌گری مستلزم برنامه‌ریزی، ارزیابی و بازنگری بی‌وقفه برای حل‌وفصل مسائل جدیدی است که در طول کارزار پیش می‌آیند. مشارکت فعالانه در ترویج و حمایت‌گری به تدریج فرصت‌های جدید و همچنین ضعف‌ها در کارزار را پیش چشم ما می‌آورد. از آن‌جا که تأثیر ترویج و حمایت‌گری اصطلاحاً تجمیعی است، یعنی هر گام بر تجمیع نتایج گام قبلی استوار است، مهم است عامدانه و آگاهانه لحظاتی هم برای سنجش آن چیزی که کار می‌کند و آن چیزی که ناموفق است اختصاص دهیم.

هم‌زمان، مستند کردن کاری که دارید می‌کنید به هدایت فرآیند بازبینی کمک خواهد کرد. اطلاعات درباره‌ی فعالیت‌های پیشین در شکل‌دهی به و اجرای اعمال آینده‌تان سودمند خواهد بود. مهم آنست که درک کنید که چه نوع اطلاعاتی اهمیت دارد و چقدر داده باید گردآوری کرد. جمع‌آوری و سازمان‌دهی

مردم اتیوپی پرچم ملی خود را افراشته‌اند و در خیابان‌های آدیس آبابا بازگشت رهبر تبعیدی مخالفان دولت برهانو نگا (Berhanu Nega) را جشن می‌گیرند.

عکس از: YONAS TADESSE/AFP via Getty Images

بخش دوم

تاکتیک‌هایی برای حمایتگری در محیط‌های محدودکننده و پرمخاطره

گام ششم: اجرا کنید و ارزیابی

ترویج و حمایتگری در محیط‌های پرمخاطره با آن کارزار متداول حقوقی و قانونی که در دموکراسی‌ها شاهدش هستید متفاوت است. به «ورودی‌های بدیل» برای حمایتگری خود بیاندیشید: سازمان‌ها یا افرادی که شاید مایل باشند به شما گوش کنند یا حتی به نفع‌تان دست به عمل بزنند. مثلاً، به جای آنکه در کارزار ترویجی‌تان اعضای پارلمان را مخاطب قرار دهید، یک ورودی بدیل می‌تواند برقراری رابطه با یک مأمور میان‌رده‌ی وزارتخانه باشد که با مسأله‌ی شما همدلی دارد. ورودی بدیل دیگر می‌تواند جلب حمایت رهبران سنتی مانند ریش‌سفیدان و مراجع مذهبی باشد. موضع این افراد در نهایت بر تصمیم‌گیران دولتی و عموم مردم موثر است. این تاکتیک بر اینکه شما برای دستیابی به هدف و به منظور ایجاد تغییر باید چه کسانی را مقصد و مخاطب بگیرید متمرکز است.

سازمان‌های جامعه‌ی مدنی در زمینه‌های پرمخاطره معمولاً تمایل دارند که سیاست‌گذاری‌ها را در سطح ملی تغییر دهند تا بدین ترتیب موانع و خطرات پیش روی عملیات، کارکنان و ذینفعان شان حذف شود. با این حال وقتی ترویج و حمایتگری در سطح ملی یا دور از دسترس است و یا زیادی خطرناک، می‌توان در سطوح محدودتری دست به ترویج و حمایتگری زد. یعنی چه بسا دسترسی به مقامات محلی و استانی و منطقه‌ای و تأثیر بر آن‌ها ساده‌تر باشد. آن‌ها ممکن است نفوذی داشته باشند که به کار شما بیاید.

روش ورودی بدیل به سازمان‌های جامعه‌ی مدنی کمک می‌کند که:

- حمایت‌هایی از سطوح مختلف فرآیند تصمیم‌گیری در کشورشان جلب کنند.
- بواسطه ارتباط با مردم در سطوح محلی بین رأی‌دهندگان اعتبار کسب کنند.
- به نتایج مثبتی در سطوح غیرملی دست پیدا کنند که چه بسا بعدها بر تصمیم‌گیری در سطح ملی موثر باشند.
- به مقامات محلی و منطقه‌ای (در نظام‌هایی که نظام اداری‌شان نامتمرکز است)، دسترسی پیدا کنند که چه بسا موجب شود فرصت‌های بیشتری برای کنشگری در اختیار سازمان‌های مردم‌نهاد باز شود.

در این بخش ده تاکتیک ترویج و حمایتگری در محیط‌های پرمخاطره را با ژرفای بیشتری شرح خواهیم داد. این تاکتیک‌ها را می‌توان در زمینه‌های متنوعی به کار برد. شمار به عنوان کنشگر باید بر اساس ارزیابی خودتان از زمینه و بافارتان، منابعی که در دسترس دارید، کاهش خطر و دسترسی به گروه‌های مقصد و مخاطب از بین‌شان انتخاب کنید.

روی پلاکارد نوشته شده: «در دموکراسی، آزادی بیان هست». محل: ونزوئلا

نمونه‌ی دوم: دسترسی به مقامات محلی در مناطق کردنشین شمال شرقی سوریه

از سال ۲۰۱۱ میلادی به این سو سازمان‌های جامعه‌ی مدنی سوریه با حملاتی هم از جانب دولت سوریه و هم گروه‌های مسلحی مواجه بوده‌اند که هردو از کارزارهای ترویج حقوق بشری احساس خطر می‌کنند. حتی در زمینه‌ی نسبتاً مساعدتر منطقه‌ی کردنشین در شمال شرقی سوریه در سال ۲۰۱۷، سازمان‌های جامعه‌ی مدنی با محدودیت‌ها و مداخلاتی روبرو بودند. در نوامبر ۲۰۱۷، مقامات محلی کردی به قانون جدیدی درباره‌ی سازمان‌های مردم‌نهاد متوسل شدند که بر اساس آن مجوز بیش از ۵۰ سازمان جامعه‌ی مدنی بدون توضیح لغو می‌شد. پس محیط شمال شرق سوریه محیطی پرمخاطره محسوب می‌شد.

هدف: ایجاد پذیرش بیشتر برای فعالیت‌های حقوق بشری در دولت و اجتماع محلی، و فراهم کردن امکان کنشگری بدون مانع و محدودیت برای سازمان‌های جامعه‌ی مدنی.

استراتژی: در سال ۲۰۱۸، یک سازمان حقوق بشر کرد سوریه که بر روی این مسأله کار می‌کرد، استراتژی‌ای اتخاذ کرد که بتواند بر مقامات دولتی ناظر بر اجرای قانون سازمان‌های مردم‌نهاد، به منظور پایان دادن به آزار دلبخواهی سازمان‌های جامعه‌ی مدنی، اثر بگذارد.

تاکتیک‌ها و روش‌ها: این نهاد حقوق بشری دریافت که نمی‌تواند از طریق اعضای ارشد وزارت‌خانه به جایی برسد، بنابراین **ورودی‌های بدیلی برای تاثیرگذاری در سطح محلی شناسایی کرد.** این نهاد با مقامات دولت محلی که وظیفه‌ی نظارت بر ان‌جی‌او‌ها را داشتند، و همچنین اعضای شورهای محلی روابطی برقرار کردند. از طریق برگزاری مجموعه‌ای از کارگاه‌ها با حضور همزمان سازمان‌های جامعه‌ی مدنی و مقامات محلی، این نهاد حقوق بشری به مقامات وزارتخانه اطلاع داد که چطور با ارجاع به مقررات محلی توانسته حاکمیت وزارتخانه را دور بزنند. با کوشش برای برابری اندازه‌ی یک گفتگوی غیرمواجهه‌ای، بر مبنای هنجارهای بین‌المللی و قوانین و رویه‌ی استاندارد حقوق بشر، این نهاد واسطه توانست راهی برای تغییر باز کند.

تأثیر: در پی این ارتباط‌گیری استراتژیک و شبکه‌سازی محلی، دولت محلی متبوع از تصمیم اولیه خود درباره‌ی پنج سازمان جامعه‌ی مدنی انصراف داد. مجوز این پنج سازمان دوباره اعطا شد و آن‌ها توانستند به فعالیت خود از نو ادامه دهند.

آموزش ترویج و حمایت‌گری در هسکه، منطقه‌ی کردنشین سوریه

عکس از: Fraternity Foundation for Human Rights

مونه‌ی سوم: به چالش کشیدن قانونگذاری محدودکننده در جمهوری دموکراتیک کنگو

از سال ۲۰۱۷ به این سو، شرایط سازمان‌های جامعه‌ی مدنی در جمهوری دموکراتیک کنگو (DRC) به سبب فشار پلیس و و نیروهای امنیتی رو به وخامت رفت و فعالان از ارباب، بازداشت‌های دلخواهی و حتی ترور هدفمند رنج می‌بردند. دولت که پیش‌ازپیش برآن بود انتقادات را سرکوب کند، در سال ۲۰۱۷ کوشید قانون و لایحه‌ای را به تصویب برساند که محدودیت‌های بیشتری بر جامعه‌ی مدنی اعمال می‌کرد.

هدف: خلق یک محیط سازنده برای جامعه‌ی مدنی تا بدون مواجهه با ارباب، خشونت یا مداخله‌ی دولتی به کار خود بپردازد.

استراتژی: یک سازمان مردم‌نهاد محلی کارزاری برای مقابله با قانونی که فعالیت جامعه‌ی مدنی را محدود می‌کرد به راه انداخت و پشتیبانی باهمستان/اجتماع محلی را جلب کرد.

تاکتیک‌ها: به دلیل دشواری تأثیرگذاری بر سیاست‌ها در سطح ملی، سازمان جامعه مدنی مزبور تصمیم گرفت که نمایندگان پارلمان در سطح محلی را مخاطب و مقصد قرار دهد و حمایت ایشان را از معلق کردن لایحه جلب کند. سازمان تصمیم گرفت که بر دو استان در معرض خطرتر متمرکز شود، یعنی کیووی شمالی و جنوبی، جایی که شدیدترین تهدیدها علیه سازمان‌های جامعه‌ی مدنی انجام می‌شد. از می تا سپتامبر ۲۰۱۷، سازمان در ایجاد دو پلتفرم استانی برای ۴۸ سازمان جامعه‌ی مدنی سهیم بود که هدف‌شان هماهنگ کردن حمایت‌گری‌ها از رد لایحه بود. آنها همزمان شش گروه متمرکز برای تجمیع اطلاعات گردآوری‌شده از فعالانی که هدف دولت قرار گرفته بودند تشکیل دادند. نتایج بدست آمده از این کارگروه‌ها در کارزارهای رسانه‌ای و ملاقات با تصمیم‌گیرندگان محلی و استانی به کار گرفته شد.

تأثیر: طی یک مدت نسبتاً کوتاه، سازمان با شگفتی شاهد تغییر در رفتار افسران پلیسی بود که در کمال آرامش و صلح‌طلبی بر جلسات نهادهای جامعه مدنی نظارت می‌کردند، به جای این که آن‌ها را هدف خشونت خود قرار دهند. حمایت افکار عمومی از فعالیت مدنی نیز در نتیجه‌ی کارزار رسانه‌ای افزایش یافت و بسیاری از شهروندان مغازه‌ها و دفاتر خود را در همبستگی با راهپیمایی‌های غیرخشونت‌آمیزی که از سوی سازمان ترتیب داده می‌شد، بستند. یعنی با تمرکز بر سطح محلی در عین حفظ اهداف کلی، سازمان مزبور توانست به نتایج واقعی دست پیدا کند. تهدید قانونگذاری محدودکننده‌ی برای ان‌جی‌اوها به قوت خود باقی است، اما سازمان کنگویی موفق شد اقدام اولیه برای تصویب آن را منتفی کند.

کنفرانس مطبوعاتی نهادهای جامعه‌ی مدنی در جمهوری دموکراتیک کنگو
عکس از: MONUSCO Photos

تاکتیک ب: یافتن «روزنه‌ای» که کمتر تحریک کننده باشد

این تاکتیک در زمینه‌های پرمخاطره به سازمان‌های جامعه‌ی مدنی کمک می‌کند که:

- بدون به چالش کشیدن مستقیم قدرت حاکم به مسائل حقوق بشری بپردازند.
- روابطی با تصمیم‌گیرندگان برقرار کنند که بتوان بعدها از آن برای رایزنی در مورد مسائل حساس‌تر بهره گرفت.
- بین اجتماعات و باهمستان‌های محلی اعتبار و حمایت جلب کنند، خصوصاً در مسائلی که بر زندگی روزمره‌شان تاثیر می‌گذارد.

در برخی بافتارها و زمینه‌ها، صحبت در مورد یک مسأله‌ی سیاسی حساس در لفافه کارزاری مرتبط با نیازهای اجتماعی و اقتصادی مردم، می‌تواند راه مؤثرتری

برای باز کردن مسیر ترویج و حمایت‌گری باشد. مثال‌های گوناگونی می‌شود از سراسر جهان زد که در آن کنشگران در ادغام کردن ترویج مربوط به مطالبات حقوق بنیادین مدنی و سیاسی (مانند حق تجمع و گردهمایی مسالمت‌آمیز) با حمایت‌گری در مورد مسائل «نرم‌تر»ی چون دسترسی به خدمات اجتماعی و یا مطالبه مراقبت درمانی و آموزش موفق بوده‌اند.

در فضاهای به‌شدت محدود و پرمخاطره، مسائل اقتصادی یا اجتماعی می‌توانند راهی کم‌مخاطره برای وارد شدن به مباحث وسیع‌تری درباره‌ی مشارکت شهروندان، شفافیت و پاسخگویی باشند. این تاکتیک به‌ویژه برای ارتباط گرفتن با مقامات، تصمیم‌گیرندگان مهم و رهبران اجتماع سودمند است و ممکن است به تدریج به رسیدن به سایر اهداف ترویج و حمایت‌گری کمک کند. به علاوه، وقتی بسیاری از نیازهای اساسی شهروندان بی‌پاسخ مانده، حقوق اقتصادی و اجتماعی راه مطمئنی برای سازمان‌های حقوق‌محور جامعه مدنی است تا با اجتماعات محلی مرتبط شوند و اعتبار کسب کنند.

اعتراضات وسیع در برزیل درباره‌ی وضعیت حمل‌ونقل عمومی
عکس از: Tânia Régio

نمونه‌ی چهارم: «اشغال توالت» برای حقوق زنان در چین

جنبش فمینیستی در چین نبرد سختی در پیش داشته است؛ گروه‌های مدافع حقوق زنان که به نوعی مطالبات‌شان مقابل حکومت قرار می‌گیرد اغلب با انتقاد غرب‌زدگی روبرو می‌شوند و لازم است برای کسب اعتبارتلاش کنند. ظهور شبکه‌های اجتماعی پلتفرم عظیمی برای پیش بردن مطالبات برابری و به چالش کشیدن پدرسالاری اقتدارگرا فراهم کرده، اما گروه‌های فمینیستی همزمان کوشیده‌اند راه‌هایی برای برقراری ارتباط با زنان بیشتری که بیرون از حلقه‌ی نخبگان چین قرار دارند برقرار کنند، و مطالبه‌ی برابری را به امری محسوس و عملی نزد ایشان بدل کنند. هم‌زمان، در بافتار چین که به چالش کشیدن حکومت از طریق مطرح کردن یک مسأله‌ی حقوق بشری بسیار خطرناک است، ضروری است فرصت‌هایی برای کنشگری پیدا شود که

اعضای کارزار را به خطر شدید نیاندازد. در سال‌های اخیر تعدادی از فعالان فمینیست چین - که بیشترشان زنان جسوری بین بیست تا سی سال‌اند، با فراستی زیاد در استفاده از شبکه‌های اجتماعی - کارزارهای نوآورانه‌ای برای اعتراض به سویه‌های شوونیسم مذکر مسلط بر جامعه‌ی معاصر چین، به راه انداخته‌اند. کمپین مذکور در این راستا ایجاد شد.

هدف: آگاهی‌بخشی درباره‌ی تأثیر پدرسالاری و برانگیختن کنش برای حمایت از حقوق زنان.

استراتژی: برقراری ارتباط با شهروندان چینی و جلب حمایت عمومی در سطح بدنه جامعه برای توانمندسازی زنان.

تاکتیک: فدر سال ۲۰۱۲ گروهی از فمینیست‌های جوان تصمیم گرفتند مسأله‌ای که مناقشه‌برانگیز نباشد انتخاب کنند و با تکیه بر شوخ‌طبعی بین مردم عادی که ممکن بود با مطالبه‌ی حقوق برابر زنان همدلی داشته باشند ایجاد همبستگی کنند. ۲۰ زن به رهبری فعال فمینیست شناخته شده لی تینگ‌تینگ تصمیم گرفتند دستشویی‌های مردانه را اشغال کنند و بدین ترتیب بر نیاز به دستشویی‌های زنانه‌ی بیشتر در فضاهای عمومی تأکید کنند. نخستین «اشغال» توالت در شهر گوانگ‌ژو در ۱۹ فوریه‌ی ۲۰۱۲ رخ داد و یک هفته بعد یکی دیگر در پکن صورت گرفت. این کارزار بازتابی از کوشش لی برای کاربرد «هنرهای نمایشی» بازیگوشانه برای آگاهی‌بخشی درباره‌ی مطالبات فمینیستی بود^۲.

تأثیر: این جنبش در وبسایت ویبو، پلتفرمی مشابه توئیتر برای چینی‌ها، پرریننده شد و توجه رسانه‌ای عظیمی از خروجی‌های خبری داخلی و خارجی جلب کرد. در نهایت و به دنبال این اعتراض، رسانه‌های محلی گزارش دادند که مقامات استانی در گوانگ‌ژو با افزایش ۵۰ درصدی تعداد دستشویی‌های زنانه موافق کرده‌اند. البته باید توجه داشت هرچند چنین حمایت‌گری‌های خلاقانه‌ای می‌تواند منتج به نتیجه باشد، عاری از خطر هم نیست؛ خانم لی بعدها در سال ۲۰۱۵ تعقیب و بازداشت شد، اما همچنان به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

گفتگوی لی تینگ‌تینگ با خبرنگاران
عکس از: China File

تاکتیک ج: استفاده از مکانیسم‌های بین‌المللی یا منطقه‌ای برای بالابردن فشار روی نهادهای ملی

این تاکتیک به سازمان‌های جامعه‌ی مدنی کمک می‌کند که:

- دولت‌های ملی را برای رعایت تعهدات حقوق بشری خود تحت فشار بگذارند.
- توجه رسانه‌های ملی و بین‌المللی را به مسائل حقوق بشری و فضاهای مدنی جلب کنند

در بسیاری از موارد حکومت‌ها با این که پیمان‌های بین‌المللی برای رعایت حقوق و آزادی‌ها را امضا کرده‌اند، این استانداردها را زیر پا می‌گذارند. در بسیاری از چنین مواردی وقتی دولت‌های ملی به تعهدات خود عمل نمی‌کنند، سازمان‌ها و فعالان جامعه‌ی مدنی از سازوکارهای بین‌المللی و منطقه‌ای برای اعمال فشار بین‌المللی بر حکومت خود بهره می‌گیرند.

این راهنما البته سازمان‌های جامعه مدنی را تشویق می‌کند که از تاکتیک‌های محلی استفاده کنند و در درجه اول کنشگران داخلی را مخاطب قرار دهند؛ با اینحال زمان‌هایی هست که مددجویی از یک نهاد بین‌المللی یا منطقه‌ای می‌تواند تاثیر شگرفی داشته باشد.

این تاکتیک می‌تواند شامل استفاده از شورای حقوق بشر سازمان ملل (UNHRC)، کمیته‌های تخصصی سازمان ملل یا گزارشگران ویژه سازمان ملل برای اعمال فشار بر حکومت‌های ملی باشد. راه‌های زیادی هست که در آنها شورای حقوق بشر سازمان ملل می‌تواند موثر باشد، مثلا از طریق حمایت از یک قطعنامه یا بیانیه که خواهان عمل دولت‌های عضو است، یا از طریق کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل که سه بار در طول سال تشکیل جلسه می‌دهد. سازمان‌های جامعه‌ی مدنی همچنین می‌توانند از روند موسوم به بررسی دوره‌ای جهانی حقوق بشر (UPR) این سازمان بهره‌مند شوند. بر اساس این سازوکار وضعیت حقوق بشر هر یک از ۱۹۳ کشور عضو سازمان ملل هر پنج سال یک بار بررسی می‌شود و توصیه‌های خاصی برای بهبود حقوق بشر در مورد هر کشور ارائه می‌شود. برای اطلاعات بیشتر درباره‌ی استفاده از حمایت‌گری در شورای حقوق بشر سازمان ملل بنگرید به سایت **ISHR**؛ در مورد بررسی دوره‌ای جهانی حقوق بشر بنگرید به سایت **UPR**.

همچنین بیرون از ساختار سازمان ملل، سازمان‌های منطقه‌ای مرتبطی وجود دارند که می‌توانند بر کشور خاصی فشار بیاورند. به طور خاص، به چالش کشیدن سابقه‌ی حقوق بشری یک کشور در دادگاه حقوق بشر اروپا، کمیسیون بین‌آمریکایی حقوق بشر (IACHR) یا کمیسیون آفریقایی حقوق بشر و خلق‌ها می‌تواند شیوه‌ی موثری باشد. در کشورهایی که نظام قضایی قابل‌اطمینان و بی‌طرف نیست، استفاده از یکی از این دادگاه‌های منطقه‌ای می‌تواند سودمند باشد و رعایت استانداردهای موردقبول جهانی را تقویت کند.

ارتباط گرفتن با دیپلمات‌ها و سفارت‌های خارجی در کشورتان هم بخشی مهم از فرآیند ترویج و حمایت‌گری است. هیئت‌های نمایندگی آمریکا و اتحادیه‌ی اروپا در هر ماموریت‌شان همیشه شحص خاصی دارند که وظیفه‌اش تمرکز بر حقوق بشر است و شما می‌توانید با ارتباط‌گیری نگرانی‌های حقوق بشری خود را با او در میان بگذارید. این اشخاص می‌توانند دغدغه شما را با دولت در سطح ملی و همچنین سازمان‌های فوق‌الذکر در سطح بین‌المللی مطرح و پیگیری کنند.

برای اینکه تأثیرگذار باشید شما باید از سازوکارهای منطقه‌ای و بین‌المللی در هماهنگی با تلاش‌های داخلی خود استفاده کنید. اگر تاکتیک‌های ترویج و حمایت‌گری منطقه‌ای و بین‌المللی با استراتژی وسیع‌تری در حوزه داخلی همگام نشوند، چه بسا تلاش‌های شما تنها مصداق گفتگوهای ارزشمندی بین دیپلمات‌ها و سازمان‌های جامعه‌ی مدنی باشد که هیچ تغییر واقعی در پی ندارد. مهم است که در استراتژی شما کنش بین‌المللی با هدف ترویج و حمایت‌گری در حوزه داخلی پیوند بخورد.

سطح محلی

(شهرداری‌ها، فرمانداری‌ها و استانداریها و سایر مقام‌های منطقه ای، رهبران مذهبی یا شیوخ قبیله، رهبران باهمستان)

سطح ملی

(دولت مرکزی، وزارتخانه‌های متبوع، مجلس قانونگذاری یا پارلمان)

سطوح بین‌المللی و منطقه‌ای

(مکانیسم‌هایی مانند دادگاه حقوق بشر بین‌آمریکایی، انجمن ملل آسیای جنوب شرقی یا آسه‌آن، اتحادیه‌ی آفریقا، سازمان ملل و غیره)

مونه‌ی پنجم: کمیسیون آفریقایی حقوق بشر و قانون حمایت از مدافعان حقوق بشر در مالی

در سال ۲۰۱۵ پس از سال‌ها بی‌ثباتی و خشونت در مالی، توافق صلح و آشتی بین مقام‌های دولتی، یک اتحاد شورشی از شمال کشور و یک ائتلاف مسلح حامی دولت امضا شد. به رغم این توافق صلح، سازمان ملل با گذر زمان دریافت که بیش از ۶۰۰ مورد نقض و سوءاستفاده‌ی حقوق بشر در ۱۸ ماه پس از امضای توافق رخ داده است. در بستر پرکشش و پرتنش کشور مالی، مدافعان حقوق بشر هم با حملات هدفمند از سوی گروه‌های مسلح مواجه می‌شدند و هم بی‌ثباتی عمومی کشور فعالیت ایشان را که می‌کوشیدند در فضای وحشت عمومی، ارباب مدام، خشونت و مجازات به کارهای حقوق بشری خود ادامه بدهند به خطر می‌انداخت.

هدف: بالابردن حمایت از مدافعان حقوق بشر با معرفی یک چارچوب قانونی که مشروعیت آن‌ها را به رسمیت بشناسد و به مدافعان حقوق بشر اطمینان دهد که می‌توانند در یک محیط امن و بدون ترس از حمله و انتقام‌جویی فعالیت کنند.

استراتژی: کارزاری برای تصویب لایحه‌ای در مورد مدافعان حقوق بشر در پارلمان مالی به منظور تضمین حمایت و تقویت این گروه.

تاکتیک‌ها: جامعه‌ی مدنی مالی از سازوکارهای بین‌المللی و منطقه‌ای برای اعمال فشار بر قوه‌ی مقننه‌ی ملی خود و تصویب یک قانون حمایت از حقوق بشر استفاده کرد. نهادهای جامعه‌ی مدنی در کشورهای واقع در آفریقای زیرصحرای بزرگ (آفریقای سیاه) بر اساس سازوکارهای حقوق بشری بین‌المللی کوشیدند تا مجموعه استانداردهایی برای حمایت از مدافعان حقوق بشر تعریف کند؛ این استانداردها قابلیت آنرا داشت

که مورد استفاده‌ی کمیسیون آفریقایی حقوق بشر قرار بگیرد و رویه‌ی منطقه‌ای جدیدی را پایه‌گذاری کند. استانداردهای منطقه زیر صحرای بزرگ حق مدافعان حقوق بشر را برای همکاری با سازمان‌های بین‌المللی و دریافت بودجه به رسمیت می‌شناخت، خانه‌ها و دفاتر کار ایشان را مناطقی مصون اعلام می‌کرد و تمهیدات ویژه‌ای برای زنان مدافع حقوق بشر و مدافعانی با ناتوانی‌های جسمی در نظر می‌گرفت.^۳ به محض این که کمیسیون آفریقایی حقوق بشر این استانداردها را -که خود بر تجربه و مجموعه استانداردهای ساحل عاج و بورکینافاسو متکی بود- اساس گرفت، راه برای سازمان‌های مردم‌نهاد مالی باز شد تا برای اتخاذ قوانین مشابهی در کشور خود فشار بیاورند.

برای اطمینان از موفقیت لایحه، ائتلافی از سازمان‌های جامعه‌ی مدنی محلی و سازمان‌های مردم‌نهاد منطقه‌ای و بین‌المللی در جهت آگاهی‌بخشی عمومی درباره‌ی قانون پیش رو و تشویق رأی‌دهندگان برای اعمال فشار به نمایندگان خود برای رای مثبت همکاری کردند. این همکاری شامل یک کارزار رادیویی با یک ایستگاه محلی در مالی بود که با ۵۶ رادیوی محلی و منطقه‌ای همکاری داشت و داستان‌ها و خاطراتی از مدافعان حقوق بشر را به شش زبان پخش می‌کرد.

تأثیر: پارلمان مالی در دسامبر ۲۰۱۷ قانونی را برای تضمین حمایت و ارتقای مدافعان حقوق بشر تصویب کرد. تصویب چنین قانونی چند سال قبل‌تر تصورکردنی هم نبود، اما راز موفقیتش در آن بود که از یک استاندارد منطقه‌ای و وسیع‌تر الگو گرفته بود که سازمان‌های جامعه‌ی مدنی در بافتار کمیسیون آفریقایی حقوق بشر و مردم ترویجش داده بودند. به خاطر حمایت‌گری سازمان‌های جامعه‌ی مدنی محلی و بین‌المللی، پارلمان مالی با گنجانیدن حمایت ویژه لایحه‌ی پیشنهادی دولت را تقویت کرد؛ این بند به طور ویژه از زنان مدافع حقوق بشر به خاطر خطراتی که به سبب عواملی چون خشونت جنسی، پیش‌داوری‌های منفی و تبعیض در معرض‌شان هستند، و هم‌چنین از مدافعان حقوق بشر با ناتوانی جسمی و معلولیت حمایت می‌کرد.

شبکه‌ی مدافعان حقوق بشر در مالی کارگاهی درباره سازمان‌دهی نهادهای جامعه مدنی برگزار می‌کند.
عکس از: Coalition Malienne des Défenseurs des Droits Humains du Mali ((COMADDH

نمونه‌ی ششم: کمیسیون بین‌دولتی حقوق بشر آسه‌آن (AICHR)

انجمن ملل آسیای جنوب شرقی (ASEAN) در سال ۲۰۰۹ یک کمیسیون بین‌دولتی حقوق بشر (بطور مخفف AICHR) تاسیس کرد تا به عنوان یک نهاد منطقه‌ای فراگیر در آسیای جنوب شرقی در زمینه‌ی حقوق بشر فعالیت کند. اینکار به نظر ابتکارعمل خوبی بوده، با اینحال سازمان‌های جامعه‌ی مدنی نگران استقلال این نهاد بوده‌اند، چون دولت‌های عضو آسه‌آن ۱۰ نماینده‌ی این کمیسیون را انتخاب می‌کنند و حکومت‌ها در برابر اتخاذ یک سازوکار انتخاب مشاوره‌ای و شفاف در مورد اعضای این کمیسیون مقاومت کرده‌اند. به بیان دیگر، نمایندگان عضو کمیسیون بین‌دولتی حقوق بشر آسه‌آن معتقدند که فقط به دولتی که انتخاب‌شان کرده پاسخگو هستند، نه به مردم. تا امروز، نمایندگان کمیسیون بین‌دولتی حقوق بشر آسه‌آن (AICHR) از رسیدگی به وخیم‌ترین مسائل حقوق بشری در منطقه مانند بحران روهینگیا در میانمار و کشتارهای اراقانونی و غیررسمی در فیلیپین اجتناب کرده‌اند، به این بهانه که یک کشور عضو نمی‌تواند در حاکمیت کشور عضو دیگری دخالت کند. این اتفاق باعث افت کارآمدی کمیسیون حقوق بشر آسیایی شده، چون این نهاد از رسیدگی به مهم‌ترین مسائل حقوق بشری منطقه خودداری می‌کند.

هدف: اطمینان از این که دغدغه‌های حقوق بشری در آسیای جنوب شرقی در سازوکارهای منطقه‌ای حقوق بشر با پاسخ مناسب روبرو می‌شود.

استراتژی: تحت فشار قرار دادن دولت‌های عضو آسه‌آن برای بسط استقلال کمیسیون بین‌دولتی حقوق بشر آسیا و توانمند کردن آن برای ایفای نقش معنادارتری در حمایت از حقوق بشر در منطقه.

تاکتیک‌ها: نقش فروم آسیایی برای حقوق بشر و توسعه، به طور خلاصه فروم آسیا، که یک سازمان حقوق بشری عضوپذیر مستقر در بانکوک تایلند است، مهم بود. این نهاد به تشکیل ائتلافی از سازمان‌های جامعه‌ی مدنی کمک کرد تا هدف‌شان بدست دادن یک سازوکار انتخاب برای نمایندگان AICHR بود که شامل شاخص‌های معینی برای سنجش استقلال نامزدهای

گفتگوی سطح بالا بین کمیسیون بین‌دولتی حقوق بشر آسه‌آن و نمایندگان جامعه‌ی مدنی
عکس از: FORUM-ASIA

عضو کمیسیون بین‌دولتی حقوق بشر باشد. ائتلاف سازمان‌های جامعه‌ی مدنی مزبور گفتگویی با وزارت امور خارجه‌ی کشورهای آسه‌آن، دبیرخانه آسه‌آن و خود کمیسیون بین‌دولتی حقوق بشر ترتیب داد. این کارزار با ارتباط‌گیری مستقیم با وزارتخانه‌های امور خارجه‌ی و همچنین حمایت رسانه‌ای در اندونزی، مالزی و تایلند به پیش برده شد و هدف آن بود که این کشورها برای حمایت از فراخوانی یک فرآیند انتخاب مستقل برای کمیسیون بین‌دولتی حقوق بشر آسه‌آن، تحت فشار گذاشته شوند.

در واقع فروم آسیا و شرکایش کارزار ترویجی به راه انداختند که بر ارزیابی عملکرد سالانه‌ی فروم آسیا از فعالیت‌های AICHR متکی بود؛ این کارزار شامل توصیه‌ی مکرر به یک فرآیند انتخاب باز و مستقل برای نمایندگان AICHR می‌شد که تا آزمون فقط اندونزی اجرا کرد.

تأثیر: فروم آسیا و سازمان‌های مدنی عضوش با بهره‌گرفتن از مزیت‌های فضای مستعد تغییر در مالزی و همچنین فشار رسانه‌ای در تایلند و اندونزی، موفق شدند دولت‌های آسه‌آن را متعهد به اتخاذ یک فرآیند انتخاب شفاف‌تر و متکی به جامعه‌ی مدنی برای نمایندگان AICHR کنند. تلاش‌های آن‌ها نتایج محسوسی داشته؛ از آن زمان تاکنون ۳۰ درصد از نمایندگان کمیسیون بین‌دولتی حقوق بشر از طریق فرآیند شفاف‌تر مورد توصیه فروم آسیا انتخاب می‌شوند و به نحو مستقل نماینده‌ی دغدغه‌های سازمان‌های جامعه‌ی مدنی (بجای رهبران دولت‌ها) هستند. در سال ۲۰۱۹ وزرای خارجه‌ی آسه‌آن تصمیم گرفتند سازوکارهای حمایتی کمیسیون حقوق بشر را تقویت کنند به طوری که این نهاد بتواند بحران روهینگیا در میانمار را پوشش بدهد و بر این اساس دستور بازبینی در حیطه اختیارات (ToR) کمیسیون بین‌دولتی حقوق بشر را دادند. در واقع ده سال طول کشیده بود تا کمیسیون بین‌دولتی حقوق بشر فرآیندی برای بازبینی حیطه اختیارات (ToR) خود تاسیس کند. دستاورد دیگر آنست که در سال ۲۰۱۹ نمایندگان اندونزی و مالزی در AICHR یا همان کمیسیون حقوق بشر در حال مذاکره با سازمان ملل برای ترتیب دادن گفتگویی منطقه‌ای درباره‌ی آزادی بیان هستند، اتفاقی که تا پیش از کارزار مزبور ناممکن بود.

تاکتیک د: ارتباط برقرار کردن با متحدان دوزار ذهن

این تاکتیک به سازمان‌های جامعه‌ی مدنی کمک می‌کند که:

- با بازیگرانی بیرون از «منطقه‌ی راحتی» خود متحد شوند که ممکن است به تأثیرگذاران دسترسی داشته باشند.
- پوشش سیاسی و پذیرش عمومی گسترده‌تری برای فعالیت‌های ترویج و حمایت‌گری خود کسب کنند.
- با سیاست «تفرقه بیانداز و حکومت کن» دولت/عاملان غیردولتی مقابله کنند.

ایجاد یک ائتلاف متکثر بهترین کار برای حمایت‌گری در هر جای دنیاست. به خصوص وقتی شما در یک محیط پرمخاطره فعالیت می‌کنید، کسب حمایت گروه‌هایی که معمولاً از فعالیت‌های حقوق بشری پشتیبانی نمی‌کنند، می‌تواند اهمیت زیادی برای موفقیت یک کارزار ترویج و حمایت‌گری داشته باشد.

برخورداری از حمایت گروه یا بخشی که روابط نزدیکی با حکومت دارد چه بسا کارآمدی شما را بالا ببرد و سبب شود شما از حفاظت بیشتری بهره‌مند شوید. ما اغلب متحد را شخص یا نهادی می‌دانیم که احتمال دارد از آرمان ما حمایت کند. تاکتیک‌هایی که در زیر بررسی می‌شود تشویق‌مان می‌کند به دنبال حامیان دور از ذهنی بگردیم که همچنان با آن‌ها منفعت یا دغدغه‌ی مشترکی داریم. این متحد می‌تواند انجمنی تجاری، یک نهاد مذهبی، حزبی سیاسی، کنفدراسیونی قبیله‌ای یا یک لیگ ورزشی پرتعداد باشد.

لازمه کار در زمینه‌های محدودکننده و پرمخاطره آنست که سازمان‌های جامعه‌ی مدنی درگیر شراکت‌های پیچیده‌ای شوند تا حمایتی را که طی کنش حمایت‌گری بدان نیاز دارند به بیشترین میزان برسانند. به نقشه‌ی ذینفعان خود دوباره مراجعه کنید و گروه‌ها یا افرادی را که ممکن است نفع مشترکی با شما داشته باشند شناسایی کنید، حتی اگر هدف و غایت نهایی کنشگری شما همان چیزی نباشد که بیشترین اهمیت را بدان می‌دهند. بسته به خطرات خاص زمینه‌ی ای، وسعت بخشیدن به شبکه متحدانتان می‌تواند شما را به هدف‌تان نزدیک‌تر کند.

مونه‌ی هفتم: شرکت‌های پوشاک در مقام متحد در کامبوج

سازمان‌های جامعه‌ی مدنی و فعالان حقوق بشر در کامبوج با رژیم خصمانه و سرکوبگری مواجه‌اند که به نحو نظام‌مندی هر انتقاد نسبت به حکومت سی‌ساله‌ی نخست‌وزیر هان سن را سرکوب می‌کند. در آستانه‌ی انتخابات پارلمانی سال ۲۰۱۸، حکومت کامبوج کارزار خود را برای ساکت کردن جامعه‌ی مدنی، اپوزیسیون و رسانه‌های مستقل شدت بخشید؛ طوریکه فضا برای تصریح و تاکید بر آزادی‌های بنیادینی چون آزادی بیان، تجمع و گردهمایی به‌شدت محدود شد. دولت مجموعه کارآمدی از قوانین، مقررات و احکام قضایی منع‌کننده به راه انداخته بود و با توسل بدانه‌ها فضای عمل جامعه‌ی مدنی مستقل را محدود می‌کرد. آسیب‌زننده‌ترین اقدامات حکومت برای محدودگری قانون ناظر بر اجتماعات و سازمان‌های مردم‌نهاد (LANGO) و قانون اتحادیه‌های تجاری بود؛ قوانینی که توانایی سازمان‌های جامعه‌ی مدنی و اتحادیه‌های تجاری را برای تجمع، گردهمایی و کنش محدود می‌کرد.

هدف: از میان بردن زمینه‌ی محدودکننده برای جامعه‌ی مدنی، رسانه‌های مستقل و اتحادیه‌های کارگری، طوریکه بتوانند طبق قوانین کامبوج آزادانه فعالیت کنند.

استراتژی: اعمال فشار بین‌المللی بر دولت کامبوج و افزایش «هزینه‌ی» حفظ سیاست‌های محدودکننده برای دولت در قبال جامعه‌ی مدنی مستقل، اتحادیه‌های کارگری و رسانه‌ها.

تاکتیک‌ها: جامعه‌ی مدنی محلی و بین‌المللی موفق شدند حمایت شرکت‌های چندملیتی -یعنی یک متحد بعید در حالت عادی- را در برانگیختن مداخلات هدفمند در دفاع از فضای مدنی جلب کنند. در طول سالیان سازمان‌های حقوق کار و سایر سازمان‌های جامعه‌ی مدنی کامبوج تلاش کردند تا روابطی با برنده‌های بین‌المللی پوشاک مانند اچ‌اند ام (H&M)

و آدیداس (Adidas) برقرار کنند و بواسطه آن استانداردها و حفاظت‌های اساسی کار را طبق قانون کامبوج ارتقا دهند. در سال ۲۰۱۷ این تلاش‌ها موجب شد انجمن کفش و پوشاک آمریکا (AAFA) نامه‌ای به نخست‌وزیر هان سن بنویسد که در آن نسبت به محو نهادهای دموکراتیک در کامبوج ابراز نگرانی شده بود. این شرکت‌های بین‌المللی در کامبوج پرنفوذ بودند و سازمان‌های جامعه‌ی مدنی به درگیر کردن این برندها به منظور ابراز نگرانی مستقیم به دولت کامبوج ادامه دادند.

تأثیر: در اوایل سال ۲۰۱۸ وقتی دولت کامبوج اتهامات مجرمانه‌ای، با انگیزه‌های سیاسی، علیه فعالان حقوق کارگری مطرح کرد، شرکت‌های پوشاک آشکارا ابراز نگرانی کردند. در نتیجه فشارها وزیر کار از دادگاه کامبوج خواست تا تمامی اتهامات علیه سه فعال برجسته را لغو کند و «آزادی تجمع را تضمین کند». در اکتبر ۲۰۱۸، انجمن پوشاک و کفش آمریکا (AAFA) و انجمن کار عادلانه با مقام‌های دولتی ملاقات کردند تا نسبت به حقوق کار و کارگران در کامبوج ابراز نگرانی کنند. آنها به طور مشخص از حکومت خواستند قانون محدودکننده‌ی اتحادیه‌های تجاری سال ۲۰۱۶ را ملغی کند. سازمان‌های جامعه‌ی مدنی و اتحادیه‌های کارگری کامبوج هنوز راه درازی تا برقراری (یا دقیق‌تر بگوییم بازبرقراری) آزادی‌های اساسی در پیش دارند، اما تلاش‌شان برای ارتباط‌گیری با انجمن‌های تجاری برای اثرگذاری روی دولت استراتژی امیدبخشی است.

کارگران کامبوجی در اعتراض به عدم وجود عدالت اجتماعی تظاهرات می‌کنند. محل: شهر پنوم پن (Phnom Penh) کامبوج
عکس از: IDWF

نمونه هشتم: قانون سازمان‌های مردم‌نهاد ارمنستان و حمایت حزب اپوزیسیون

در سال ۲۰۱۴ سرژ سارگسیان رییس‌جمهور ارمنستان با تصمیمی یکباره از اتحادیه‌ی اروپا کناره کشید تا در همسویی با روسیه عضو اتحادیه‌ی اقتصادی اوراسیا شود. گروه‌های جامعه‌ی مدنی می‌ترسیدند که این حرکت به کارزاری علیه سازمان‌های جامعه‌ی مدنی منجر شود که هوادار سیاست‌های روسیه نبودند، اتفاقی که پیشتر در روسیه، بلاروس و قزاقستان افتاده بود. همان‌طور که پیشینی می‌شد، از اوایل سال ۲۰۱۵ به این سو کارزار رسانه‌ای آهسته ولی مداومی برای تخریب سازمان‌های مردم‌نهاد ارمنستان شروع شد که در خروجی‌های رسانه‌ای ارمنستان منتشر می‌شد، ولی ظاهراً به دست متخصصان و روزنامه‌نگاران روس نوشته شده بود. آنچه رخداد به تدریج به کارزار عظیمی علیه سازمان‌های مردم‌نهاد از سوی رسانه‌های روس همسو با دولت ارمنستان بدل شد که می‌کوشیدند کلیشه‌ی «جاسوس خارجی» بودن سازمان‌های مردم‌نهاد را جا بیندازند. در چنان محیطی، وزارت دادگستری ارمنستان پیش‌نویس یک قانون فرسایشی و محدودکننده در مورد سازمان‌های مردم‌نهاد ارائه داد. قانون موجود آموغع ارمنستان پیشاپیش مستلزم گزارش کامل نهادهای مدنی به دولت بود، اما قانون جدید از این هم فراتر می‌رفت. این قانون از سازمان‌های مردم‌نهاد می‌خواست نام و اطلاعات مشارکت‌کنندگان، کارکنان و ذینفعان را به حکومت ارائه دهند. قانون پیشنهادی هم‌چنین هر سازمانی را که بودجه‌ی خارجی بپذیرد عامل بیگانه معرفی می‌کرد.

هدف: حفاظت از حق سازمان‌های مردم‌نهاد ارمنستان برای فعالیت آزادانه بدون مداخله‌ی ناروای حکومت.

استراتژی: براه انداختن یک کارزار گسترده علیه قانون پیشنهادی وزارت دادگستری ارمنستان.

میزگرد جامعه‌ی مدنی در ارمنستان
عکس از: Analytical Centre on Globalization and Regional Cooperation (ACGRC)

تاکتیک‌ها: به منظور خنثی کردن تلاش‌ها برای تصویب قانون جدید، یک سازمان پیشروی جامعه‌ی مدنی ارمنستان با نام مرکز تحلیلی جهانی‌سازی و همکاری منطقه‌ای (ACGRC)، کارزاری برای اصلاح قانون به راه انداخت. جامعه‌ی مدنی در مخالفت با قانون متحد بودند، اما به متحدان دیگری نیاز داشتند که بتوانند فشار سیاسی بر خود را کم کنند. ACGRC دریافت که ضروری است نمایندگان احزاب مخالف دولت را کنار خود داشته باشد تا این نگرانی‌ها را با صدای بلند در مجلس ارمنستان مطرح کنند. محتوای جلسات پارلمان در رسانه‌های عمومی پخش می‌شوند، بنابراین این رویکرد هم‌زمان به آن‌ها امکان می‌داد که به مخاطبان وسیع‌تری هم دست پیدا کنند. مرکز تحلیلی جهانی‌سازی و همکاری منطقه‌ای یا ACGRC متحدان بالقوه‌ای را شناسایی کرد که ارزش‌های‌شان با فعالیت این کمپین در یک راستا بود، بطور مشخص دو نماینده‌ی اپوزیسیون که علیه تصمیم پیوستن به اتحادیه‌ی اقتصادی اوراسیا رأی داده بودند. آن‌ها لزوماً به دنبال آن نرفتند که حزب مخالف به عنوان حزب و به صورت رسمی از کارزار ایشان حمایت کند، بلکه راه آسان‌تر ایجاد رابطه با نمایندگان منفردی را برگزیدند که موافق بودند مطالبات آن‌جی اوها را به پارلمان ببرند. این تاکتیکی جدید برای ACGRC بود؛ سابق بر این آن‌ها تنها از اعضای پارلمان و چهره‌های احزاب سیاسی برای سخنرانی در کنفرانس‌هایشان دعوت کرده بودند و این نخستین باری بود که با نمایندگان مخالف در قالب متحد برای رسیدن به هدفی واحد همکاری می‌کردند.

تأثیر: هرچند آن جی او های دولتی و رسانه‌های همسو با دولت کوشیدند تلاش آن‌جی اوهای مستقل را لکه‌دار کردند، کارزار ACGRC موفق بود. هم فشار پارلمانی و هم فشار دیپلماتیک در این موفقیت نقش حیاتی داشت. ملاقات نمایندگان اپوزیسیون ارمنستان با دیپلمات‌های اروپایی در ایروان و نیز دیدارشان با رییس حزب مردم اروپا در سفرش به ارمنستان در آوریل ۲۰۱۵، به افزایش فشار بر دولت ارمنستان برای توقف تلاش برای تصویب قانون محدودکننده‌تر جدید ناظر به آن‌جی اوها منتهی شد. در نهایت، کارزار باعث شد دولت به پذیرش اصلاحات مدنظر سازمان‌های مردم‌نهاد در قانون تن دردهد. هرچند قانون مصوبه بهترین قانون ممکن نیست، خطرسازترین وجوه آن با تلاش کنشگران برای همگرا کردن جامعه‌ی مدنی و نمایندگان اپوزیسیون پارلمان حذف شد. سازمان‌های مدنی ارمنستان هنوز هم با حملات رسانه‌های مورد حمایت روسیه مواجه‌اند، اما به نظر می‌رسد که دولت جدید ارمنستان که از زمان انقلاب سال ۲۰۱۸ به این سو بر سر کار آمده تعهد بیشتری به حفاظت از حقوق جامعه‌ی مدنی دارد.

تاکتیک ه: توجه به دروغ‌پراکنی‌ها، کلیشه‌ها و انگ‌زنی‌ها

این تاکتیک به سازمان‌های جامعه‌ی مدنی کمک می‌کند که:

- تصویر سازمان و فعالان را ترمیم کنند
- از طریق «انسانی نشان دادن» رهبران سازمان و فعالان از نو اعتماد و اعتبار در اجتماع کسب کنند
- با هراس‌افکنی و سخنان نفرت‌آمیز مقابله کنند.

بسیاری از سازمان‌های جامعه‌ی مدنی در محیط‌های پرمخاطره هدف کارزارهای تعمدی برای تخریب اعتبار و کاهش حمایت عمومی‌شان قرار می‌گیرند. پخش اطلاعات نادرست، شایعه‌پراکنی و دروغ‌پراکنی علیه سازمان‌ها و افراد می‌تواند بسیار آسیب‌زا باشد. در مورد فرد، ممکن است روی زندگی خصوصی او متمرکز شوند و خانواده‌اش را تهدید کنند. درباره‌ی سازمان‌ها، دروغ‌پراکنی و شایعه‌پراکنی می‌تواند باعث منحل شدن سازمان و گروه شود. در عصر رسانه‌های اجتماعی، تأثیر چنین کارزاری مهیب است، و اطلاعات غلط در فضای مجازی می‌تواند به سرعت به تهدیدهای فیزیکی در زندگی واقعی هم تبدیل شود. دروغ‌ها و شایعه‌پراکنی‌ها می‌توانند اشکال زیادی به خود بگیرند، اما اغلب وقتی از این تاکتیک از سوی مخالفان استفاده می‌شود که سازمان‌های جامعه‌ی

مدنی وضع موجود را به چالش بکشند، پاسخگویی را ترویج دهند یا سر راه منافع اقتصادی کلان قرار گیرند. حملات ممکن است از جانب مقامات دولتی و سیاستمداران، گروه‌های تبهکارو قاچاقچیان مواد مخدر، منافع شرکت‌ها یا صنایع و موارد مشابه صورت بگیرد. ممکن است ادعا شود که سازمان‌های جامعه‌ی مدنی با توسعه مخالفانند، ضدخانواده و غرب‌زده و عامل بیگانه و تروریست هستند، یا تمام این موارد. این حملات وقتی علیه زنان مدافع حقوق بشر صورت می‌گیرد اغلب جنسی یا جنسیتی است. وقتی چنین برداشتی در رسانه‌ها پخش شود، خنثی کردنش دشوار است؛ اما محال نیست. در این‌جا ما فقط به یک بعد از این مسأله می‌پردازیم. نشان خواهیم داد که وقتی جامعه‌ی مدنی به عنوان بخشی از جامعه مورد حملات کارزارهای اطلاعات غلط قرار می‌گیرد، سازمان‌ها چطور به این حملات واکنش نشان داده‌اند. از آنها که نهادهای جامعه مدنی مستقل متناوباً هدف چنان حملات تهمت‌پراکنانه قرار می‌گیرند، کارزارهای ترویج و حمایت‌گری باید برنامه‌ای برای مقابله با این دروغ‌پراکنی‌ها و انگ‌زنی‌ها داشته باشند. پس از وقوع یک حمله، مهم است که تصویر سازمان نزد اجتماع ترمیم شود و این اندیشه که سازمان‌های جامعه‌ی مدنی اعضای مشروع اجتماع و باهمستان هستند تقویت شود. گاهی مقابله با حمله می‌تواند هم‌زمان با پیش بردن کارزار حمایت‌گری انجام شود، اما سایر اوقات چه بسا لازم باشد بصورت جدا و مستقیم، قبل از هر کار دیگری به آن رسیدگی شود.

نمونه‌ی نهم: جنبش «اتحادیه آزادی مدنی می‌خواهیم» (KELLA TASZ) در مجارستان

مجارستان از سال ۲۰۱۰ میلادی به این سو شاهد تضعیف سریع قوانین و مقرراتی بوده که سؤاستفاده از قدرت را در این کشور محدود می‌کنند. ویکتور اوربان در انتخابات ۲۰۱۰ مجارستان پیروز شد و پس از آن با پوپولیسیم اقتدارگرای خود مستقیماً به سراغ تضعیف جامعه‌ی مدنی رفت. دولت اوربان در سال ۲۰۱۷ قانونی تصویب کرده که سازمان‌های دارای بودجه‌ی خارجی را به شدت محدود می‌کند و انگ «تهدید امنیتی» و «جاسوس بیگانه» را به سازمان‌های مردم‌نهاد می‌زند. یکی از استدلال‌های اصلی دولت علیه نهادهای مدنی این است که سازمان‌های مردم‌نهاد، به‌ویژه سازمان‌های حقوق بشری، فاقد مشروعیت هستند چون نماینده‌ی منافع یک شهروند متوسط و عادی جامعه نیستند. در واکنش به این کارزار عظیم انگ‌زنی، اتحادیه‌ی آزادی‌های مدنی مجارستان (HCLU)، که مخفف نامش در زبان مجارستانی می‌شود (TASZ) ابتکار عملی به نام «اتحادیه آزادی مدنی می‌خواهیم» یا «Kella a TASZ» در مجارستان به راه انداخت.

هدف: تبدیل کارزار برچسب و انگ‌زنی به جامعه‌ی مدنی در مجارستان به روایتی مثبت انگار و امیدوارانه درباره‌ی اهداف و خواسته‌های جامعه‌ی مدنی.

استراتژی: براه‌اندازی کارزار چندوجهی و متنوع رسانه‌ای و پیام‌رسانی به مجارستانی‌ها برای نشان دادن این نکته که سازمان‌های جامعه‌ی مدنی مشارکت مثبتی در کشورشان دارند و از حقوق همه مجارها حمایت می‌کنند، نه فقط عده‌ای خاص.

تاکتیک‌ها: اتحادیه آزادی‌های مدنی مجارستان مستقیم دروغ‌پراکنی‌ها، کلیشه‌ها و انگ‌زنی‌ها علیه نهادهای مدنی را از طریق کارزار رسانه‌های اجتماعی و استراتژی پیام‌رسانی خود هدف قرار داد. به جای این که بصورت واکنشی نسبت به نظریه‌های توطئه یا کارزارهای حمله علیه خود واکنشی نشان دهد، اثباتی برخورد کرد. این کار اول در قالب کارزار هشتگ‌زنی در رسانه‌های اجتماعی شروع شد، اما بعد به تدریج به یک استراتژی پیام‌رسانی بدل شد که ارتباطات در وهله

اول دور از ذهنی با قشرهای مختلف جامعه‌ی مجارستان برقرار می‌کرد؛ قشرهایی که پیشتر نسبت به گروه‌های جامعه‌ی مدنی کشورشان همدلی نداشتند. رهبران اتحادیه یا HCLU نوشتند: «ما می‌خواستیم با حملاتی که قصدشان انسانیت‌زدایی بود با انسانی نشان دادن کارکنان و هواداران و مشتریان خود مقابله کنیم. به طور مشخص روش ما آن بود که تیم خود را از طریق روایت‌های شخصی‌شده در فضای مجازی معرفی کنیم و به مردم نشان دهیم که کارکنان و هواداران ما هم «یکی از آنها» هستند [ما و آنها نداریم] و حقوق بشر از همه محافظت می‌کند.»

اتحادیه آزادی‌های مدنی از روایت‌های موثق زندگی کارکنان و هواداران و مشتریان خود برای ترسیم وجوه اشتراک آنها با سایر مجارها بهره گرفت و بطور مستقیم اتهامات کذب در مورد خود را به چالش کشید. تاکید آن‌ها بر این بود که ترویج و حمایت‌گری حقوق بشر نه فقط به سازمان‌های جامعه‌ی مدنی در پایتخت، بلکه به تمام شهروندان مجار در سراسر کشور سود می‌رساند. در وهله‌ی دوم هم کارزاری برای جلب حمایت آنچه «قشر میانه‌ی قابل اقبال» به راه انداختند، قشری که بین بخش‌های به شدت قطبی‌شده‌ی سیاست‌های معاصر مجارستان قرار می‌گرفت. این عبارت به‌ویژه به شهروندانی ناظر بود که حامی اوربان نبودند، اما عمدتاً در فعالیت‌های جامعه‌ی مدنی مجار مشارکت نمی‌کردند. نتیجه آن شد که پس از زمانی کوتاه قشر میانه‌ی قابل اقبال شروع کرد به اشتراک گذاشتن داستان و اندیشه‌های خود و مشارکت در کارزار هشتگ‌زنی. این دستاورد پیش از این در محیط به شدت دوقطبی سیاست مجارستان که در آن حکومت اوربان از سازمان‌های جامعه‌ی مدنی شیطان‌سازی کرده بود، نشدنی به نظر می‌رسید.^۴

تأثیر: پیام‌رسانی اتحادیه مجارستانی بیش از هم متمرکز بر چیزی بود که مورد حمایت آن‌ها بود، نه مورد مخالفت‌شان، و متبلور بینش و امیدشان بود، نه تصویرگر هراس‌هایشان در جامعه آنروز مجارستان. کنشگران با استفاده از زبان ساده و شوخ‌طبعی مطالبی در قالب پیامک‌های شوخ‌طبعانه، نقل قول‌های الهامبخش و ویدیو ساختند که توضیح می‌داد جامعه‌ی مدنی مجار چه کاری انجام می‌دهد. آن‌ها از کانال‌های ارتباطی متعددی استفاده کردند، و با درخواست از گرافیست‌ها، موسیقیدانان و سایر هنرمندان برای انتشار بیانیه‌هایی درباره‌ی امور مدنی، از دایره «مخاطبان همیشگی» فراتر رفتند. نتیجه آنکه سیلی از حمایت مردمی ایجاد شد، چه در قالب کمک‌های مالی و یا در شکل شهادت‌نامه‌هایی مکتوب از شهروندان عادی که بر حمایت‌شان از اتحادیه تاکید داشت.

اعتراضات گسترده در مجارستان علیه محدودیت‌های پیشنهادی بر جامعه‌ی مدنی.
عکس از: Attila PETHE, Hungary

مونهی دهم: مدافعان حقوق زنان در کشور مصر

دولت مصر از سال ۲۰۱۵ به این سو سرگرم حمله‌ی نظام‌مند و همه‌جانبه‌ای به جامعه‌ی مدنی، با هدف ساکت کردن هرگونه نارضایتی و تلاش برای پاسخگو کردن مقامات برای نقض عیان حقوق بشر بوده است. علاوه بر چالش‌های نظارتی، مالی و حقوقی برای متوقف کردن فعالیت سازمان‌های جامعه‌ی مدنی، کارکنان و رهبران این سازمان‌ها هم با دروغ‌پراکنی و انگ‌زنی رسانه‌های همسو با دولت مواجه بوده‌اند. پروپاگاندا‌ی دولتی سازمان‌های جامعه‌ی مدنی مصر را هواداران ارزش‌های بیگانه، آلت دست غرب یا حامیان تروریسم معرفی می‌کند. به رغم این شرایط خصمانه و فوق‌العاده خطرناک برای فعالیت‌های حقوق بشری، بسیاری از فعالان مدنی شجاع مصری همچنان به خدمت‌رسانی به اجتماعات خود و کوشش برای خنثی کردن این روایت‌ها ادامه می‌دهند. مثالی که می‌خواهیم بزنیم مربوط است به یک ان جی اوی شناخته شده مصری که در زمینه دفاع از حقوق زنان و حمایت از قربانیان خشونت خانگی فعالیت می‌کرد و خود را در مرکز این طوفان دید. کارکنان و مشتریان این سازمان مستقیم هدف قرار گرفته بودند و احساس می‌کردند دیگر نمی‌توانند در امنیت و آسایش به فعالیت خود ادامه دهند.

هدف: جلب حمایت عمومی وسیع‌تر از فعالیت سازمان‌های جامعه‌ی مدنی و مدافعان حقوق بشر، تا آنها بتوانند در تلاش برای خدمت‌رسانی به باهمستان‌های خود و ارتقای حقوق بنیادین بشر موفق شوند.

استراتژی: خنثی کردن انگ‌های منفی و دروغین علیه سازمان‌های جامعه‌ی مدنی و احیای اعتبار ایشان نزد جامعه.

تاکتیک‌ها: سازمان به منظور مقابله با تلاش‌های دولت برای بدنام کردن فعالیت‌های حقوق بشری خود تلاش کرد با «افراد اثرگذار» ارتباط برقرار کند تا اعتبارش را بازسازی کند و میزانی محافظت برای کارکنان خود فراهم نماید. سازمان تصمیم گرفت متحدی مهم و البته دور از ذهن بیاید؛ یعنی رهبران مذهبی در سطح جماعات و باهمستان‌های محلی که سازمان در آن‌ها فعالیت داشت. تصمیم گرفتند کارزار را به خارج از قاهره یعنی پایتخت هدایت کنند و به استان‌های مهمی دسترسی پیدا کنند که در عین حال کارشان کمتر به سازمان‌های جامعه‌ی مدنی فعال در سطح ملی افتاده بود. هدف آن بود که با این کار مشارکت‌های مهمی را که جامعه‌ی مدنی، به‌ویژه زنان مدافع حقوق بشر، در راستای ثبات کشور و مقابله با تروریسم صورت داده بودند، نشان دهند و چرایی لزوم مقابله با لفاظی دولت علیه

جامعه مدنی را نشان دهند. رهبران مذهبی عموماً حامیان طبیعی سازمان‌های مدافع حقوق زنان و فعالیت‌هایی که خواستار ارتقای نقش زنان در جامعه هستند، به شمار نمی‌روند. با اینحال در این مورد خاص رهبران مذهبی در جلب حمایت عمومی برای فعالیت‌های این سازمان در میان مردم محلی نقش ایفا کردند.

تأثیر: سازمان گزارش داد که همکاری آن‌ها با مقامات مذهبی، و نیز سایر ذینفعان، به جلب حمایت عمومی بیشتر برای فعالیت‌های جامعه‌ی مدنی کمک کرده است. در حالیکه مقامات مصر هم‌چنان جامعه‌ی مدنی را هدف ارعاب، بازداشت، احکام قضایی و ممنوعیت‌های سفر قرار می‌دهند، تلاش برای خنثی کردن کلیشه‌های منفی در سطح محلی برای امنیت و بقای سازمان ضروری است؛ خصوصاً در بافتار محلی مصر که در آن سازمان‌های جامعه‌ی مدنی برای مقابله با این حملات به پشتیبانی باهمستان و رهبران‌شان نیاز دارند. و حالا این متحدان به جای این که کلیشه‌های منفی را که رسانه‌های دولتی درباره‌ی مدافعان حقوق زن رواج می‌دهند تشدید کنند، با این پیام‌ها و کلیشه‌ها به نوبه خود مقابله می‌کنند.

حمایت‌های مردمی و اعتبار بین جمعیت محلی و داخلی برخوردار باشد؛ با اینحال گاهی اعضای دیاسپورا ممکن است فرصت‌هایی برای ترویج و حمایت‌گری داشته باشند که در دسترس افراد داخل کشور نباشد. خارج‌نشین‌ها اغلب به مخاطبانی -مانند دیپلمات‌ها یا گزارشگران ویژه‌ی سازمان ملل- دسترسی دارند که سازمان‌های جامعه‌ی مدنی داخل کشور امکان ملاقات یا برقراری ارتباط ایمن با آن‌ها را ندارند. چه بسا مردمان دیاسپورا درک استواری و نظرات و بینش‌هایی از تاکتیک‌های خاصی که یک دولت برای سرکوب جامعه‌ی مدنی به کار می‌گیرد داشته باشند که سایر متحدان هم‌دل ندارند. فعالان و اجتماعات دیاسپورا همچنین توانایی انتشار پیام‌ها، برقراری ارتباط با سایر متحدان بالقوه یا بالفعل، دسترسی به منابع مالی و مخاطب قرار دادن سیاست‌گذاران کشور میزبان خود را دارند. این‌ها مصالح خوبی برای ساختن یک ترویج و حمایت‌گری موفق هستند.

تاکتیک و: همکاری با دیاسپورا و خارج‌نشینان

این تاکتیک به سازمان‌های جامعه‌ی مدنی کمک می‌کند که:

- به مخاطبانی دسترسی پیدا کنند که گروه‌های داخل کشور نمی‌توانند به نحوی ایمن و راحت به آن‌ها دست یابند
- خطر اجتماعات داخل کشور را که ممکن است به خاطر حمایت‌گری خود هدف قرار بگیرند کم کنند
- از کمک گروه بالقوه قدرتمندی که در خارج زندگی می‌کند ولی در ارزش‌های مردم داخل کشور سهیم است بهره بگیرند.

در مواردی استفاده از قدرت و تاثیر اجتماعات دیاسپورا -یعنی زنان و مردان هموطن که خارج از کشور زندگی می‌کنند- می‌تواند مؤلفه‌ی موثری از یک کارزار ترویج و حمایت‌گری باشد. البته مهم است که یک جنبش مدنی از

فونوی یازدهم: جنبش دیاسپورای ترکان اوغور

در سال ۲۰۱۸ نیویورک تایمز و برخی دیگر از رسانه‌ها فاش کردند که دولت چین در مناطقی از ژین جیانگ این کشور اردوگاه‌های کار اجباری برای تنبیه و «بازآموزی» اوغورها و سایر اقلیت‌های مسلمان چین برپا کرده است. این گزارش‌ها نشان می‌داد که بیش از یک میلیون نفر و از جمله کودکان در این اردوگاه‌ها مستقر شده‌اند. جمعیت اوغورها در چین تحت نظارت شدید بود و هست و بسیاری از کسانی که کوشیدند صدای خود را بلند کنند دستگیر شدند. توانایی اوغورهای داخل برای افشای گستردگی سرکوب فرهنگ و زندگی شان به خاطر عدم دسترسی به دنیای بیرون و حمله‌ی مستقیم دولت به اجتماعات شان محدود بود.

هدف: آگاهی‌بخشی درباره‌ی نقض گسترده‌ی حقوق بشر به دست دولت چین علیه اوغورهای ژین جیانگ و فشار به جامعه جهانی برای رسیدگی به این وضعیت.

استراتژی: بالا بردن قدرت افراد داخل کشور از طریق پیوند آنها با گروه‌های دیاسپورای اوغور برای مستند کردن و افشای نقض‌های حقوق بشر و سپس منتشر کردن آن از طریق سازمان‌های حقوق بشر متعدد و چندملیتی.

تاکتیک‌ها: دیاسپورای اوغور وسیع و سازمان‌یافته است، طوریکه بنا به آمار کنگره‌ی جهانی اوغورها (WUC) تعدادشان به ۱ تا ۱.۶ میلیون نفر می‌رسد. گزارش‌های رسانه‌ای بین‌المللی بر اساس تحقیقات و نوشته‌های اعضای دیاسپورای جامعه‌ی مدنی اوغوری تهیه شد؛ چراکه ساکنان دیاسپورا اطلاعات دست‌اولی از برخوردهای غیرانسانی دولت چین در داخل دریافت می‌کردند. به‌طور مشخص، اطلاع‌رسانی‌های پروژه‌ی حقوق بشری اوغور (تشکیل‌شده در ۲۰۰۴ و مستقر در امریکا) و انجمن آمریکایی اوغور

جمعیت دیاسپورای اوغور جلوی کاخ سفید در واشنگتن تظاهرات می‌کنند.

عکس از: Michael Candelori/NurPhoto via Getty Images

(تشکیل شده در ۱۹۹۸) نقش اساسی در تلاش برای ارتقای وضعیت حقوق بشر برای ایغورها و سایر گروه‌های بومی در ژین جیانگ چین داشت. این دو نهاد با کمک کنگره جهانی ایغورها، رادیو آسیای آزاد (که روزنامه‌نگاران سرویس ایغور آن در میان زندانیان سابق هستند) موفق شدند با ۱۷ عضو کنگره آمریکا لابی کنند تا دولت وقت آمریکا را برای اعمال تحریم‌های جهانی مبتنی بر قانون ماگنیتسکی، علیه مقامات چین متقاعد کنند. این گروه‌ها همچنین در فشار بر پارلمان اتحادیه اروپا در اکتبر ۲۰۱۸ برای صدور قطعنامه‌ی فوق‌العاده‌ی حقوق بشری علیه استفاده‌ی دولت چین از اردوگاه‌های نگهداری و کار اجباری تأثیر فوق‌العاده‌ای داشتند.^۱

تأثیر: افشای این نقض گسترده‌ی حقوق بشر باعث خشم جهانی شد. قدرت دیاسپورای ایغور در مقابله با این تخطی‌های حقوق بشری با در نظر گرفتن تلاش‌های چین برای ساکت کردن دیاسپورا معلوم می‌شود. چین کشورهایی که با آن رابطه دوستانه دارند را— همچون مصر، ویتنام، تایلند و بقیه— به استرداد، بازجویی و بازداشت ایغورهای فعال واداشته است. آن‌هایی که در خارج آزاد و از تعرض چین ایمن هستند همچنان به جامعه‌ی جهانی، آمریکا، اتحادیه‌ی اروپا و سازمان ملل فشار می‌آورند تا چین را به رعایت حقوق بشر در قبال مردم آسیب‌پذیر ایغور وادارند. حزب کمونیست چین که حاکم بر این کشور است، در مواجهه با فشارهای بین‌المللی که نتیجه شهادت‌های هولناک شاهدان و تصاویر ماهواره‌ای همراه با گزارش‌های رسانه‌ای منتشر شده بود، در نهایت مجبور شد انکار این اردوگاه‌ها را پس بگیرد و وجودشان را تصدیق کند. با اینحال چین هنوز اصرار دارد که این اردوگاه‌ها به منظور «آموزش فنی و برنامه‌های مقابله با افراطی‌گری» برپا شده است.

تاکتیک ز: کاربرد خلاقانه‌ی فناوری‌های دیجیتال

این تاکتیک به سازمان‌های جامعه‌ی مدنی کمک می‌کند که:

- وقتی امکان ملاقات و ارتباطات حضوری دیگر امن یا عملی نیست بصورت آنلاین سازمان‌دهی کنند
- کوشش‌شان برای دسترسی به مخاطبان بیشتر، و شاید متحدان دور از ذهن، را تسریع کنند
- نسبت به کنش حمایت‌گرانه‌شان جلب توجه و کنجکاوی ایجاد کنند
- سانسور رایج و سنتی را دور بزنند

فناوری‌های دیجیتال و آنلاین تأثیر شگرفی بر ترویج حقوق بشر در محیط‌های محدودکننده و پرمخاطره دارند. کاربرد خلاقانه‌ی فناوری‌های دیجیتال ابزارهایی برای کمتر در چشم بودن و مدیریت میزان مرئی بودن فراهم می‌کند، به‌ویژه در محیط‌هایی که آزادی بیان، تجمع و گردهمایی در آن اندک است. پتیشن‌ها، میکرو بلاگ‌ها و سایر پلتفرم‌ها در شبکه‌های اجتماعی، که مناسب برای شهروند-خبرنگاری هستند نیز حوزه‌های عمل جایگزینی در حوزه‌ی آنلاین فراهم کرده‌اند؛ شهروندان در این رسانه‌های دیجیتال می‌توانند درباره‌ی مسائلی که برای‌شان اهمیت دارد مستقیم دست به عمل بزنند و از اخباری که ممکن است در رسانه‌های جریان اصلی بازگو نشود، مطلع شوند. این فناوری‌های دیجیتال کنش ترویج و حمایت‌گری را برای ساختن شبکه، دسترسی به مخاطبان جدید، ایجاد همبستگی، گردآوری داده‌ها با منبع جمعی، جذب فاند و منبع مالی، و

بیشتر مرئی بودن تسهیل می‌کنند.

در بافتارهای پرمخاطره و محدودکننده چه بسا ملاقات حضوری یا سازمان‌دهی راهپیمایی‌های عمومی ممنوع باشد. با اینحال هرچند ارتباطات آنلاین و دیجیتال مکان جایگزینی برای سازمان‌دهی و ترویج و حمایت‌گری فراهم می‌کند، این فناوری‌ها می‌تواند سازمان‌های جامعه‌ی مدنی و فعالان را در معرض خطر نیز قرار دهد. درک نیازهای امنیتی دیجیتال‌تان باید بخشی از برنامه‌ریزی شما باشد. منابع امنیت دیجیتال، پیوست شده به این راهنما، می‌تواند در این کار کمک‌تان کند.

اگر محیط بسیار محدودکننده و پرخطر باشد، چه بسا ترویج و حمایت‌گری ناممکن یا دست‌کم به شدت ریسکی به نظر برسد. اما نمونه‌هایی از کارزارهای دیجیتال هست که می‌توانند امیدبخش باشند و ما آنها را با شما در میان می‌گذاریم. در نمونه‌های پیش رو، فعالان پیروزی‌های کوچکی در یک نبرد بسیار بزرگ‌تر کسب کرده‌اند. به یاد داشته باشید که حتی گام‌های کوچک عناصر سازنده‌ی ضروری در مسیر دراز به سمت عدالت و احترام به آزادی‌های بنیادین هستند.

نمونه‌ی دوازدهم: جنبش #من‌هم در چین

در سال ۲۰۱۸ کارزار #من‌هم به رغم سانسور شدید به چین رسید و تعدادی از زنان چینی را به حرف زدن آنلاین از تجربه‌ی آزار جنسی خود برانگیخت. رسانه‌ها این مسأله را بررسی و گزارش می‌کردند و پلیسی هم همدلی نداشت، بنابراین تنها مکان ابزار شکایات فضای مجازی بود. شروع این افشاگری‌ها طبیعی و خودجوش بود؛ هیچ سازمانی از قبل ترتیبش را نداده بود، اما نشان می‌داد که اگر باریک‌بینی و فشار حفظ شود و به میزان معینی برسد، رسانه‌های اجتماعی در تغییر پیش‌فرض‌ها و واداشتن به عمل چه قدرتی دارند.

هدف: آگاهی‌بخشی درباره‌ی رواج آزار جنسی در چین از طریق افشای نمونه‌هایی از آزار جنسی و در نهایت توقع پاسخگویی از خاطیان.

تاکتیک‌ها: به محض این که جنبش #من‌هم به چین رسید، زنان منفرد داوطلبانه تجربه‌ی خود را در رسانه‌های اجتماعی به اشتراک گذاشتند تا درباره‌ی آزار جنسی آگاهی‌بخشی کنند و شاید به حسی از همبستگی بین کسانی که چنین آزارهایی را از سر گذرانده بودند برسند. یکی از مشهورترین ادعاها توسط لو کیانکیان، دانشجوی سابق دانشگاه بیهانگ در پکن مطرح شد که در یک نوشته‌ی آنلاین استادی را به بدرفتاری جنسی متهم کرد. دستگاه سانسور به سرعت واکنش نشان داد، اما نوشته‌ی او پربیننده شد؛ بعد پنج دانشجوی دیگر بیهانگ هم با اتهامات مشابهی علیه همان استاد پا پیش گذاشتند. هرچند مقامات در ابتدا کوشیدند این اتهامات را ساکت کنند، در نهایت استاد در نتیجه‌ی این اتهامات از شغلش اخراج شد. قضیه #من‌هم در چین همین جا ختم نشد و نوشته‌های دیگری هم از دانشگاه‌های دیگر از راه رسید.

تأثیر: دانشجویان، فارغ‌التحصیلان و اساتید دانشگاه‌های متعدد از جمله دانشگاه پکن، فودان و ووهان درخواست‌های عمومی از مقامات دانشگاه مطرح کردند که مجموعه‌ای از تمهیدات نظارتی و انضباطی به کار بگیرند تا از آزار جنسی در محیط دانشگاه ممانعت شود. بیش از ۵۰ استاد از

دانشگاه‌های سراسر کشور در ۱۹ ژانویه ۲۰۱۸ اعلامیه‌ای امضا کردند که از وزارت آموزش چین می‌خواست راهنامه‌های سیاستی برای جلوگیری از آزار جنسی در محیط دانشگاه ارائه دهد. دولت چین تا این لحظه هنوز سیاستگذاری مشخصی ارائه نداده، اما این حقیقت که این درخواست‌ها جلب توجه کرد و دستگاه سانسور نتوانست جریان امور را به‌تمامی کنترل کند هم به تنهایی نشان‌دهنده‌ی قدرت حمایت‌گری آنلاین حتی در محیطی مثل چین است.

راهپیمایی #من‌هم در هنگ کنگ
عکس از: May James | Shutterstock.com

نمونه‌ی سیزدهم: راه‌اندازی کمپین آنلاین در برزیل

در سال ۲۰۱۰ اقتصاد برزیل با سرعت معقولی رو به رشد بود، اما فساد به میزان فاجعه‌باری رسیده بود. فساد به تقریباً تمام جنبه‌های زیست اقتصادی و اجتماعی رخنه کرده بود، اما یکی از رایج‌ترین انواعش در برزیل اختلاس منابع عمومی بود که با واژه‌ی پرتغالی سوپرفاتورامنتو (در لغت به معنی «رسید خرید اضافی») شناخته می‌شد. این تکنیک به افراد و به‌ویژه سیاستمداران امکان می‌داد که از طریق قراردادهای عمومی با شرکت‌های خصوصی به ثروت برسند؛ نظامی که ثروت را در دست معدود نخبه‌ی سیاسی متمرکز می‌کرد. سازمان‌های جامعه‌ی مدنی برزیل در واکنش به این رویه تصمیم گرفتند آن را به چالش بکشند و کارزاری برای تصویب قانونی در مورد محدود کردن حضور سیاستمداران فاسد در پست‌های سیاسی مهم به راه انداختند.^۷ با این که برزیل در زمان این کارزار محیط بسته‌ای به شمار نمی‌رفت، مسأله بسیار جنجال‌برانگیز شد، چون روی یکی حساس‌ترین مسائل مربوط به ثروت و قدرت دست می‌گذاشت. بنابر اخبار یکی از سیاستمداران سطوح بالا به یکی از سازمان‌های جامعه مدنی دخیل در این کمپین گفته بود که لایحه هرگز تصویب نخواهد شد، «چون بسیاری از اعضای کنگره برزیل خودشان به خاطر فساد تحت بازرسی و بازجویی هستند.»

projeto FICHA LIMPA

uma assinatura
pelo fim da
CORRUPÇÃO.

پوستر کارزار علیه فساد اداری و اقتصادی در برزیل
عکس از: Transparency International

هدف: مقابله با فساد نظام‌مند و وسیع در برزیل.

استراتژی: آغاز یک کارزار جامعه‌ی مدنی برای تصویب قانون موسوم به «فیچا لیمپیا» (قانون سابقه‌ی پاک)، پیشنهادی بلندپروازانه برای ممانعت از تصاحب پست‌های مهم سیاسی از سوی سیاستمداران متهم به جرائم.

تاکتیک‌ها: با توجه به حساسیت موضوع و این که بسیاری از نمایندگان منتخب از لایحه حمایت نمی‌کردند، سازمان‌های جامعه‌ی مدنی برزیل مجبور شدند درباره‌ی نحوه‌ی ایجاد موجی از حمایت عمومی که اعضای کنگره نتوانند نادیده بگیرندش خلاقانه فکر کنند. سازمان‌های جامعه‌ی مدنی به نحو استراتژیکی از قدرت فناوری‌های دیجیتال بهره گرفتند تا حمایت گسترده‌ای از این کارزار جلب کنند؛ لایحه پیشنهادی از طریق یک پتیشن آنلاین به اطلاع عمومی رسانده شد، بیش از نیم میلیون امضا جمع کرد و هزاران تماس تلفنی با اعضای پارلمان در پی‌اش بود. خطوط تلفن مجلس پر از این اعتراضات بی‌سابقه شد و حقیقتاً جلب توجه کرد. نتیجه آنکه وقتی کارزار به پایان رسید، پتیشن یاد شده بیش از ۲ میلیون امضا داشت.^۸

تأثیر: با فشار فزاینده افکار عمومی قانون پیشنهادی ضد فساد مورد تصویب پارلمان برزیل قرار گرفت؛ در نتیجه آنچه که انقلابی در شفافیت نام گرفت، هزاران نامزد از تصاحب پست‌های کلیدی محروم شدند. تحول مهم دیگری در سال ۲۰۱۵ و در پی ۱۴ ماه کارزار آنلاین بیشتر رخ داد که در آن اینبار تلاش رسانه‌های اجتماعی در رسانه‌های سنتی و جریان اصلی هم بازتاب یافت. در نتیجه‌ی این کارزارها تأمین مالی از سوی شرکت‌های بزرگ برای نامزدی در انتخابات خلاف قانون اساسی برزیل اعلام شد.

7 <https://secure.avaaz.org/page/en/highlights/>

8 <https://www.brookings.edu/opinions/clean-slate-law-raising-accountability-in-brazil/>

تاکتیک ج: به‌کارگیری ترویج و حمایت‌گری شواهدمحور

«ترویج و حمایت‌گری شواهدمحور» اصطلاحاً به ابتکارعمل‌هایی ارجاع دارد که از داده‌ها و حقایق کمی برای اثرگذاری بر مباحث عمومی درباره‌ی یک مسأله‌ی ترویج و حمایت‌گری استفاده می‌کنند. چنین شواهدی می‌توانند استدلال‌های کنشگران را باورپذیرتر کنند و ارقام عینی و ملموس برای مدعیات نقض حقوق، به حاشیه راندن، نابرابری یا تبعیض ارائه دهند. از ترویج شواهدمحور برای پاسخ به اطلاعات غلط و اخبار کذب حکومت‌ها و عاملان غیردولتی نیز استفاده می‌شود. این شیوه به خصوص در زمینه‌های محدودکننده و پرمخاطره اهمیت دارد که قصد حملات به جامعه‌ی مدنی کاهش اعتماد عمومی به سازمان‌های جامعه‌ی مدنی است. البته ممکن است یافتن داده‌های محکم در محیط‌های محدودکننده و پرخطر کار دشواری باشد، ولی سازمان‌های مردم‌نهاد می‌توانند در مشارکت با دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی شواهد خودشان را تولید کنند.

این تاکتیک به سازمان‌های جامعه‌ی مدنی کمک می‌کند که:

- به پخش اطلاعات غلطی که به بحث‌های ترویج و حمایت‌گری لطمه می‌زند پاسخ بدهند.
- نشان دهند که کارزارشان مبتنی بر شواهد محکم است.
- توصیه‌هایی ارائه دهند که بر حقایق استوار متکی است، نه نظرات شخصی و یا سؤبرداشت‌ها.

نمونه‌ی چهاردهم: کارزار مبتنی بر داده در کنیا

در کنیا تصویب قانون سازمان‌های نفع عمومی (PBO) سال ۲۰۱۳ یک پیروزی به شمار می‌رفت. قانونی که با مشورت جامعه‌ی مدنی تهیه شد و از بهترین رویه‌های تنظیم جامعه‌ی مدنی جهان پیروی می‌کرد. با این حال همزمان با اینکه قانون تهیه و اجرا شود، جامعه‌ی مدنی کنیا ناگزیر بود تلاش‌های متعددی در راستای تضعیف قانون مقابله کند. نگران‌کننده‌ترین این تلاش‌ها متممی بود که دولت در سال ۲۰۱۳ برای قانون فوق پیشنهاد داد که بر اساس آن به نحوی افراطی کمک‌های مالی خارجی مورد نیاز این سازمان‌ها محدود می‌شد.

هدف: اطمینان از این که سازمان‌های جامعه‌ی مدنی کنیا با محدودیت جدیدی در جذب سرمایه یا در محیط عملیاتی خود برای پیش‌برد کارزارشان مواجه نیستند.

استراتژی: آگاهی‌بخشی در رابطه با نفع جامعه‌ی مدنی برای جامعه‌ی کنیا و تأکید بر تأثیرات سویی که متمم نویسی و ایجاد تغییرات در قانون سازمان‌های نفع عمومی (POB) می‌توانست برای کنیا داشته باشد.

تاکتیک‌ها: برای تبیین تأثیر مثبت و عینی جامعه‌ی مدنی بر اقتصاد کنیا، ائتلافی از سازمان‌های جامعه‌ی مدنی کنیا یک کارزار ترویجی «شواهدمحور» به راه انداخت که بر اساس یکسری تحقیقات علمی فواید اقتصادی محسوس جامعه‌ی مدنی را برای کنیا نشان می‌داد. در این کارزار شواهدی ارائه می‌شد دال بر اینکه جامعه‌ی مدنی با جذب سرمایه توانسته در اقتصاد کنیا سهمی بیش از ۱.۲ میلیارد دلار داشته باشد، برای افراد بیشتری حتی در مقایسه با بخش صنعت استخدام ایجاد کند، و به میلیون‌ها کنیایی در سراسر کشور و به ویژه گروه‌های حاشیه‌ای سود رفاهی رسانده است. سازمان‌های جامعه‌ی مدنی با تکیه بر نتایج این تحقیقات بیانیه‌های مطبوعاتی و کارزار در شبکه‌های اجتماعی به راه انداختند و همچنین راهپیمایی‌های عمومی برپا کردند؛ پیام همه این فعالیت‌ها بر ارزش اقتصادی جامعه‌ی مدنی برای کشور کنیا متمرکز بود.

تأثیر: جامعه‌ی مدنی توانست جبهه‌ی متحدی از خود ارائه دهد، با پیامی داده‌محور و مبتنی بر شواهد علمی که برای طیف وسیعی از مردم جالب را به تاخیر انداخت تا فرصت (PBO) بود. تا حدی تحت تأثیر این کارزار، پارلمان کنیا تصویب متمم‌های پیشنهادی برای قانون سازمان‌های نفع عمومی داشته باشد و بتواند با جامعه‌ی مدنی مشورت کند.

مواجهه‌ی معترضان و پلیس در نایروبی بعد از ممنوعیت یک اعتراض از قبل سازمان‌یافته از سوی پلیس.

عکس از: Anonymous, Nairobi, Kenya, February ۲۰۱۴

گسترده‌تر به کار رود.

رویه‌های قضایی در محیط‌های محدودکننده و پرمخاطره ممکن است سوگیرانه و فاقد شفافیت باشند و موفقیت در آنها آسان نباشد. با این حال حتی اگر یک سازمان جامعه‌ی مدنی برنده‌ی پرونده‌ای نشود، تلاش و پیگیری همچنان فوایدی دارد. فواید پیگیری می‌تواند شامل این موارد باشد: دگرگون کردن مباحث عمومی، توانمندسازی شخص و اجتماع یا فشار به مقامات حکومتی و وزارتخانه‌ها برای تغییر رفتار باشد. واز این بهتر، وقتی نتیجه‌ی یک پرونده مثبت باشد، می‌تواند به پیشینه و رویه‌ای برای ممانعت از نقض‌های آتی حقوق بشر باشد. به بیان دیگر، موفقیت در پرونده‌ها می‌تواند به احکام قضایی بیانجامد که تغییرات مستقیم یا غیرمستقیمی روی سیاست‌گذاری، قانونگذاری، رویه‌های دادگاه و نهادها داشته باشد.

اگر فرآیندهای قضایی در سطح ملی از اجرای عدالت برای بازماندگان نقض حقوق بشر باز بمانند، درخواست دادخواهی استراتژیک می‌تواند در نهادهای منطقه‌ای یا بین‌المللی هم مطرح شود. دادگاه‌های منطقه‌ای یا بین‌المللی همچنین می‌توانند هنجار و چارچوب و پیشینه‌ی عمل قضایی برای کارزارهای ترویج و حمایت‌گری فراهم کنند. در گذشته دادگاه حقوق بشر اروپا و کمیسیون بین‌آمریکایی حقوق بشر به انواع دادخواهی‌های استراتژیک کمک کرده‌اند و مثال‌هایی در این زمینه‌اند.

تاکتیک ط: دادخواهی استراتژیک در محیط‌های پرمخاطره و محدود کننده

این تاکتیک به سازمان‌های جامعه‌ی مدنی کمک می‌کند که:

- برای آگاهی‌بخشی عمومی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی جلب توجه رسانه‌ای کنند
- از ائتلاف‌های قدرتمند بین بخش‌های مختلف جامعه‌ی مدنی از جمله وکلا، فعالان و رسانه‌ها حمایت کنند
- بر رفتار مقامات حکومتی و اجرایی شدن سیاست‌هایی که احتمالاً تأثیر حقیقی بر جامعه‌ی مدنی و مسائل حقوق بشر دارند، تأثیر بگذارند.

در تعریف کانون وکلای امریکا دادخواهی استراتژیک یعنی فرآیندی که در آن، «سازمان یا شخصی خاص یک پرونده‌ی قضایی را در قالب بخشی از استراتژی کلان‌تر برای تغییر و اصلاح در سیستم یا نظام [سیاسی، قضایی، غیره] در نظر بگیرد. این تغییر ممکن است از دو طریق صورت گیرد؛ یا از طریق موفقیت خود کنش و پیگیری پرونده و تأثیرش بر قانون، پیشینه برای تغییرات بعدی، یا سیاست‌گذاری‌ها؛ دیگری از طریق افشاگری عمومی در زمینه بی‌عدالتی و آگاهی‌بخشی و ایجاد تغییرات وسیع‌تر.» دادخواهی استراتژیک به عنوان یک تاکتیک وقتی موثرتر است که به عنوان بخشی از یک کارزار ترویج و حمایت‌گری

ساختمان دادگاه حقوق بشر اروپا
عکس از: Michel Christen © Council of Europe

نمونه‌ی پانزدهم: مطالعات رسانه و قانون در ترکیه

از زمان کودتای ناموفق سال ۲۰۱۶ ترکیه به این سو، رجب طیب اردوغان رییس‌جمهوری ترکیه از تمام ابزارها برای خاموش کردن صدای جامعه‌ی مدنی و فرونشاندن هرگونه ناراضی‌تبی استفاده کرده است. دولت دهها و صدها روزنامه‌نگاری را که منتقدش بوده‌اند، و یا با جمعیت‌گرد این کشور همدلی نشان داده‌اند، دستگیر کرده است. کمیته‌ی حفاظت از روزنامه‌نگاران گزارش می‌کند که ترکیه از جمله‌ی بزرگ‌ترین دستگیرکنندگان خبرنگاران در جهان است و در زمان نگارش این مطلب بیش از ۱۶۰ روزنامه‌نگار زندانی بوده‌اند. انجمن مطالعات رسانه و قانون در ترکیه (MLSA) در سال ۲۰۱۸ در چنین شرایطی در قالب شبکه‌ای از روزنامه‌نگاران و وکلایی تاسیس شد که با هدف عقب راندن این محدودیت‌ها علیه آزادی‌های بنیادین و آزادی قلم همکاری می‌کردند.

هدف: حفاظت از آزادی بیان و رسانه در ترکیه.

الاستراتیجیة: مقابله با محدودیت‌ها و فشارهای فزاینده بر آزادی بیان از طریق دادخواهی استراتژیک در صحنه‌های داخلی و بین‌المللی به منظور تشدید فشارهای جهانی بر ترکیه.

تاکتیک‌ها: بسیاری از خبرنگاران و وکلای ترکیه‌ای که دستگیر و متهم می‌شوند دادگاه منصفانه‌ای ندارند، زیرا دادگاه‌های ترکیه استقلال کاملی از دولت ندارند. برای دفاع از روزنامه‌نگارانی که به ناحق زندانی شده‌اند، وکلای انجمن مطالعات رسانه و قانون در ترکیه با اینکه پرونده‌ها را از طریق دادگاه‌های ترکیه هم پیگیری می‌کنند، همزمان پرونده‌هایی را نیز به دادگاه حقوق بشر اروپا می‌برند. این تاکتیک به چند دلیل در مورد ترکیه موفق بوده؛ با این که این کشور از فرآیند الحاق به اتحادیه‌ی اروپا در سال‌های اخیر فاصله گرفته، دولت ترکیه هنوز به نظرات جهانی در مورد خودش و به‌ویژه رابطه‌اش با اتحادیه‌ی اروپا اهمیت می‌دهد. انجمن مطالعات

رسانه و قانون در ترکیه توانسته به نحو استراتژیکی از روندهای ژئوپلیتیک میان ترکیه و اتحادیه اروپا استفاده کند و سازوکارهای دوجانبه موجود بین اتحادیه‌ی اروپا و دولت ترکیه را به فرصت‌های بالقوه‌ی ترویج و حمایت‌گری بدل کند. همزمان، وکلای این انجمن (MLSA) توانسته‌اند با پیگیری و نظارت بر رویه‌های قضایی محلی، آن‌ها را با رویه‌های دادگاه حقوق بشر اروپا پیوند بزنند. مثلاً این وکلا اگر حس کنند که رویه‌های قضایی محلی شاید گرفتن نتیجه‌ی مطلوب در دادگاه حقوق بشر اروپا (ECHR) را دچار اخلاص کند، ممکن است بکوشند با تکیه بر سازوکارهای مختلف تصمیم‌گیری دادگاه محلی را به «تعویق» بیاورند. فعالیت همزمان در هر دو سطح ملی و منطقه‌ای به فعالیت انجمن مطالعات رسانه و قانون در ترکیه شتاب می‌بخشد، توجه رسانه‌های محلی و بین‌المللی را جلب می‌کند و در نتیجه تخطی‌های دولت ترکیه را در مرکز توجهات نگه می‌دارد.

تأثیر: انجمن مطالعات رسانه و قانون در ترکیه در نخستین سال فعالیت خود روی هم رفته از ۵۲ موکل دفاع کرد که ۱۰ تن از آن‌ها روزنامه‌نگاران دربند بودند. در سال ۲۰۱۷، ویصل اوک وکیل حقوق بشر و یکی از چند موسس انجمن به همراه یک تیم حقوقی دادخواستی را به دادگاه حقوق بشر اروپا تسلیم کردند تا از روزنامه‌نگاران شاهین آلبای و مهمت آلتان در برابر اتهامات جعلی حمایت از تروریسم دفاع کنند. محکومیت ایندو روزنامه‌نگار در دادگاه‌های بدوی ترکیه تایید شده بود، اما پس از ماه‌ها تلاش و کارزار، دادگاه حقوق بشر اروپا حکم داد که محکومیت آنها نادرست بوده و دولت ترکیه به پرداخت ۲۱۵۰۰ یورو به آلتان و آلبای محکوم شد. این دو در نهایت با حکم مثبت دادگاه قانون اساسی ترکیه به نفع‌شان آزاد شدند، اما پیامی که تصمیم دادگاه حقوق بشر اروپا می‌رساند قدرتمند و موثر بود.

نمونه‌ی شانزدهم: کارزار علیه قانون ضد همجنس‌گرایی در اوگاندا

در سال ۲۰۰۹ لایحه‌ی ضد همجنس‌گرایی (AHB) در اوگاندا معرفی شد تا جرم‌انگاری همجنس‌گرایی را از طریق تعریف و ایجاد مجازات برای «کمک و معاونت» و «ترویج» همجنس‌گرایی تشدید کند. اگر این لایحه تصویب می‌شد بطور خاص گروه‌هایی را که روی مسائل لزبین‌ها، گی‌ها، دوجنس‌گرا، تراجنس‌ی و بیناجنس‌ی‌ها (بطور خلاصه LGBTI، ال‌جی‌بی‌تی‌آی) کار می‌کردند را محدود می‌کرد، و همین‌طور سایر سازمان‌های جامعه‌ی مدنی فعال در حوزه‌ی سلامت، آموزش و خدمات‌رسانی به اجتماع ال‌جی‌بی‌تی‌آی را. یک سازمان حقوق بشر اوگاندایی با نام فروم ارتقا و آگاهی‌بخشی حقوق بشر (HRAPF)، این لایحه را خطری جدی برای اجتماعات ال‌جی‌بی‌تی‌آی یافت که به آنها خدمات‌رسانی می‌کند. اما لایحه مفادی داشت که ممکن بود عواقب حتی وسیع‌تری داشته باشد، یعنی بر سازمان‌های مردم‌نهاد جریان اصلی هم تأثیر بگذارد؛ چون بطور مشخص گروه‌های جامعه مدنی را موظف می‌کرد که هر شخص ال‌جی‌بی‌تی‌آی را که می‌شناسند گزارش کنند.

هدف: رد لایحه‌ی ضد همجنس‌گرایی پیشنهادی؛ یا در صورتی که این کار ممکن نبود، حذف آسیب‌زاترین و مخرب‌ترین مفاد آن.

استراتژی: از آنجا که مسأله‌ی حقوق ال‌جی‌بی‌تی‌آی در اوگاندا بسیار مجادله‌برانگیز است، فروم ارتقا و آگاهی‌بخشی حقوق بشر و دیگر نهادهای فعال در زمینه حقوق دگرباشان به این نتیجه رسید که اگر بتوانند مخالفت با این لایحه را گسترده‌تر کنند و سازمان‌های اصلی جامعه‌ی مدنی را هم همراه خود کنند، به شانس بیشتری برای موفقیت دست خواهند یافت. به این منظور استراتژی آن‌ها بر این شد که به جای تمرکز صرف بر نیاز به جرم‌زدایی از همجنس‌گرایی، بسیج حمایت جامعه‌ی مدنی برای مخالفت با تلاش دولت در جهت محدود کردن فعالیت ان‌جی‌اوها و آزادی تجمع در حالت کلی هدف قرار گیرد.

تاکتیک‌ها: برای اجرای این استراتژی فروم ارتقا و آگاهی‌بخشی حقوق بشر کوشید ائتلافی درهم‌تنیده و اینترسکشنال از ۵۰ سازمان برای شکست دادن این لایحه شکل بگیرد. تنوع ائتلاف نقطه‌ی قوتش بود؛ شامل بسیاری از سازمان‌های حقوق بشری جریان اصلی می‌شد، از جمله گروه‌های حقوق کودکان، وکلا، گروه‌های حقوق کارگران جنسی، و سایر گروه‌های حقوق بشری مشابه. جمع شدن زیر یک پرچم موجب کارآمدی بسیار این ائتلاف شد، و به فعالانی که این تلاش را رهبری می‌کردند مزیت محافظت بخشید. این موضوع در کشوری با سابقه خصومت و خشونت نسبت به اعضای اجتماع ال‌جی‌بی‌تی‌آی اهمیت حیاتی داشت.

حمایت‌گری و کارزاری که این ائتلاف براه انداخت توانست چهار سال مانع از تصویب لایحه شود، گرچه در نهایت این قانون در دسامبر ۲۰۱۳ تصویب شد. در اینجا بود که ائتلاف علیه ضد همجنس‌گرایی به دادخواهی استراتژیک رو آورد، طوریکه به رغم حملات دولتی، ائتلاف ادامه یافت و تصویب قانون را در دادگاه قانون اساسی به چالش کشید. آن‌ها برای دادخواست گروهی از ۱۰ نماینده برای دادخواهی انتخاب کردند. این جمع نه تنها شامل اشخاصی از جامعه ال‌جی‌بی‌تی‌آی می‌شد، بلکه یک استاد حقوق، یک عضو حزب حاکم، یک عضو حزب اپوزیسیون، یک پزشک و برخی سازمان‌های جریان اصلی را هم شامل می‌شد. این‌بار هم استراتژی وسعت دادن کارزار و فراتر رفتن از اجتماع ال‌جی‌بی‌تی‌آی برای موفقیت ضروری و مفید بود.

تأثیر: دادگاه قانون اساسی حکمش را به سرعت صادر کرد: در آگوست ۲۰۱۴ و حتی قبل از اجرایی شدن قانون، قانون مزبور ملغی شد. این ائتلاف مبارزه را به سطح منطقه‌ای برد. دادگاه حکم داد که به پرونده رسیدگی (ACHPR) همچنین با مطرح کردن موضوع در دادگاه آفریقایی حقوق بشر و مردم نمی‌کند چون پرونده در یک دادگاه اوگاندایی در حال رسیدگی است؛ اما همین واکنش دادگاه حقوق بشر آفریقا هم توجه رسانه‌ها و حمایت بین‌المللی را جلب کرد و در نهایت برای استراتژی کارزار سودمند بود. فروم ارتقا و آگاهی‌بخشی حقوق بشر و متحدانش نشان دادند که قانون باید از تمام جامعه محافظت کند و نه فقط یک اجتماع و باهمستان خاص.

کارکنان و وکیل فروم ارتقا و آگاهی‌بخشی حقوق بشر، در محل دادگاه عالی آفریقای غربی
عکس از: Human Rights Awareness and Promotion Forum (HRAPF), Uganda

تاکتیک ی: مقاومت فرهنگی-هنری خلاق

این تاکتیک به یک سازمان جامعه‌ی مدنی کمک می‌کند که:

- به شیوه‌ای کمتر سیاسی با شهروندان ارتباط برقرار کند و در نتیجه به افراد بیشتری دسترسی پیدا کند
- جلب توجه کند و درک مثبتی از جامعه‌ی مدنی ایجاد کند
- در چشم بودن کنش ترویج و حمایت‌گری را افزایش دهد

«مقاومت فرهنگی-هنری خلاق» تاکتیکی است که در آن هنرمندان و فعالان می‌توانند با استفاده از فرهنگ و هنر در کارزارهای ترویج و حمایت‌گری خواهان تغییر شوند. فایده استفاده از روش‌ها و رویکردهای فرهنگی آنست که می‌توانند نظر مثبت عامه را جلب کنند و به غیرفعالان کمک کنند احساس پیوند با موضوع کارزار کنند. مقاومت فرهنگی حتی می‌تواند تصورات افراد را نسبت به چیزی که از طریق جامعه‌ی مدنی قابل استحصال است، تغییر دهد. این تاکتیک می‌تواند مسائل ترویج و حمایت‌گری را با ورزش، هنر، موسیقی و فرهنگ عامه درآمیزد و به پشتیبانی عمومی بیشتری از هدف کمپین دامن زند.

این بخش و نمونه‌های ارائه‌شده در آن تا حد زیادی متکی است به کارهای موسوم به تاکتیک‌های نوآورانه؛ برنامه‌ای موثر متعلق به مرکز قربانیان شکنجه (CVT) که به فعالان کنشگر کمک می‌کند از طریق اندیشه‌ی استراتژیک و برنامه‌ریزی تاکتیکی کارزار خود را کارآمد کنند. برای اطلاعات بیشتر درباره‌ی فعالیت این گروه مراجعه کنید به: www.newtactics.org.

استفاده از مقاومت فرهنگی-هنری و خلاق فواید زیادی دارد. از طریق اشکالی ارتباط برقرار می‌کند که به سادگی درک می‌شوند و حتی به سادگی می‌توان بازتولیدشان کرد. در زمینه‌های محدودکننده و پرمخاطره که فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد در قالب سنتی چه بسا امن نیست، تاکتیک‌های فرهنگی می‌توانند راه کم‌خطرتری برای جلب پشتیبانی عمومی و اثرگذاری بر گروه‌های خاص مخاطبان باشند. کاربست این روش در چنین زمینه‌هایی همچنین راهی است برای افزایش ظرفیت سازمانی و نوآوری، چراکه فعالیت هنری مهارت‌های یک سازمان را در برنامه‌ریزی، هماهنگی و مدیریت منابع افزایش می‌دهد. شبکه‌های غیررسمی‌تر و گروه‌هایی از فعالان که بصورت خوجوش فعالیت می‌کنند پیش می‌برند نیز می‌توانند بخوبی از این تاکتیک‌ها بهره بگیرند.^۹ نمونه‌های پژوهش شده در زیر تاکتیک‌های مقاومت فرهنگی و هنری را نشان می‌دهند که برخی گروه‌ها در محیط خاص خود به کار برده‌اند.

یک معترض طی اعتراضات به رئیس‌جمهور نیکلاس مادورو در کاراکاس ونزوئلا ویولن می‌نوازد.

عکس از: Federico Parra/AFP via Getty Images

هنر خیابانی کشیده شده از سوی هنرمندان پروژه‌ی بنکسی سوریه
عکس از: Kesh Malek, Syria

بین‌المللی (گرافیتی‌های شبیه بنکسی) برای بلند کردن صدای مردم سوریه به امید به پایان رساندن جنگ داخلی استفاده می‌کرد.

شیلی: در دوران دیکتاتوری پینوشه، زنان شیلی بصورت گروهی جمع می‌شدند تا آرپیلرا دوزی یا کوبلن‌دوزی (در مدل سنتی مخصوص شیلی) کنند، کاری که در نهایت به نمادی از اعتراض به دیکتاتوری پینوشه و سبعیتش نسبت به مردم بدل شد.^{۱۳} آرپیلراهایی که با هنرمندی و بصورت رنگارنگ تهیه می‌شدند فروخته می‌شد. این کوبلن‌های تهیه شده بصورت گروهی هم راهی برای کسب درآمد زنان دوزنده بود، و هم با تکیه بر انتخاب رنگ‌ها و نقشه‌شان حاوی پیام‌هایی تلویحی علیه استبداد که در سراسر شیلی و خارج از مرزها دست به دست می‌شدند.

کنش‌های خلاقانه در رسانه‌های اجتماعی

اسرائیل: وزارت آموزش و پرورش اسرائیل در سال ۲۰۱۵ گنجانیدن رمانی با نام زندگی مرزی به قلم نویسنده اسرائیلی دوریت رابینیان را در برنامه‌ی درسی دبیرستان‌های این کشور ممنوع کرد.^{۱۴} زندگی مرزی داستان عشق بین یک مرد فلسطینی و زنی اسرائیلی بود. در واکنش به این رخداد و برای اعتراض به این

10 <https://www.newtactics.org/comment/5487#comment-5487>

11 <https://www.theguardian.com/world/2015/jun/19/russia-pothole-portraits-activists-banksy>

12 <https://www.keshmalek.org/syria-banksy/>

13 <http://www.coha.org/chilean-women%E2%80%99s-resistance-in-the-arpillera-movement/>

14 <https://www.theguardian.com/world/2016/jan/01/novel-about-jewish-palestinian-love-affair-is-barred-from-israeli-curriculum>

کنش‌های هنرمندانه

غزه: سازمان هنری الهوش^{۱۱} با هنرمندان کمتر دیده شده همکاری می‌کند تا با نمایش آثار هنری در فضای عمومی توجهات را به چالش‌های پیش روی مردم غزه و هم‌چنین تاب‌آوری و مقاومت آن‌ها جلب کند. این سازمان نمایشگاهی به راه انداختن با عنوان «این هم غزه است: گرامیداشت هنرهای بصری معاصر از نوار غزه»؛ نمایشگاهی که آثار ۳۸ نقاش، عکاس، فیلمساز و ویدیو آرتیست را در زمینه و مدیوم‌های گوناگونی از جمله فیلم، نقاشی، عکس، ویدیو، پوستر، موسیقی و بحث عمومی به نمایش می‌گذاشت.

روسیه: شهروندان یکاترینبورگ با مشکلاتی جدی در مورد خرابی راه‌ها مواجه بودند که سیاستمداران محلی به آن بی‌توجهی می‌کردند. هنرمندان کنشی جمعی با عنوان URA.RU براه انداختند که در آن برای جلب توجه تصاویر چهره‌ی فرماندار، شهردار و معاون شهردار روی خرابی‌ها و حفره‌های راه‌ها نقاشی می‌شد.^{۱۱} در این تصاویر به شیوه‌ای خلاقانه دهان سیاستمداران با ترک آسفالت خیابان، و سنگ و آجر پیاده‌روهای خراب، نمایش داده شده بود. هنرمندان سپس دوربین‌های مخفی اطراف محل این نقاشی‌ها و خرابی‌ها کار گذاشتند. وقتی سیاستمداران کارگرانی را برای رنگ پاشی روی این تصاویر و محو آنها فرستادند، عمل‌شان بصورت ویدیویی ضبط و در شبکه‌های اجتماعی منتشر شد. این کارزار نهایتاً مقامات محلی را مجبور کرد به مشکل رسیدگی کنند.

سوریه: سازمان هنری کش ملک توسط گروهی از جوانان سوری تاسیس شد که برای عدالت، آزادی و کرامت^{۱۳} انسانی فعالیت می‌کردند. این نهاد کارزار بنکسی سوریه را براه انداخت که در آن از گرافیتی‌هایی مبتنی بر فرهنگ پاپ

ممنوعیت، وبسایت تایم اوت تل‌آویو ویدیویی ساخت که نامش بود «بوسه یهودیان و عرب‌ها».^{۱۵} این ویدیوی کوتاه زوج‌های مختلفی از عرب و یهودی، زن و مرد، همجنس‌خواه و دگرجنس‌خواه، غریبه و یا زوج را گرد هم آورده بود تا جلوی دوربین هم‌را بوسند. در نتیجه‌ی استقبال از این ویدیو، ممنوع‌کنندگان عقب‌نشینی کردند و فروش رمان مزبور هم به نحو چشمگیری افزایش یافت.

ترکیه: وقتی کانال‌های خبری سراسر جهان داشتند تظاهرات فزاینده پاک‌گری در جون ۲۰۱۳ را پوشش می‌دادند، کانال‌های خبری دولتی و جریان اصلی در ترکیه مستندی درباره‌ی پنگوئن‌ها پخش می‌کردند.^{۱۶} جنبش اعتراضی پارک‌گری در واکنش به این کار پنگوئن را به عنوان نماد سانسور حکومتی برگزید و تصاویری از پنگوئن‌ها در سراسر رسانه‌های اجتماعی دست‌به‌دست شد. تحت تاثیر این فشارها، در روزهای آتی رییس‌جمهور آنزمان ترکیه عبدالله گل رسانه‌ها را به پوشش اخبار تظاهرات معترضان تشویق کرد.

کنش‌های خلاقانه در فرهنگ عامه

لهستان: سازمان نیگده وینسه (دوباره هرگز) از فرهنگ عامه برای ایجاد شبکه‌ای ضدنژادپرستی در میان جوانان لهستان استفاده می‌کند.^{۱۷} این گروه در کنسرت‌های راک و مسابقات فوتبال به سراغ جوانان می‌رود تا درباره‌ی گفتار نفرت‌آمیز و نژادپرستانه آگاهی‌رسانی کند. از طریق این کارزار سازمان شبکه‌ای از جوانان ساخته که بر گروه‌های نئوفاشیست و نژادپرست شهرهای محل زندگی خود نظارت کرده و گزارش‌شان می‌کنند، شبکه‌ای که اعضایش از میان جوانان مشارکت‌کننده در کنسرت‌ها و مسابقات جذب شده و آموزش دیده‌اند. به بیان دیگر، نیگده وینسه کارزارهایی حول رویدادهای مخصوص جوانان همچون «موسیقی علیه نژادپرستی» و «بیابید نژادپرستی را از استادیوم‌ها بیرون کنیم» به راه انداخته است.

اوکراین: یکی از مشارکت‌کنندگان در صندوق لایفالین در اوکراین طی مسابقات قهرمانی یوفا «یورو ۲۰۱۲» نمایشگاه‌هایی ترتیب داد که بر محدودیت‌های اعمال‌شده بر آزادی بیان، آزادی تجمع مسالمت‌آمیز و آزادی گردهمایی تأکید می‌کرد. قصد آن‌ها از این کار جلب توجه عمومی در اوکراین و اجتماع بین‌المللی به آگاهی‌بخشی در باب افول وضعیت حقوق بشر در اوکراین بود. از آن‌جا که مسابقات قهرمانی یوفا قشری از جمعیت را گرد هم می‌آورد که گروه‌های حقوق بشری معمولاً به آن‌ها دسترسی ندارند، برآوردها نشان داد که این کار آن‌ها را به مردمی نزدیک کرده که به طور مرتب اطلاعات مربوط به مسائل حقوق بشری را دریافت نمی‌کنند.

گرافیتی ماتریوشکا (Matryoshka)، با الگو گرفتن از گروه پانک راک اعتراضی روسی با نام پوسی رایوت (Pussy Riot)
عکس از: happy ۲

15 <https://www.theguardian.com/world/video/2016/jan/07/jews-arabs-israel-kiss-book-video>

16 <https://www.theguardian.com/commentisfree/2013/jun/09/turkey-mainstream-media-penguins-protests>

17 <http://www.nigdywiecej.org/en/>

بخش سوم منابع

پیوست الف: خطرسنجی

گروه‌های کنشگر در محیط‌های محدودکننده و پرمخاطره باید پیش از آغاز یک کارزار ترویجی خطرسنجی کنند. این کار کمک می‌کند فعالیت‌تان امن‌تر و بادوام‌تر باشد. در چنان صورتی، با فرض اینکه خطراتی رخ خواهد داد، خطرات غافلگیرتان نمی‌کند و شما قادر خواهید بود بدرستی واکنش نشان دهید و یا تغییر تاکتیکی نشان بدهید و به راه خود ادامه دهید. فایده دیگر آن است که تیم شما پیشاپیش بدانند چه خطراتی پیش روی ایشان است و شما برای حفاظت از آن‌ها کجاها دست‌تان باز است و کجا دست‌تان باز نیست.

روش «آگاهی از موقعیت» برای مدیریت خطر

خطرات ممکن است به سرعت تغییر ماهیت دهند یا افزایش بیابند. برای همین خوب است که برای افزایش تشخیص و فهم و سازگاری با موقعیت‌های مختلف زمان بگذارید. مثلاً اگر قرار است شما یک گزارش ضدفساد منتشر کنید، توسعه دادن **آگاهی اجتماعی-اقتصادی** می‌تواند شامل آگاهی در این زمینه باشد که چه افراد قدرتمندی ممکن است از فعالیت شما برداشت منفی داشته باشند. یا به این فکر کنید که چه منابعی برای هدف قرار دادن سازمان شما دارند (مثلاً میلیشیا و بسیج جوانان). به طریق مشابه، **آگاهی جغرافیایی** در زمان برنامه‌ریزی یک مسیر تظاهرات می‌تواند به معنای تامل در آن باشد که در صورت واکنش مقامات با نیروی قهریه پلیس گزینه‌های متفرق شدن سریع و بی‌سروصدا برای معترضان چیست. اطلاعات بیشتر درباره‌ی این مبحث در وبسایت **مدافعان خط مقدم (فرانت لاین دیفنדרز)** موجود است.

سوالات خطرسنجی برای سازمان‌ها

- آیا تصمیم‌گیری در سازمان در اصل توسط یک نفر انجام می‌شود یا تعدادی نفرات، و اگر این افراد بازداشت شدند نظام تصمیم‌گیری جایگزین چیست؟
- آیا یک رویه‌ی امنیتی مکتوب تهیه کرده‌اید و آموزش امنیتی به کارکنان خود داده‌اید؟ آیا تست کرده‌اید تا ببینید کارکنان از این رویه‌ها پیروی می‌کنند یا نه؟

فهرست منابع از نحوه‌ی تنظیم یک خطرسنجی؛ باید جدولی شبیه این تهیه کنید

خطر چیست؟ بازداشت هنگام جستجوی خانه از سوی پلیس و نیروهای امنیتی و ضبط اسناد، موبایل، لپ‌تاپ و موارد مشابه.

درجه احتمال بروز خطر چقدر است؟ متوسط به بالا.

تأثیر این خطر در صورت وقوعش چقدر است؟ برای خودم، خانواده‌ام و سازمان متوسط به بالا.

ارزیابی تهدید: پلیس معمولاً در ساعات اولیه‌ی صبح به خانه‌ها یورش می‌برد و سایر مدافعان حقوق بشر اخیراً به همین ترتیب هدف قرار گرفته و دستگیر شده‌اند.

آسیب‌پذیری‌ها و نقاط ضعف:

- فرآیند قانونی مشخصی وجود ندارد؛ هیچ حکم بازرسی تضمین شده یا حق داشتن وکیلی وجود ندارد.
- ما با اطلاعات حساسی در سازمان خود سروکار داریم
- کودکان من در خانه هستند.

عمل پیشگیرانه:

۱. با همسرم از خطر صحبت کنم و به او بگویم اگر پلیس سر رسید با چه کسی تماس بگیرد و بعدش چه کند
۲. در مواقع افزایش خطر ترتیبی بدهم که بچه‌ها در خانه‌ی اقوام بخوابند.
۳. امکان نصب دوربین مداربسته در خانه را برای ضبط وقایع بررسی کنم.
۴. از حقوقم در زمان بازداشت مطابق با قوانین کشور آگاه شوم تا بتوانم با قدرت خواستارشان شوم (هرچند ممکن است به آن‌ها نرسد).
۵. در صورت اجازته‌ی دسترسی به وکیل، وکیلی بگیرم و او را در جریان قرار دهم.
۶. اطلاعات حساس کاری را در خانه نگهداری نکنم
۷. اطلاعات حساس را از کامپیوتر و موبایل پاک کنم یا رمزگذاری‌شان کنم.
۸. اطمینان حاصل کنم که تمام امور شخصی و اداری‌ام (مثلاً مالیات) سامان یافته‌اند تا به بهانه‌ای برای تعقیب سیاسی بدل نشود.

(منبع: فرانت لاین دیفنדרز)

رویه‌ی وضعیت اضطراری برای اعضای خانواده، خودآموزی آنلاین در مورد کاهش خطر، برقراری مکانیسم حفاظت جمعی، اطمینان از کارکرد درست سخت‌افزارها و ابزارهای امنیتی موجود مانند قفل درها و پنجره‌ها). اگر قصد دارید سخت‌افزارهای امنیتی جدیدی نصب کنید، اقدامات امنیتی را در نظر بگیرید؛ یعنی طوری رفتار کنید که توجه زیادی در باهمستان و اجتماع‌تان جلب نکند، چون خلاف آن ممکن است ریسک را افزایش دهد. در صورت امکان یک ورودی و خروجی اضطراری جداگانه از ورودی‌های عادی هم در نظر بگیرید.

اگر محتوایی که رویش کار می‌کنید حساس است، می‌توانید از کار در خانه بپرهیزید.

بادقت مطمئن شوید که از باقی قوانین و مقررات مانند قوانین مالیات، قوانین راهنمایی و رانندگی و قواعد مربوط به مصرف داروها و مخدرات پیروی می‌کنید تا باعث جلب توجه ناخواسته عوامل دولتی نشوید.

برای برقراری روابط حسنه با همسایگان خود وقت و انرژی بگذارید تا آنها در وضعیتی باشند که در مواقع لزوم به شما نسبت به امور مشکوک در همسایگی‌تان هشدار دهند.

امنیت دفتر کار

برنامه‌ای برای حفاظت از اطلاعات داشته باشید و داده‌های غیرضروری را نگه ندارید.

در صورت امکان از پلتفرم‌های ارتباطی ایمن مانند نرم افزار سیگنال و ایمیل‌های رمزگذاری‌شده استفاده کنید.

مطمئن شوید که کارکنان تنها در دفتر کار نمی‌کنند. دو نفر یا بیشتر همیشه امن‌تر است.

اگر دغدغه جلوگیری از ورود غیرمجاز به دفتر را دارید، نخست راه‌حلی را بررسی کنید که نیازمند صرف هزینه مالی گزاف نیستند. دوربین‌های مدار بسته و امنیتی (CCTV) برای ثبت اتفاقات و منصرف کردن مهاجمان سودمند خواهد بود، اما بدون اشکال هم نیستند: دوربین‌های امنیتی ممکن است به سادگی هک شوند و نیازمند هزینه‌های گزاف نگهداری باشند و همچنین احساس امنیت کاذب بدهند.

راه‌های ایمن رفت‌وآمد به محل کار و مکان‌های امن برای ملاقات را شناسایی کنید.

یک برنامه‌ی حمل‌ونقل ایمن تهیه کنید تا کارکنان تحت خطر بتوانند از امن‌ترین گزینه‌ها استفاده کنند. این کار ممکن است مستلزم تغییر زمان یا مکان ملاقات‌ها؛ عوض کردن شیوه‌ی حمل‌ونقل و در صورت لزوم تامین

• آیا رویه‌ای برای استخدام کارکنان و جلب داوطلبان دارید که از طریق آن اطمینان حاصل کنید نفوذی دولت یا گروه‌های متخاصم نیستند؟ به علاوه آیا برای زمانی که کارکنان، از جمله کارکنان ناراضی، سازمان را ترک می‌کنند، سیاست‌هایی دارید (مثل عوض کردن رمزهای عبور و قفل درها)؟

• آیا رویه‌های امنیتی خاصی برای داوطلبان موردی و گاه‌بگاه و همچنین بازدیدکنندگان گهگاهی از دفتر سازمان خود دارید؟

• هنگام مستند کردن تخطی‌ها از حقوق بشر توسط عوامل حکومتی و غیره، آیا گام‌های مشخصی برای کاهش خطر برای قربانیان و شهادت‌دهندگان در برابر عوامل فوق دارید؟

• آیا برای رسیدگی به استرس و خستگی خود و کارکنان حمایتی تدارک دیده‌اید؟

• اگر بازداشت یا حمله‌ی فیزیکی به سازمان رخ دهد، سازمان رویه‌ی خاصی برای واکنش نشان دادن و پیگیری دارد؟

• آیا فهرستی از شماره‌های تماس ملی و بین‌المللی (مثل سفارتخانه‌ها، خبرنگاران، رهبران اجتماع و سایر اشخاص اثرگذار) دارید که در واکنش به حملات بتوان به آن‌ها خبرسانی کرد؟

• آیا شماره‌های تماس سازمان‌هایی را که کمک فوری به مدافعان حقوق بشر تحت خطر و یا سازمان‌های جامعه‌ی مدنی در خطر می‌کنند دارید؟ (مثلاً فرانت لاین دیفندرز، صندوق لایف‌لاین، صندوق کنش فوری برای حقوق بشر زنان/UAF) آیا می‌دانید آن‌ها برای کمک به چه اطلاعاتی نیاز دارند؟

پیوست ب: چک‌لیست گام‌های امنیتی کاربردی

«کتاب کار امنیت» فرانت‌لاین

<https://www.frontlinedefenders.org/en/resource-publication/workbook-security-practical-steps-human-rights-defenders-risk>

کتابچه راهنمای حفاظت

<https://www.frontlinedefenders.org/en/resource-publication/protection-handbook-human-rights-defenders>

امنیت دیجیتال

[/https://securityinabox.org/en/](https://securityinabox.org/en/)

امنیت خانه

• بسنجید که کجای خانه‌تان آسیب‌پذیرتر است و بعد راه‌های کاهش خطر را بررسی کنید. فراموش نکنید که اقدامات کم‌هزینه و بی‌هزینه‌ای هست که می‌توانید برای کاهش خطر بردارید مانند: درست کردن یک

- کمک‌هزینه برای تهیه اتومبیل‌های شخصی که شناسایی‌شان دشوارتر است باشد.
- اطلاعات حساس را با کمترین افراد ممکن به اشتراک بگذارید، حتی در مورد کارکنان کاملاً مورداعتماد.
- مواجهه با بازداشت، دستگیری یا ربایش
- شماره‌ی تماس وکیل خود را به یاد بسپارید. هیچ سوالی را بدون حضور وکیل پاسخ ندهید.
- حقوق خود را بشناسید و قاطعانه خواستارش شوید.
- همیشه داروهای موردنیاز خود را همراه داشته باشید.
- فهرستی پیشاپیش تهیه شده از برنامه‌های کمک اضطراری (در صورت رخداد چنان وقایعی) پیش یک همکار مورداعتماد بگذارید.

امنیت سفر

- برسر یک کلمه‌ی رمزی میان خود و یکی از همکاران مورداعتماد توافق کنید تا در صورت وقوع خطر ناگهانی به یکدیگر هشدار بدهید؛ این کار برای کنترل وضعیت امنیتی روزانه هم مفید است.
- از استفاده از یک مسیر ثابت برای سفر که می‌تواند کار نظارت و تعقیب شما را آسان کند، خودداری کنید.
- هنگام انتخاب مکان ملاقات ایمنی‌اش را در نظر بگیرید، از جمله تعداد و کجایی خروجی‌ها و اینکه آیا ملاقات در مکانی عمومی امنیت شما را بیشتر می‌کند یا بدتر است.
- پاسپورت و مدارک سفر و در صورت امکان ویزاهایتان را به‌روز نگه دارید؛ از همه مدارک کپی بگیرید و کپی‌ها را نزد همکاری مورداعتماد نگه دارید.
- امنیت تظاهرات
- در صورت امکان تظاهرات را در گروه‌های چهار نفره سازمان‌دهی کنید؛ هریک از چهار نفر باید از هم مراقبت کنند.
- در صورت لزوم از تظاهرات خود با ایجاد حلقه‌ی انسانی مراقبت کنید.
- تمام کارکنان کلیدی خود را در یک تظاهرات واحد شرکت ندهید.
- جلب همراهی کسانی را که ممکن است در قالب «همیار» در تظاهرات شما مشارکت کنند (مثل رهبران مذهبی مورد وثوق، کارکنان سفارت کشورهای بی‌طرفاند) را لحاظ کنید.

پیوست ج: چک‌لیست امنیت دیجیتال و آنلاین

مسئله	توصیه‌ها	نکات/منابع
امنیت دستگاه‌های الکترونیکی	<ul style="list-style-type: none"> • با رمز عبور از دستگاه خود محافظت کنید • همیشه سیستم عامل خود را به‌روز کنید • از آنتی‌ویروس استفاده کنید • از اطلاعات خود مرتب نسخه‌ی کپی بگیرید • اطلاعات حساس‌تان را مرتب پاک کنید. (در صورت امکان نرم‌افزار پاک کردن امنیتی را برای خالی کردن ابزار در نظر بگیرید) • دستگاه‌تان را به USB‌های عمومی وصل نکنید و فلش درایورهای ناشناخته را به وسیله خود متصل نکنید • از شبکه‌های وای‌فای عمومی نامطمئن برای اتصال به اینترنت استفاده نکنید • وسیله‌تان را بدون مراقب در فضای عمومی/هتل/کنفرانس‌ها رها نکنید 	<ul style="list-style-type: none"> • از نرم‌افزارهای مدیریت رمز عبور زیر برای نگهداری پسوردهای خود استفاده کنید: Keepass, LastPass, Dashlane • آنتی‌ویروس رایگان در این منابع در دسترس است، در کنار آنتی‌ویروسی که در خود سیستم عامل ویندوز موجود است: Avira, AVG, Avast • نرم افزاری برای پاک کردن ایمن اطلاعات: Bleachbit • منابعی برای بک‌آپ و کپی آنلاین/ابری اطلاعات: • حافظه‌ی ابری بصورت سرتاسری رمزگذاری شده‌ی Tresorit • رمزگذاری Client-side برای فایل‌های ابری: https://cryptomator.org/
رمزگذاری فایل و دیسک	<ul style="list-style-type: none"> • رمزگذاری کامل فایل/ دیسک را روی دستگاه خود فعال کنید • از Bitlocker برای ویندوز، Filevault برای مک، یا نرم‌افزار رایگان و در دسترس بصورت منبع باز VeraCrypt برای رمزگذاری دیسک استفاده کنید • گزینه‌ی رمزگذاری در بیشتر گوشی‌های هوشمند موجود است، تنظیمات را چک کنید تا فعالش کنید • در صورت نیاز فلش درایورها را برای محافظت از اطلاعات درون‌شان رمزگذاری کنید 	<ul style="list-style-type: none"> • با فعال کردن رمزگذاری، برای بازیابی اطلاعات رمزگذاری شده هم به دستگاه‌تان نیاز دارید و هم به یادآوردن رمز عبورتان • منبع سودمند: «اطلاعات‌تان را ایمن نگه دارید» https://ssd.eff.org/en/module/keeping-your-data-safe

مسئله	توصیه‌ها	نکات/منابع
ایمیل و رسانه‌های اجتماعی	<ul style="list-style-type: none"> از رمزهای عبور قدرتمند استفاده کنید: https://xkcd.com/936/ از رمز عبور یکسان برای بیش از یک دستگاه استفاده نکنید اگر امکان‌ش هست، از تأیید هویت دومرحله‌ای استفاده کنید در کلیک کردن روی لینک‌ها یا باز کردن پیوست ایمیل‌ها بسیار دقت کنید 	<ul style="list-style-type: none"> تأیید هویت دومرحله‌ای (۲FA) با اضافه کردن یک شیوه‌ی تأیید هویت اضافه امنیت ورود را بالا می‌برد فهرستی از وبسایت‌ها و اینکه تأیید هویت دومرحله‌ای را پشتیبانی می‌کنند یا نه اینجا در دسترس است: https://twofactorauth.org/
خدمات ایمیلی مبتنی بر رمزگذاری سرتاسری در اینترنت	ایمیل با رمزگذاری سرتاسری یعنی تنها فرستنده و گیرنده می‌توانند پیام‌های ردوبدل‌شده و داده‌های به اشتراک گذاشته شده را بخوانند.	<ul style="list-style-type: none"> برخی از گزینه‌های رایگان در دسترس در وب در این زمینه: <ul style="list-style-type: none"> Protonmail Tutanota Hushmail
ارتباطات ایمیلی رمزگذاری‌شده	اگر نگران حریم شخصی و امنیت آنلاین ارتباطات خود هستید، یکی از رایج‌ترین شیوه‌های رمزگذاری با برنامه PGP است. PGP بر اساس رمزنگاری‌های نقاط حساس عمومی می‌تواند اطمینان حاصل کند که اطلاعات شما ایمن از چشم‌های مراقب است و تنها مخاطب موردنظر می‌تواند محتوای ارتباطات شما را بخواند.	<ul style="list-style-type: none"> توضیح رمزنگاری PGP در راهنمای Thunderbird: https://guides.accessnow.org/tag_pgp.html Mailvelope (افزونه مرورگر) فهرستی از اپلیکیشن‌های ایمیل که استاندارد OpenPGP برای رمزگذاری را دارند: https://www.openpgp.org/software
اپلیکیشن‌های پیام‌رسانی رمزگذاری‌شده	<ul style="list-style-type: none"> بدانید کدام اپلیکیشن‌ها برای کشور/منطقه‌ی شما ایمن‌تر از همه هستند: https://securityinabox.org/en/guide/secure-communication [اطلاعات و حریم شخصی کاربرد، متادیتا، آخرین اخبار امنیتی] (اپ سیگنال تا اکتبر ۲۰۱۹ بالاترین استانداردها را کسب کرده است) تنظیمات حریم شخصی و امنیتی هر اپلیکیشن را بررسی کنید حتی اگر از ایمن‌ترین اپ‌ها استفاده می‌کنید، همیشه احتمالش هست که کسی به حساس‌ترین مکالمات یا فایل‌های شخصی شما دست پیدا کند چون آن اطلاعات جایی در دستگاه شما ذخیره شده‌اند. ضروری است فرآیندی برای بررسی مرتب محتوای اپ و پاک کردن پیام‌های حساس داشته باشید (مثلاً استفاده از عملکرد پیام محو‌شونده در صورت امکان). 	<ul style="list-style-type: none"> موبایل خود را ایمن کنید: https://securityinabox.org/en/guide/smartphones اگر فکر می‌کنید در یک پیام‌رسان ایمن به چه ویژگی‌هایی نیاز دارید اینجا را ببینید: https://www.eff.org/deeplinks/need-securemessenger توضیح در مورد سیگنال، اپ پیام‌رسان امن: https://freedom.press/training/locking-down-signal نکاتی در مورد امنیت واتساپ (برخی چالش‌های امنیتی دارد): https://www.whatsapp.com/safety نکاتی در مورد اینکه چگونه اپ‌های پیام‌رسان را امن کنیم: https://guides.accessnow.org/IM_Tips.html
استفاده‌ی امن از مرورگر	<ul style="list-style-type: none"> نسخه‌ی مرورگر خود را مرتب به‌روز کنید اصالت وبسایت را چک کنید (به لینک و علامت HTTPS در آغاز آن دقت کنید) راهنمایی برای اینکه مرورگر خود را ایمن‌تر کنید: https://www.eff.org/https-everywhere از وی‌پی‌ان برای حفاظت از اطلاعات مرورگر خود از چشمان مراقب استفاده کنید (مخصوصاً اگر از وای‌فای عمومی یا مشترک استفاده می‌کنید) 	<ul style="list-style-type: none"> وی‌پی‌ان یک تونل رمزگذاری‌شده بین دو دستگاه است که به شما امکان می‌دهد به هر وبسایت و سرویس آنلاین با حفظ حریم شخصی و ایمنی دسترسی پیدا کنید. راهنمایی برای مقایسه VPN‌ها: https://thatoneprivacysite.net/ VPN مخصوص خودتان را راه‌اندازی کنید: https://getoutline.org/en/home

پیوست د: بهترین رویه‌ها برای سلامت روانی

رویکرد جامع به امنیت شامل توجه به سلامت روانی هم می‌شود. توجه به سلامت علاوه بر این که به خودی خود مهم است، باعث اطمینان از پایداری سازمان می‌شود و اطمینان از اینکه اعضای تیم شما در وضعیت روانی خوبی قرار دارند و در آن تصمیمات درستی درباره‌ی امنیت و کار خود می‌گیرند. در نقطه مقابل توجه نداشتن به سلامت و وضعیت خوب روانی عوارضی جدی برای مدافعان حقوق بشر، سازمان‌ها و جنبش‌های خط مقدم دارد. مشارکت در کارزارهای حقوق بشری ممکن است فرد را به میزان قابل توجهی در معرض استرس، تروما و یا تروماهای ثانویه قرار دهد. به این اضافه کنید خود فعالیت در محیط‌های دلهره‌آور و محدودکننده را که همراه است با هراس از مورد حمله واقع شدن و همین استرس و اضطراب را مضاعف می‌کند. فعالانی با هویت‌های اجتماعی متفاوت نیز ممکن است انواع دیگری از چالش داشته باشند که بر سلامت روانی‌شان تأثیر می‌گذارد، مثلاً جنسیت یا هویت جنسی یک فعال که می‌تواند او را در معرض خطر اضافی قرار دهد.

با در نظر داشتن این نکات مهم است که به فکر سلامت جسمی و روانی خودتان و تیم‌تان باشید و بدین ترتیب از خستگی تحلیل‌برنده بکاهید و تأثیر تروما و ترومای ثانویه را تسکین دهید. مهم‌ترین قدم برای شروع این کار تعهد سازمانی و مدیریتی به سلامت روانی آن‌هم در بالاترین سطوح رهبری است؛ مدیران و کارکنان ارشد نقش مهمی در تعیین منش یک سازمان و الگوسازی رویه‌های بهزیستی مناسب دارند. برخی حمایت‌گران توجه به سلامت را بخشی از تعهد ناشی از بینش سیاسی خود می‌دانند، به جای این که آن را به رویه‌های درمانی برای سلامت روان تقلیل بدهند.

موانع زیادی بر سر راه رسیدگی به مسائل سلامت روان هست که در میان آنها می‌شود به انگ‌ها و تصورات نادرست فرهنگی، فقدان آگاهی، فقدان منابع مالی و مدیریت ضعیف اشاره کرد؛ اما واکنش‌های خلاقانه‌ی زیادی هم برای کنار زدن این موانع می‌توان جست. مثلاً در بافتارها و محیط‌هایی که متخصصان سلامت روانی اندکی در دسترس‌اند و درمان بصورت فردی یا در دسترس نیست یا قبول عام ندارد، حمایت روانی هم‌تایان و همکاران راه بسیار کارآمدی برای رفع استرس و تروما است. با این که هر بافتاری تقریباً منحصر به فرد است، در زیر برخی پیشنهادها کلی در زمینه سلامت روانی آورده می‌شود؛ این پیشنهادها بر اساس مطالعه‌ای در مورد واکنش‌های سازمانی به تهدیدهای سلامت روانی مرتبط با فعالیت حقوق بشری^{۱۸}، و در قالب پروژهی تاب‌آوری حقوق بشر در دانشگاه نیویورک انجام شده است.

• فراهم کردن آموزش و منابع و برگزاری کارگاه: برگزاری کارگاه‌های دوره‌ای یا موردی، گنجاندن آموزش سلامت روان در جلسات یا تفریح‌های موجود کارکنان، و فراهم کردن راهنماهایی که نکات در این زمینه را مکتوب برای فعالان آموزش دهد.

• تبدیل توجه به سلامت روانی به یک اصل مهم در ملاقات‌های فردی، تیمی یا سازمانی: بحث از سلامت در جلسات رایج کارکنان می‌تواند فضا را برای تخلیه‌ی آسیب‌ها و استرس‌ها باز کند و اعمال معطوف به سلامتی را ترویج دهد.

• مشاوره و پشتیبانی روان‌شناختی: سازمان‌ها می‌توانند دسترسی به روان‌درمانی یا مشاوره را فراهم و تسهیل کنند؛ چه جلسات تراپی به صورت شخصی یا گروهی. برخی از سازمان‌ها از مشاور حاضر در دفتر کار بهره می‌گیرند؛ بقیه منابع مالی برای دسترسی کارکنان به مشاوره در بیرون را فراهم می‌کنند.

• پشتیبانی هم‌تایان و معاشرت: یکی از رایج‌ترین و مؤثرترین اقدامات استفاده از سازوکارهای پشتیبانی هم‌تایان و همکاران است. برای رواج این پدیده هم می‌شود به صورت خاص پشتیبانی سلامت روانی همکار به همکار را تشویق کرد، و یا در حالت کلی کوشید فرصت‌هایی برای معاشرت و ایجاد اعتماد و علقه بین کارکنان ایجاد شود.

• تغییر موضوع و نوع کار: تغییر موضوع و نوع کار، از جمله دور شدن برای مدتی از کار مستقیم با شاهدان و قربانیان، می‌تواند خستگی تحلیل‌برنده و ترومای ثانویه را کاهش دهد یا آنرا از بین ببرد.

• توزیع کار بر اساس آگاهی از امکان تروما: سازمان‌ها می‌توانند نوعی گردش کاری داشته باشند که بر اساس کاهش آسیب شکل گرفته؛ از جمله اینکه توصیه کنند اسناد تصویری در شب یا به تنهایی بررسی نشوند، در معرض تصاویر و ویدئوهای دردناک بودن به مقاطع زمانی گسسته تقسیم شود و بخش‌های آزارنده پوشیده شوند.

• استراحت و مرخصی: در این مطالعه بسیاری از فعالان از اهمیت استراحت گفتند؛ سازمان‌های مختلف سیاست‌های استراحت و مرخصی متنوع، چه بصورت رسمی و چه غیررسمی، دارند که بر تقویت بهزیستی و سلامت متمرکز است.

• دورکاری و ساعات کار منعطف: دورکاری و ساعات کار منعطف می‌تواند

در نظر شما آنها از کارزار شما حمایت می‌کنند، با شما مخالفت می‌کنند، خنثی هستند یا فقط مردمی هستند که می‌خواهید مشارکت‌شان بدهید.

اولویت‌بندی گروه‌های مقصد و اثرگذاران

- یادداشت کنید کدام مقصد و مخاطبان و اثرگذارانی مرتبط‌ترین هستند.
- گروه‌های مقصد و مخاطب و اثرگذارانی را انتخاب کنید که بیشترین سود را به شما می‌رسانند. به این فکر کنید که اگر زمان و منابع محدود داشته باشید، کار کردن با کدام حامیان پرنفوذ مهم‌تر از بقیه است. بر اساس آنچه گفته شده این ماتریس را تنظیم کنید.

در مدیریت حجم کار و مسئولیت‌های شخصی به فعالان کمک کند و هم‌منظور برای آنها انکان کار کردن در محیط‌های متفاوت و با استرس کمتر فراهم کند.

- **ارائه تمرین‌های سلامت روانی فردی:** برخی سازمان‌ها تمرین‌هایی مثل یوگا، ذهن‌آگاهی و مراقبه یا نرمش ارائه می‌دهند یا دسترسی به آنها برای کارکنان تسهیل می‌کنند.
- **تمرین‌های التیام روانی مبتنی بر هنر، معنویت و دین:** در این مطالعه فعالان تمرین‌های هنری، معنوی و دارای ریشه‌های مذهبی را برشمرده‌اند که هدفشان مراقبت و التیام شخصی و جمعی است.

پیوست ه: ترسیم نقشه‌ی ذینفعان و تحلیل قدرت آنها

مهم است که وقتی می‌خواهید یک کارزار ترویجی را طراحی کنید ذینفعان خود را شناسایی کنید. همچنین مهم است که هم منافع و میزان نفوذ حامیان و هم افراد مخالف خودتان را بسنجید. این موجب می‌شود که بتوانید کنش‌های خود را بر اساس تحلیل‌تان از سطوح نفوذ و علائق این ذینفعان و مخاطبان اولویت‌بندی کنید.^{۱۹}

شناسایی ذینفعان

- مجموع افراد و سازمان‌هایی که به مساله کارزار احتمالاً علاقمندند کیستند؟ گروه‌ها، سازمان‌ها و افرادی را که مرتبط می‌یابید فهرست کنید و آنها را در لیست ذینفعان بگنجانید.
- از فهرست ذینفعان افراد و سازمان‌هایی را انتخاب کنید که گمان می‌برید مخاطبان / گروه‌های مقصد و افرادی هستند که بر سایرین تأثیر می‌گذارند (اثرگذاران).
- فهرست گروه‌های مقصد و اثرگذاران به نوع پروژهای که دارید انجام می‌دهید، هدف ترویجی‌اش و تأثیری که قرار است بگذارد بستگی دارد.
- به چشم‌اندازها، منافع و درجه قدرت افراد لیست بیاندهید.

تحلیل گروه‌های مقصد و اثرگذاران

- فهرستی از نام گروه‌های مقصد و مخاطب، چشم‌انداز آنها نسبت به مساله کارزار، چیزی که از آنها می‌خواهید برایتان انجام دهند و نحوه‌ی برقراری ارتباط با آنها تهیه کنید.
- سپس اسامی مخاطبان خود را در کادرهایی زیر آن بنویسید که نشان می‌دهد

پیوست و: منابع تکمیلی

این منابع مرتباً در وبسایت صندوق لایف‌لاین به‌روزرسانی می‌شود تا اطمینان حاصل شود تمام مطالب به‌روزند. برای نسخه‌های به‌روز به www.csolifeline.org مراجعه کنید.

امنیت:

منابع اصلی: ترفندها، ابزارها و چگونگی ارتباطات آنلاین امن‌تر: <https://ssd.eff.org/en>

راهنماهای امنیتی جامع و به‌روز به زبان‌های مختلف: <https://securityinabox.org/en>

بازی در مورد توصیه‌های امنیت آنلاین شخصی‌شده! <https://securityplanner.org/#/>

کیت جامع امنیت دیجیتال و آنلاین: <https://cpj.org/digital-safety-2019-07-20/> <https://kit-journalists.php>

دوره‌های امنیت آنلاین برای فعالان و روزنامه‌نگاران: <https://totem-project.org>

اپ امنیت دیجیتال و فیزیکی (فقط اندروید): <https://play.google.com/store/apps/details?id=org.secfirst.umbrella&hl=en>

خط کمک امنیت دیجیتال (اکسس نو) <https://www.accessnow.org/help>

برای سازمان‌هایی با نیازهای امنیت دیجیتال حاد، کارآمدترین راه برای کسب همیاری ایمن تماس با خط کمک امنیت دیجیتال اکسس نو است. این خط کمک یک کانال ارتباطی ایمن با پروتکل‌های تأیید هویت انسانی و دیجیتال برای شما فراهم می‌کند و مشاوره‌ی رایگان می‌دهد و سازمان‌های مردم‌نهاد، فعالان و روزنامه‌نگاران را به خدمات، ابزارها و سایر منابع مناسب ارجاع می‌دهد. خط کمک در عرض دو ساعت به درخواست‌های کمک پاسخ می‌دهد و می‌توان به زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی، فرانسوی، آلمانی، پرتغالی، روسی، تاگالوگ (زبان بومی فیلیپینی)، و عربی با آن تماس گرفت. اکسس نو دفاتری در سن خوزه، نیویورک، برلین، تونس، مسکو و مانیل دارد.

Security in-a-box (امنیت در یک جعبه) <https://securityinabox.org/en>
راهنمای جامعی درباره‌ی نحوه‌ی ایمن کردن سیستم‌های عامل دستگاه‌های مختلف از جمله تنظیمات فنی و تنظیمات نرم‌افزاری است که توسط گروه فناوری تکنیکال و فرانت لاین دیفندرز تهیه شده است.

<https://holistic-security.tacticaltech.org/> Tactical Tech

این گروه مطالعاتی در این باره انجام داده که سازمان‌های حقوق بشری چطور می‌توانند با بیشترین کارآمدی امنیت دیجیتال را آموزش بدهند.

Protest Resiliency Toolkit CIVICUS استراتژی‌هایی برای اعتراضات مؤثر و ایمن. <https://civicus.org/protestresilience-toolkit>

فرانت لاین دیفندرز در «کتاب کار امنیت: گام‌های عملی برای مدافعان حقوق بشر در خطر» توصیه‌هایی برای امنیت دیجیتال ارائه می‌دهد. پیوست ۱۴ این کتابچه شامل راهنمایی برای امنیت کامپیوتر و موبایل است: <https://www.frontlinedefenders.org/en/resource-publication/workbook-security-practical-steps-human-rights-defenders-risk>

بنیاد جبهه‌ی الکترونیک <https://ssd.eff.org/en/> & <https://ssd.eff.org/en/playlist/human-rights-defender> «دفاع شخصی در برابر نظارت و جاسوسی» مرور خوبی بر مسائل امنیت دیجیتال است. این وبسایت مجموعه‌ای از بررسی‌ها شامل اطلاعات اولیه‌ی توضیح‌دهنده‌ی مفاهیمی مانند رمزگذاری، هک کردن و متادیتا است که مرورشان ساده است. EFF وبسایتی دارد که به طور ویژه برای مرور منابعی که بیشترین ربط را به مدافعان حقوق بشر دارند طراحی شده است.

کمیته‌ی حفاظت از روزنامه‌نگاران <https://www.cpj.org/reports/technology-security.php> <https://www.cpj.org/reports/technology-security.php> کاهش ریسک ارائه می‌دهد و یک تیم پاسخ اضطراری دارد که حمایت جامعی از روزنامه‌نگاران و کارکنان پشتیبانی رسانه در سراسر جهان می‌کند.

اینترنیوز <https://www.internews.org/resource/saferjournaldigital-security-re-sources-media-trainers> جعبه ابزار روزنامه‌نگاری امن‌تر (Safer journo) منابع امنیت دیجیتال و آنلاین برای روزنامه‌نگاران و مربیان رسانه ارائه می‌کند.

پیمان‌های برای آموزش امنیت دیجیتال (CIPE)

<https://www.cipe.org/vba/resources/tech-for-democracy/module-digital-security/> آموزش‌های آنلاین برای استفاده از فناوری‌های رایگان و مقرون‌به‌صرفه برای کمک به کارایی و کارآمدی سازمان‌های ترویج و حمایتگری ارائه می‌کند.

راهنمای ایمنی اینترنت توانمندکننده‌ی زنان (VPN MENTOR)

https://www.vpnmentor.com/blog/the-empowering-internet-85e61120d9EMAIL=safety-guide-forwomen/?utm_campaign=utm_medium=email&utm_27_03_12_12_2019_CAMPAIGN

مدنی، فعالیت‌های انسان‌دوستانه و خیرانه و مشارکت عمومی ارائه می‌دهد.

گزارش تحلیل جهانی (تهیه شده توسط فرانت لاین دیفندرز) https://www.pdf.۲۰۱۸_frontlinedefenders.org/sites/default/files/global_analysis

تحلیل جهانی گزارشی است به صورت سالانه تهیه می‌شود و شامل نمونه‌ها و مثال‌هایی از توهین، تهدید، کارزارهای بدنام کردن و انگ‌زنی و اقدامات مشابه دیگر علیه مدافعان حقوق بشر در جهان است.

راهنمای مستندسازی ویدیویی (تهیه شده توسط ویتنس) <https://www.witness.org/resources> این راهنما اطلاعاتی درباره‌ی نحوه‌ی ایمن و مؤثر ضبط ویدئویی موارد نقض حقوق بشر را ارائه می‌کند.

مقابله با تهمت‌پراکنی و آزار

دستورالعمل میدانی آزار آنلاین (تهیه شده توسط پن امریکا) <https://onlineharassmentfieldmanual.pen.org> این دستورالعمل میدانی شامل استراتژی‌های مؤثر و منابعی است برای نویسندگان، روزنامه‌نگاران، متحدان آنها و کارکنان رسانه‌ها و این قبیل نهادهاست برای آموزش دفاع در برابر نفرت‌پراکنی سایبری و مقابله با آزار آنلاین.

چگونه از حقوق بشر حرف بزنیم (تهیه شده توسط آنات شنکر-اوسوریو) http://ABrilliant-Way-۱۰/۲۰۱۸/australianprogress.org.au/wp-content/uploads_of-Living-Our-Lives-How-to-Talk-About-Human-Rights.pdf این گزارش تحلیل می‌کند که چه نوع پیام‌هایی در جامعه طنین‌انداز می‌شود و کدام‌ها شنیده نمی‌شوند و چرا چنین است.

آموزش‌های سازمانی

زمینه‌یابی- چهارچوبی برای توسعه‌ی استراتژی‌ها و تاکتیک‌ها در واکنش به حملات حکومتی به سازمان‌های مردم‌نهاد <https://www.inclo.net/pdf/gaining-ground.pdf> این راهنما مطالعات موردی، استراتژی‌ها و ملاحظات زمینه‌ای و بافتاری برای حل‌وفصل حملات حکومتی به سازمان‌های مردم‌نهاد ارائه می‌دهد.

بصری کردن اطلاعات برای ترویج و حمایت‌گری <https://visualisingadvocacy.org/content/visualising-informationadvocacy.html> این کتاب بررسی می‌کند که بهترین راه انجام حمایت‌گری چیست و در این زمینه راهکاری مبتنی بر ترکیبی از اطلاعات، طراحی، فناوری و شبکه‌ها با تمرکز خاص بر کارزارهای اطلاعات بصری ارائه می‌دهد.

این راهنمایی است که قصد دارد زنان را برای مرور فضاهای آنلاین که در آن‌ها زنان اغلب هدف آزار آنلاین قرار می‌گیرند توانمند کند.

گزارش و تحلیل حقوقی در مورد فضاهای مدنی

آزادی در جهان (تهیه شده از سوی خانه‌ی آزادی) <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world> آزادی در جهان یک گزارش سالانه است که وضعیت حقوق سیاسی و مدنی را در سراسر جهان ارزیابی می‌کند.

آزادی در اینترنت (تهیه شده از سوی خانه آزادی) <https://freedomhouse.org/rise-digital-authoritarianism/۲۰۱۸/report/freedom-net> آزادی در اینترنت یک گزارش سالانه است که وضعیت آزادی آنلاین را در سراسر جهان ارزیابی می‌کند.

ناظر فضای مدنی (CIVICUS) ناظر فضای مدنی اطلاعاتی درباره‌ی وضعیت آزادی‌های جامعه‌ی مدنی در تمام کشورها ارائه می‌کند. <https://monitor.civicus.org>

وضعیت جامعه‌ی مدنی (CIVICUS) این گزارش سالانه به رویدادهای اصلی که شامل جامعه‌ی مدنی در سراسر جهان است و بر آن تأثیر می‌گذارد نگاهی می‌اندازد. [۲۰۱۸-https://www.civicus.org/index.php/state-of-civil-society-report](https://www.civicus.org/index.php/state-of-civil-society-report)

راهنمای گزارش فضای مدنی (CIVICUS) این جعبه ابزار به افراد کمک می‌کند محدودیت‌ها و خطرات اعمال‌شده بر فضای مدنی را با متصل کردن روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها با چالش‌ها و فرصت‌های فضای مدنی گزارش کنند. <http://www.civicus.org/documents/reports-and-publications/reportingcivic-space/Guide-to-Reporting-Civic-Space-Media-Toolkit.pdf>

جریان‌های جهانی در قوانین ان‌جی‌او‌ها - سازمان‌های جامعه‌ی مدنی ال‌جی‌بی‌تی‌ای در سراسر جهان: چالش‌ها، موفقیت‌ها و درس‌های آموخته <http://www.icnl.org/۲۰۲۲۰-Iss۲۰۷۲۰-Vol۲۰-Trends%Global-۲/http://www.icnl.org>

این گزارش به جریان‌ها، فرصت‌ها و موانع پیش روی فعالیت سازمان‌های جامعه‌ی مدنی ال‌جی‌بی‌تی‌ای (LGBTI) نگاهی می‌اندازد.

منابع آزادی‌های مدنی ICNL <https://www.icnl.org/resources> منابع متعددی درباره‌ی مسائل شکل‌دهنده‌ی محیطی برای فعالیت حقوقی و مشروع جامعه‌ی

فلوشیپ استراحت و دوری (فرانت لاین دیفندرز) <https://www.frontlinedefenders.org/en/programme/rest-respite-andfellowships>
فعالان حقوق بشر با مشارکت در این فلوشیپ از دوره‌ای از استراحت و فراغت بهره‌مند می‌شوند و همزمان روی یک پروژه‌ی خاص کار می‌کنند، راجع به امنیت دیجیتال می‌آموزند یا سایر مهارت‌هایی را که ممکن است به دردتان بخورد تقویت می‌کنند و یاد می‌گیرند.

روایت و التیام (سازمان ریزا) <http://www.rhizacollective.org/our-work#narrative-healing>
ریزا روش‌های داستانی، هنر و التیام را با شیوه‌های و حمایت پشتیبانی روانی ادغام می‌کند تا نظام‌های محلی مراقبت تقویت شوند و بدین ترتیب ظرفیت‌های جمعی تاب‌آوری و توان‌یابی به حرکت درآیند.

راهنماهای ترویج و حمایت‌گری سازمان ملل

راهنمای شورای حقوق بشر (تهیه شده توسط نمایندگی سوییس در سازمان ملل) https://www.eda.admin.ch/dam/eda/en/documents/publications/InternationaleOrganisationen/Uno/Human-rights-Council-practical-guide_en
این راهنمایی است برای این که شورای حقوق بشر سازمان ملل چطور سازمان یافته، چگونه عمل می‌کند و چطور از سازوکارهای ترویج و حمایت‌گری خود بهره می‌گیرد.

راهنمای کمیته‌ی سوم مجمع عمومی سازمان ملل (تهیه کننده ISHR) این راهنمایی برای سازمان‌هایی است که می‌خواهند مسائل حقوق بشری را با کمک کمیته‌ی اجتماعی، فرهنگی و انسان‌دوستانه سازمان ملل (SOCHUM) یا همان کمیته سوم ترویج دهند. <https://www.ishr.ch/news/new-guide-third-committee-united-nations-generalassembly-practical-guide-ngos>

راهنمای کمیته‌ی ان‌جی‌اوه‌ای سازمان ملل (تهیه کننده ISHR) این راهنما به سازمان‌های مردم‌نهاد و ان‌جی‌اوها کمک می‌کند که چگونه به جایگاه مشاوره سازمان ملل برسند تا به نحو کارآمدی در نظام حقوق بشری سازمان ملل مشارکت داشته باشند. <https://www.ishr.ch/news/updated-practical-guide-un-committee-ngos>

راهنمای ترویج و حمایت‌گری برای زنان مدافع حقوق بشر در کمیسیون جایگاه زنان و سازمان ملل (NGO CSW) این راهنما درباره‌ی کمیسیون جایگاه زنان نحوه‌ی مشارکت کارآمد در آن به سازمان‌ها و فعالان اطلاعاتی می‌دهد. <https://www.ngocsw.org/wp-content/uploads/NGO-Main-Guidelines-with-Supplement.pdf>

دفاع از جامعه‌ی مدنی (جنبش جهانی دموکراسی) <https://www.movedemocracy.org/defendingdemocratic-space/defending-civil-society>
این پروژه قصد دارد استراتژی‌ها و شبکه‌هایی برای و بین فعالان و سازمان‌هایی ایجاد کند که با محدودیت‌های اعمال‌شده بر فضای مدنی مقابله می‌کنند.

جعبه ابزار برای ترویج و حمایت‌گری و کارزار http://civicus.org/images/2015-2016-Advocacy-Toolkit_FINAL.pdf
این جعبه ابزار قصد دارد به سازمان‌ها و فعالان کمک کند استراتژی‌های ترویج و حمایت‌گری با توجه ویژه به اهداف توسعه‌ی پایدار ۲۰۱۵ (SDGs) بیافرینند.

جعبه ابزار تکثر و شمول (اینترسکشنالیتی و در هم‌تنیدگی) <https://www.civicus.org/documents/toolkits/CIVICUS-gender-and-social-inclusion-toolkit.pdf>
این جعبه ابزار طراحی شده تا به سازمان‌ها در اجرای شمول و تکثر جنسیتی و اجتماعی در فعالیت‌ها و ترویج و حمایت‌گری‌شان کمک کند.

سلامت روانی و بهزیستی

در مراقبت ریشه داریم: چگونه به جنبش‌های مان ثبات ببخشیم (تهیه شده توسط FRIDA) این پروژه‌های داستانی برای فمینیست‌های جوانی است که در حوزه‌ی کنشگری اقلیمی و محیط‌زیست فعالیت می‌کنند و بر اهمیت مراقبت از خود در کنشگری تأکید می‌کند. <https://youngfeministfund.org/rooted-in-care/11/2018/>

سلامت روانی در وضعیت اضطراری (تهیه شده توسط Capacitar) مجموعه‌ای گردآوری شده از ابزارهای ساده و بهترین رویه‌هاست برای کاربرد فوری در شرایط بحران، استرس مزمن، خشونت و موارد مشابه. <https://capacitar.org/capacitar-emergency-kit>

مرکز تغییر یکپارچه (ICC) این مرکز برای رهبران جنبش‌های اجتماعی و سازمان‌ها خدمات پشتیبانی، توان‌یابی و رشد حرفه‌ای ارائه می‌دهد و تأکید آن افزایش ظرفیت گروه‌های مورد تبعیض است. <https://www.integralchangecenter.org>

فلوشیپ حمایتی برای مدافعان حقوق بشر (دانشگاه یورک) <https://www.york.ac.uk/cahr/defenders/protectivefellowship>
در دانشگاه یورک انگلستان برای ۳ تا ۶ ماه میزبان مدافعان حقوق بشر می‌شود و به آنها بورس می‌دهد تا هم از کار دشوار خود فاصله بگیرند و هم ظرفیت حمایت‌گری خود را افزایش دهند.

دستورالعمل کشورها برای حفاظت از مدافعان حقوق بشر

کانادا: https://www.international.gc.ca/world-monde/issues_development-enjeux_developpement/human_rights-droits_homme/rights_defenders_guide_defenseurs_droits.aspx?lang=eng

انگلستان: <https://www.gov.uk/government/publications/uk-support-for-human-rights-defenders>

اتحادیه اروپا: <https://www.frontlinedefenders.org/en/resource-publication/european-union-what-it-can-do-getting-it-take-action>

صندوق کمک رسانی به سازمان‌های تحت فشار جامعه‌ی مدنی، لایف‌لاین، کمک مالی اضطراری برای سازمان‌های جامعه مدنی (CSOها) که در محیط‌های پرخطر هدف تهدید و حمله هستند فراهم می‌کند. برای درخواست کمک لطفاً با ایمیل info@csolifeline.org تماس بگیرید. لایف‌لاین همچنین کمک‌هزینه‌های پاسخ سریع ترویج و حمایت‌گری و تاب‌آوری برای سازمان‌های مردم‌نهاد در مقابله با تهدیدهای گسترده‌تر علیه فضای مدنی فراهم می‌کند. برای درخواست کمک می‌توانید به این آدرس ایمیل بزنید: advocacy@CSOLifeline.org

© Copyright ۲۰۲۰ June. کلیه حقوق این کتابچه محفوظ است. این راهنما نباید برای استفاده تجاری تکثیر و توزیع شود. در عین حال ما سازمان‌های جامعه مدنی و ان‌جی‌اوها را تشویق می‌کنیم بخش‌های مورد نیاز را برای استفاده خصوصی کپی یا تکثیر کنند، البته با ذکر منبع به شرح و مشخصات زیر: « ترویج و حمایت‌گری در محیط‌های پرمخاطره؛ راهنمایی مختصر و مفید برای سازمان‌های جامعه‌ی مدنی »، منتشر شده توسط صندوق کمک رسانی به سازمان‌های تحت فشار جامعه‌ی مدنی، لایف‌لاین. آدرس وبسایت: www.csolifeline.org

نویسنده و ویراستار راهنمای متن: دانا گریفیلد، مدیر ارشد برنامه در صندوق کمک رسانی به سازمان‌های تحت فشار جامعه‌ی مدنی، لایف‌لاین.

مشارکت کنندگان: ما می‌خواهیم از سمانور کارامان برای تهیه صورت اولیه این کتابچه راهنما تشکر کنیم. همچنین از کالین اسکریبیر و متیو هیل از خانه آزادی برای پشتیبانی فوق العاده و کمک در ایده پردازی، بازبینی و ویرایش، و طراحی مثال‌ها و پیوست‌ها سپاسگزاریم. البته تشکر ویژه از لورا آدامز از خانه آزادی برای نکات ویرایشی بسیار مفیدش، و همچنین کارآموزان لایف‌لاین اما اندرسون، آلیشیا چائو و مدیسون سوانسون که در کنار او زحمت کشیدند. همچنین از مشارکت و بازخوردهایی که از سوی شرکای کنسرسیوم لایف‌لاین به شرح زیر داده شد، قدرانیم: ادا دونووان و کایتیونا رایس از فرانت‌لاین دیفندرز (Front Line Defenders)، سسیل گا و ریچل آرنی جودیستاری از فروم آسیا (FORUM-ASIA)، ماسانا نینگا و ماوتو نیکوسانا از سیویکوس (CIVICUS)، آسا نیلسون-سودرستورم از مرکز لیبرال بین‌المللی سوئد (SILC)، دیوید مور از مرکز بین‌المللی حقوق غیرانتفاعی (ICNL)، و استپان ویزی از مردمان نیازمند (People in Need).

ترجمه فارسی این مجموعه راهنما توسط موسسه کنشگران داوطلب **Volunteer Activists** انجام شده است.

همچنین از امکاناتی که فرانت‌لاین دفنדרز و PACT برای ارتقا جنبه‌های فنی این دفترچه راهنما در اختیارمان قرار دادند، تشکر می‌کنیم.

طراحی دفترچه: رابین یول

سلب مسئولیت (Disclaimer): محتوای این اثر لزوماً نشان دهنده موضع خانه آزادی یا نهادهایی که به این سازمان کمک مالی می‌کنند، نیست و همچنین لزوماً موضع اعضای کنسرسیوم لایف‌لاین و کمیته راهبری که وظیفه تامین بودجه لایف‌لاین را دارد، نمی‌باشد. نه نویسندگان و نه ناشران نمی‌توانند کامل و بدون خطا بودن تمام مطالب این جزوه را تضمین کنند و بنابراین در قبال آسیب‌های احتمالی که ممکن است با استفاده از این جزوه برای کسانی ایجاد شود مسئول نیستند. هیچ بخشی از این جزوه را نمی‌توان به عنوان استاندارد و ضمانت قطعی موفقیت یک کارزار دید، و همینطور نباید بدون داشتن ابزارهای لازم برای سنجش خطرات سازمان‌های جامعه مدنی در محیط‌های پرمخاطره از این جزوه استفاده کرد.

محتوای این دفترچه اجازه‌نامه **کرییتیو کامنز (Creative Commons)** دارد، مگر مواردی که خلاف آن گفته شده. بنگرید به: <https://www.creativecommons.org/licenses>

